

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת ואתחנן תשפ"א

היכל הקודש קרית ברסלב ליבערטי
Heichal Hakodesh Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש בארא פארק
Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

**היכל הקודש ברסלב
בלומינג גראוו**
Heichal Hakodesh
Blooming Grove
24 Merriewood LN S
Monroe NY 10950
1-845-238-0804

נדפס ע"י קרן הדפסה היכל הקודש
181 Huschke Rd. Hurleyville, NY 12747
718-387-2691

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

**חיווק פאר די
אידישע שטוב**
212-444-9169

**קול
ברסלב**
212-444-9191

גרפיקה עיצוב ועימוד: א.י.ש. אשדוד 05276-27127

1 פסולין לעולם - כולו אמוראי וכולו שיטתא כשמואל, ולא אמר קציעתן זו עשייתן,
2 ובי סוכה צריך ליענות

3 דשלפניהו - שופי - קנת תמיה: דהא מפרש טעמא בברייתא שמוס תעשה ולא מן
4 העשוי: ויש לומר: אסמכתא בעלמא הוא. אי ימי: האב מיירי כשפשה

5 ומערה בקליפא ואין כולל להחיות לה. בי הדיא
6 דפרק 'העיר הירושבי' (תולין קמ"ב), דאף על גב
7 דחשיב כחלוש ממל מוסק בין דלא קניצין לעבור
8 - לא אמרין זו היא עשיה. "דבר" ר' שמעון בן
9 יהורזק - תנא היה. ואפשר שזה הוא הנוסח
10 במבוא מקומות בתלמוד: אמר ר' יוחנן במוסר ר'
11 שמעון בן יהורזק, ואין זה הוא דפרק 'זה בורח'
12 (סנהדרין כ"א) דקדושו ריש לקיש רועי בקר.
13 ואמר ליה ר' יוחנן: אי קרינן רועי צאן מאי
14 עבידנא. לכו. וזה היה חמור להדי חבי, אלא מודה
15 היה על כבוד רבו.

16 והכא - במילקא לולב מסוכה קיסמלני - הוא
17 איפילו עברו וליקטן, ולא איפילו
18 בליקטן מערב יום טוב - דבעי לאשמעונין אין
19 רידיזי אלע מצוה. כדאיתא בפרק 'לולב הגזיל'
20 (סוכה לג"א), אי תימיה מערב יום טוב היה
21 יכול לתקן לתיבתה לתנין אנדו להארץ
22 ולאודו. אי ימי, כדפירש בקונטרס לקטן: דנקט
23 פלוגתא דרבינו טוב, למישר דברך אגודה פליגי.
24 דהא ביים בוב לא אנדי ליה "לקיחה קדיחה"
25 לא ילפנין - בריש קדושין (כ"א) ילפנין קדיח
26 קדיח משדה עפרון, אבל הכא לא ילפנין גזירה
27 שזה הילקחה.

28 מרש - סוכה כולל חצינה - הבא מיידי קרא דרוב
29 הסוכות תעשה לך ולעל (כ"ט)
30 דאמרין: עצי סוכה משום דאתקש לחצינה מיידי
31 קרא דרוב הסוכות שבעת ימים לה'.
32 וגידולו מן הארץ - בריש 'בבל מטרבין'
33 (ועריבין כ"ב) בני משרש שני, דהתיב: 'זנתה'
34 הבסק בבקר ובצאן חשיב בהמה גידולו מן הארץ.
35 אבל בפרק 'השוכר' את הפועלים (כבא מצינא
36 פ"א), דבי שרי טוב, אפיקו בריש קדושין (כ"א) ובי
37 הנקבה - לא חשיב בהמה גידול קרקע. ולבי
38 דבר הוצאת מן הקרקע ממש, בני דרבי גידולין -
39 לא יצא מן הקרקע דיאל, אלא שדיא גידולו מן
40 הקרקע.

30 לא ילפנין לולב מסופה ומאן דפסייל סבר: ילפנין לולב מסופה. ואי בעית אימא: אי סבריא לן
31 ד'לולב צריך אנד בובי עלמא לא פליגי דילפנין לולב מסופה. והכא ברהא קמפלגי: מר סבר:
32 צריך אנד, ומר סבר: אין צריך אנד. ובפלוגתא דהני תנאי, דלולב בין אנד בין שאינו
33 אנד פשר. רבי יהודה אומר: אנד פשר, שאינו אנד - פסול. מאי מעמא דרבי יהודה? לף
34 לקיחה לקיחה מאגודה אויב, כתיב הקהם: "ולקחתם אגודה אויב" וכתוב הקהם: "ולקחתם
35 לקב בייום הראשון" מה לחלו פאגודה - אף פאן נמי פאגודה. ורפנין: לקיחה מקיחה לא
36 ילפנין. פמאן אולא הא דתניא: לולב מצינה לאונדו, ואם לא אנדו - פשר. אי רבי יהודה -
37 בי לא אנדו אמאי פשר? אי רפנין - אמאי מצינה? ועולם רפנין היא, ומשום שאמור: "זה
38 אילי ואגודה" - התנאה לפינו פגמות. "זה הקבל כל דבר שמקבל מצינה" כו', מהני מיילי?
39 אמר רבי לקיש, אמר קרא: "ואד עלה מן הארץ" מה אד דבר שאינו מקבל מצינה וגידולו
40 מן הארץ - אף סוכה דבר שאין מקבל מצינה וגידולו מן הארץ. הניחא למאן דאמר עניי
41 כבוד הוי, אלא למאן דאמר סוכות ממש עשו להם, מאי איפא למימר? דתניא: "פי כספות
42 השוכות את בני ישראל" - עניי כבוד הוי, דבר רבי אליעזר. רבי עקיבא אומר סוכות ממש
43 עשו להם. הניחא לרבי אליעזר, אלא לרבי עקיבא מאי איפא למימר? בי איתא רב דימי אמר
44 רבי יוחנן: אמר קרא "חג הסוכות מעשה לך" - מרש סוכה להניחה, מה הניחה - דבר שאינו
45 מקבל מצינה, וגידולו מן הארץ - אף סוכה - דבר שאינו מקבל מצינה וגידולו מן הארץ.

1 בענין כנס בשעת פתיל - בשעה ששהלו, שתולה בו הפתילים, בענין כנס אחד ולא
2 שנים. לעולם - ואפילו ממסך לשנים לאור קשורו. וקשיא לרבי. ויביע על גבן פסולה
3 - ולא נרטינן בברייתא אם היה סיכור דרבה מןו ואן קשקען. דשפישתו שלפי - פשוט
4 מן האדיל עור שניתקו. ומתוך שאין קציעתן ניכרת כל יום, ששוכבין ראשי פשיחתן אלע
5 האילן, לא רבי עשה מעליא. אבל כנס מן התאן
6 ואחר כך פסק קשיא לרבי - דמכשר תנאי -
7 אי אמרין קציעתן זו היא עשייתן, או לא. קבר
8 וליקטן - בניו הדיס. דמתן לקטן (לכ"ב). אם
9 דהו עביו מרובין מעילו פסול, ליה ריה לה מנוטה
10 ולא הדר הוא. ואם יעטו - כדכשר הוא ומעטין
11 ביים טוב, דמתקן מנא לביכשי את הפסול.
12 וקתי בברייתא: עבר על דברי הכמים שאמרו
13 אין ממשעין ביים טוב. ולקטן ביום טוב - פסול.
14 כביזה - רבנן דבי מדרשא, דבעי למושעט
15 מינה ובלקטתן זו היא נמי שפיתין פליג. ודבול
16 עלמא - תרידוה דרין תנאי סבירא להו. לולב
17 צריך אנד - לאגוד שלשה המינין כאחד,
18 ושיכא בה עשוי. וילפנין לולב כסוכה - בבנין
19 אם בה מציעו כסוכה שיש בה מעשה. דהקפידה
20 תורה על עשוי בפסול - לא אולב כן, לא
21 ילפנין לולב כסוכה - לפסול בה לא תעשי.
22 ואביעית אימא - אם היה סבירא להו להרדידה
23 ולקטן צריך אנד. ושיכא בה עשוי ליה עבול עלטא
24 ילפנין לולב כסוכה למעפל, ולקטן ולא ין
25 היא עשייתן. ר' שמעון פסק לולב צריך אנד -
26 לאגוד שלשה המינינים, ושיכא בה עשוי. ועל
27 סוכה כמכדו יום אנדו עם עניי, וכן לוקטן ביים
28 טוב - לאה מן העשוי. לא ילפנין - לא
29 למדות. ואין אדם קן גידה שיה מעצמו. אלא
30 אם כן למדו מרבו ורבו מרבו על מה שרבינו.
31 ושגאן פקאות הללו לא לדרוש גזירה שיה
32 נכתבו. אגודו התנאי לפני כפצות - סוכה
33 נאה, לולב נאה, ציצית נאה. ואי עילה מן הארץ
34 - שבעת ימים עניי גידולו קרקע ניתו. וסוכה
35 מעניי ילפנין, שדיי זכר לעניי כבוד הוא,
36 דהתיב: "כי כסוכות השבת" וכו'. ומתקין: ר' שמעון
37 מביטלת עניי. אין מקבל מצינה - ולא
38 נאמרה טומאה אלא כבלים ואוכלין ומשקין
39 וארים. חזי הנינא אתר מנאלה. עניי כבוד הוי -
40 סוכות שאמר הכתוב שדושיכם מגדבר. פוכות
41 פנש - מפי החמה. בשעת תמינתו הוי עשוי
42 כסות. מאי איפא למיירי - מי יאמר לנו שלא
43 הוו מסוככות כבלים ובגדים ועודותי: כי תנינה -
44 כל במנה לרבי יוחנן גידול קרקע הו, שמן
45 הקרקע גידלים ועיונין. אבל גידל מלח ובמזון
46 ופסרות לא גידולו קרקע ניתו. ודבי עשוי
47 פסול: להו כלמחות גידול קרקע. דאמר קרא
48 (דברים יד) "זנתה הכתוב ככל אשר תראה
49 נפשי וכו' מה הפסח פושרה - פרי מפר
50 וגידולו קרקע וכו'. משהו כיון ולא משהו
51 מלתייהו דרבי יוחנן, דהו פרכין עלה אי מה
52 זניהה בעלי חיים וכו', וילפנין טעמא מרגין
53 ומתקין - לא סמכין עלה אבא באשרוי לסכך
54 בערות. דהו גידולו קרקע איקרי על שם
55 שהארץ מגדלתן במרעה ופוסה. אבל גידולם
56 מן הארץ לא איקרי אלא דבר העומד מן הקרקע
57 ולא בתומה. דתניא בית הלל שוכרת את
58 הפועלים (כבא מצינא פ"א). ופעלים אוכלין
59 דבר שגידולו מן הארץ, ונמי מאל החסות
60 שור שדידו: מה דיש ממוח דבר שגידולו מן
61 הארץ כו'. יצא החולב והמתכין והמגבן.
62 אלא: לא גידולין מן הארץ קרי להו תנא
63 פסולת

1 פסולת גורן – קשין. פסולת יבב – זמורות ואשכולות דריקנים. גורן עצמו יבב עצמו
2 – הקשין עם התבואה, ואשכולות עם הענבים. דחה ליה דרב המקבל טומאה האוכל.
3 יבב כתיב – דמעטת לאחד שנעשה יין. קרוש = קפי. הא מילתא הוא ביוין – עד
4 השתא ודתי סבורין ליריע טעם מעטתו מן המקרא הזה. בדפוסלת התבוב סבורי. דאי
5 אפשר לכבב כן. וזאתו רבי ירמיה – שוהבין

6 לו יין קרוש הבא משני. וישא ביה נטא = 1
7 קצצה בגורן כלומר, העניב השבוב ניצחת. רב 2
8 אשי אביר – שערט משה פסולת מקרא. דכתיב 3
9 "באספק מנרגר" משמע שאתה אוספך ונטול 4
10 מן הגורן, ונורן הוא האוכל. ומה שאספק 5
11 ובורר מתוכו הוא הפסולת. צאו חדר – פסוק 6
12 הוא בספר עזרא. לעשות סוכות. ולא חזבי 7
13 כאן אלא דבר שאינו מקבל טומאה ונדולו מן 8
14 הארץ. היינו עלי הים חייט עין עבות – מה 9
15 זה ומהו זה לחזבי? עינים במקרא? הלא אחד 10
16 הוה דההיא דאז עין עבות, על שם שהעלין 11
17 מורכבין זה על זה במין בעבותת ישראלות. 12
18 הים שופת – שאינו כשר ללולב, לפי שאין 13
19 עבותו עשויה של שלש שלש עליו. משנה 14
20 וחבילי ירדן – מין קשין אחר. ובעדן דרדן 15
21 = "עירילי בלע"א. ואינו אחרת. ובעדן לחץ 16
22 במה אבולתן, ולכי יבשי מוריהם לדיסקי. אין 17
23 מסכבין בן – כשקון קשורין. ובגמרא כשר 18
24 טעמא. וכוילן – הפסולין ששינוי סכך. כשר 19
25 לדיפות – וכל סוכה הבתוב סכך משמע. דרדון 20
26 לא איקרי סוכה. ונדפיקין אן (סוכה ו) דפנת 21
27 נעסכת סוכת – בסכות מייורא דקראי לדיפין, 22
28 ולא משמעושתא. הלכך סיכות תעשה באספק 23
29 מנרגר" אסכתה הוא דקאי. גמרא שמעיה פ"ה 24
30 יוחנן תירי – פירוש טעם שני דברים הארבעין 25
31 במשנתו שערטו מעט. חרא חא – דהבולין 26
32 מאי טעמא לא מסכבי בהו, וחדא הא דהנן 27
33 במתניתין: הדיקט בגריש לעשות לו סוכה. נטיל 28
34 כל המנרים למטה סוכך לארץ ונכנס לחובי 29
35 ועשה חלל כשישיר סוכה. וסכך עשוי ועמד 30
36 נמליו אינו סוכה. ופירש יל ר' יוחנן טעמיה. 31
37 בתרא מנייהו אמר. טעמא משום גזרת ארצה. 32
38 דמדיאריתא שריה הוא ורבנן דאז גזרו. שאם 33
39 אהא אמרן – כן אין אדם עושה סוכה אלא 34
40 חולק ואוכל וישן בארצה. במקום שלא נשתמש 35
41 שם כל ימות השנה ודאז עשוי ועמד. ולא ליש 36
42 סכך של על רגליה שם סוכה עליה. ואפילו שם 37

אי מה חנינה בעלי חיים, אף סוכה נמי בעלי חיים!
כי אהא רבין אמר רבי יוחנן: אמר קרא 'באספק
מנרגר' מ'מקרה' – בפסולת גורן ויבב התבוב מנרגר –
ואימא גורן עצמו ויבב עצמו! אמר רבי ירמיה: "קב"
כתיב פאן, ואי אפשר לספק בו. מתקוף לה רבי
ירמיה: ואימא יין קרוש הפא משני, שהוא דומה
לעגולי דבילת! אמר רבי ירמיה: הא מילתא הנה בידן,
ואתא רבי ירמיה ושדא ביה נרגא. רב אשי אמר:
"מנרגר" – ולא גורן עצמו, "מקרה" – ולא יבב עצמו.
רב הקדא אמר מהבא: "צאו הרה והביאו עליו זית
ועלי עין שמון ועלי תרס ועלי תמרים ועלי עין עבות".
היינו תרס היינו עין עבות! אמר רב הקדא: תרס
לשם הפסוק, ועין עבות ללולב. משנה בתלי קיש
והבילי עצים ותבילי ירדן אין מסכבין בהו, וכוילן
שמתירין – פשרות וכוילן פשרות לקפנות. גמרא
אמר רבי יעקב: שמעית מיניה דרבי יוחנן תרתי:
חדא הא, ואודך: החוטב בגריש לעשות לו סוכה
אינה סוכה. חדא משום גזרת אוצר, וחדא משום
"תעשה" ולא מן העשוי. ולא ידענא הי מנייהו משום
אוצר, והי מנייהו משום "תעשה" ולא מן העשוי.
אמר רבי ירמיה: ניהו אנון דאמר רבי תיאא בר אבא
אמר רבי יוחנן: מפני מה אמרו תבילי קיש ותבילי עצים
אין מסכבין בהו – ומעלה ומניחה על גבי סוכתו כדי
לפשוה, ומקלח עליה לסוכה, ותתורה אמרה: "תעשה"
ולא מן העשוי. מהדא משום גזרת אוצר, הא – משום
"תעשה" ולא מן העשוי. ורבי יעקב – תד דרבי תיאא בר אבא
לא גזרת אוצר ליפא? ורבי יוחנן אמר קל: הכא דקתני "אין
מסכבין בהו" – אין מסכבין בהו" – דאן

לזו בארם המעלה לחזבי חבית וקשבים. שנאמר:
לקש אמר: אין ענינם אלא מלמטה, שנאמר:
"נעלה נשאים מקעה הארץ". על דעתיה דרבי
יוחנן – לאחד שכביד את חזבו בחבית של יין
וקשבים. על דעתיה דרבי לקש לאחד שאמר
לחזבי: תן לי טאה חושין, אמר לו הבא לי קופחך
ובא מודח. כך אמר קופחך בתוך הוא לארץ:
אייתי עניו וקביל מטרא.
אמר רבי ירמיה דאז מילתא חזי וכו' ואתא רבי
ירמיה שדא ביה נרגא – משמע דרבי
ירמיה לא מוקי ליה לקרא בפסולת גורן. ותמה
דבפרק אמא דראש השנה (גא) דרשי: זח
האסיף מאי אסיף – קעיר. ופרך רבי תנאי: מי
מציא לאחד מאי אסיף קעיר, חוביב: "מנרגר"
ומקריבן פסולת גורן ויבב התבוב מנרגר. אמר
רבי ירמיה: הא מילתא חזי בידן, ואתא רבי תנאי
ושדא ביה נרגא. אלמא, מודו ר' ירמיה בפסולת
גורן ויבב התבוב מנרגר ושי לומר: הדבא נמי
מודה בהו רבי ירמיה ולא קאמר אלא דלא ידע
לשנוי קשויא דר' ירמיה. חבילי ורדן –
מפרש בירושלמי. דאן תבילה פוחתה מעשרים
ומחשת קציס.

אין

פירש יל ר' יוחנן משום גזרת אוצר, והי מנייהו משום תעשה ולא מן העשוי – פירש יל ר' יוחנן משום גזרת אוצר, והי מנייהו משום תעשה ולא מן העשוי. נחיו אנו – נשמעה ממה דאמר ר' יוחנן בדוכתא אחרית. עמיס שארם בא מן תשרה – כל ימות החמה. ומניחה על גבי סוכה – שיש לו כל ימות השנה למקוה, ומניח התבילין שם לייבש, ולא לסכך. ובשמעיה הנה נמלך עליהם לסכך. והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי – בפסול. וזה שנסכך שם שלא לשם סכך, אפילו ללעל, אלא לייש – אין שם סוכה כל גורן, וחלכך גורן רבנן שלא יסככו בתבילין. אפילו הוא מטייל עליה לשם סוכה חזי גזרה משום תבילין לכל השנה, ואיכא פסול דאריתא. אלמא: טעמא דמתניתין דהא משום גזרת אוצר היא. מדרבנן, כל דבר שאדם מקעה ומכניס לקיום קרי אוצר. תבילין שאדם מכניס כל ימות הקיץ לימות אוצר קרי אוצר. ומדיא משום גזרת אוצר – שמוע מינה תך דחוטט פסולה מדאריתא. משום תעשה ולא מן העשוי היא. דאז שמעיה ר' יעקב לר' יוחנן בתרא מנייהו פסולה דאריתא. ורבי יעקב – דלא ידע לפרושי הי מנייהו פסולה דאריתא והי מדרבנן. תך דרבי תיאא – דמפרש בתריא, לא הוא שמיע ליה. אמר רב אשי – משק ארדכי יעקב. אמר תריווהו טעמי מי ליכא למימרתיה בשתי המעשות: תבילי קיש משום גזרת אוצר איכא – מדרבנן. משום תעשה ולא מן העשוי – דאריתא. ליכא: ובתנאי מהי, מי לא משתמע נמי מתניתין דבארום שנתו שם כל ימות החמה קאמר ולא נמלך עליהם לסכך. דרזיא לה היא טפה פסולה דאריתא. ומדיאכ שמוע ר' יוחנן דמתניתין דהבא לאו מדאריתא קאמר? וחוטב בגריש נמי משום תעשה ולא מן העשוי איכא משום גזרת אוצר ליכא – מי לא מצעין למימר נמי. דאפילו חתר הבל כלפי מעלה ונענע שערין שלע הסכך, וחדו והניקן לשם סוכה אף פסול לה מתניתין מדרבנן משום גזרת אוצר, ויוענן דלא נענעו ונעשין מאלוילין, כדאמרת גבי חבילים דפסולת לזו אפילו מניקן שם לשם סכך מדרבנן, משום גזרת רכל מניקן לאוצר ומדיא דרבי יוחנן תך טעמי נדמוק לך מדאריתא תך מדרבנן אמר לך – ר' יוחנן: מתניתין גופיהו דייקי כותא. מתניתין דרבא קתני אין

1 א"ן מסכת בן - מתחלה משום גזרת אוצר לא נרשן לכחזקה, וידבר נמי לא מהני
 2 מדרבנן. ומקאמר, הא מדארייתא שרי, דמי שמעט אבל מדרבנן - לא. ואם האמר:
 3 הוא יבי דבר הקבוע טומאה ואין גידולו מן הארץ קתני ממתניתין (לעיל א"ן. אף מסכת
 4 בן. אף על פי דרבנן נמי אינה סוכה. ומדארייתא ויש לומר: דשאני התם, דליבא
 5 למיעוט, ומתא דקתני מתניתין: ואם היה מפורח

6 בשרות - לא מצי למקד מירי דאפילו החליטה
 7 הדין לייבש מהני החרתן כאלו הוא נגעט
 8 **מדרבנן**: הריני כשרה - לא דמו
 9 לשאר פשוטי כל עץ, בני דף של דחתימן דפרק
 10 "המוכר את הבית" (בבא בתרא ס"א.) המקבל
 11 טומאה מדרבנן - דהני אפילו מדרבנן טהורין,
 12 כדפרש"ה (לעיל (ה"א) גבי מטגרוה למעלה היתה.
 13 **בנקבות** - קצת תימה: כיון דעשי
 14 למלאות דף לוד נלמף בלע' קע' טהורין, כמ'
 15 קתא דסבינא עד של דף אם הברול.

16 **מהו** דהמאן בית קיבול העשוי למלאות לא
 17 שמה בית קיבול קא שמעט לן - משמע
 18 מהבא בשרות אשעיה קיבול, וקשה לפרוש קהניטרס
 19 דסוף "ארבע מיתות" (מתוך דף פ"ח.ס"א.) גבי כבוד
 20 אימונם, ופירש שם בקונטרס דהנאך ר' אליעזר
 21 חכמים מדרן טהור, ודחביב אמרום: א"ן
 22 מקבלין טומאה, לפי שכלי עור אין מקבל טומאה
 23 אלא אם כן יש לו בית קיבול, דאיתקש לשק.
 24 והאי הויאל וקיבולו נעשה למלאות ולחיות
 25 מלאוה לתבוע שלמות - לא שמה בית קיבול.

ו' אליעזר אומר: מקבלין טומאה, דשמה בית קיבול, ולפירושו אחי מסקא דשמעתין
 27 כרי אליהו, רבי אליעזר שנתנו הויא ודוקה לומר דכ"י קאמר: נשבעט לן דבי האי דרזינן
 28 ביה בית קיבול, לפי שפעמים שנטולין הברול מן העץ, ועוד קשיא מהא דרתיא במסכת
 29 כלים פרק שמונה עשרה (ומשה' חלם, והאי תפילין ארבעים כלים, אמן לך עשוי למלאות ותר
 30 מתפליין ובתהדרין הארביי, ובמסכת כלים פרק עשרים ושש (מעה ב.) אמנותאן דרבור
 31 הנותת ר' אליעזר מטמא חכמים מטהרין.

32 **באניצי** פשתן - פירש בקונטרס שכך ראיא לטמא בנגעים, בדאמר פרק "במה מליקין"
 33 (שבת כ"ב וע"ס.) האניץ של פשתן משתלבנו. פירוש: אניצי פשתן לאחר שחנקו

34 במסקר, שקורין "אניצי" בשל בע"ז. משמע שרצה לומר שמתפתח עומד טמאם בנגעים קודם טוהיה, ולפירושו אחי שמעתין כרבי יודנה. ודלמאת היא במסכת נגעים פרק אחד עשר למשה
 35 (ח) ומייתי לה בפרק "במה מליקין" (שם) דתנן: שתי וערב טמאם בנגעים מדי, וכו' ר' מאיר. רבי יהודה אומר: השתי משישלק, והערב מיר, והאניץ של פשתן משתלבנו. ותמיהה: היאך
 36 פשתן טמאם בנגעים לשום תנאי? הא שתי וערב כתיבא ועוד: דנמצא רבי יהודה מיקל טפי מרבי מאיר בשתי, ומתמיץ באוניץ, וכי תיבא אומר לא פליגי, ושמתעין כבולוי עלמא, אבתי, אגוד
 37 דנראה לטמא בנגיעה כשהוא אונץ, היאך יוצא שתי מירי טומאה עד שישלוק ועוד: דאמרין בפרק "במה מליקין" (שם) סומכוס אומר: סיכה טוהו - פסולה, מפני שמתמאם באוניץ
 38 כמאן - כי האי תנא, דתנן, ומייתי מתניתין דנגעים, משמע בהדיא דאין טמאם בנגעים אלא טוהי, ומיחו בהדוא שמעתא גופא פירש בקונטרס: אונץ של פשתן - שלא נוטה, וררעה לומר
 39 דפליגי, ועוד קשיא: דקאמרין התם, אבתי אב"ר: שמתן בן אלעזר וסומכוס אמרו דבר אחי, רבי שמעון בן אלעזר ור' דאמרן, ודקעין התם ר' שמעון בן אלעזר אומר: כל היצא מן היצן
 40 אין בו משהו שלש על שלש ומסכתין, בין פשתן, והשאה, היאך אמרו דבר אחי? הא נחפלו פליגין וסומכוס טוהי קאמר, ורבי שמעון בן אלעזר קאמר פשתן, אפילו קודם טוהיה, וכו'
 41 תמא דרוק אלא פשתן כמו לענין שלש על שלש, מכל מקום מנלן דארייזי בטוהו טפי מבאונץ? מאחר דראשכון רבי יהודה דרמטא אונץ בנגעים לכך נראה כמו שפירש בטרון: דאונץ הוא
 42 מטה של פשתן, ושתי וערב דקאמר ר' מאיר הינו בצמר, שניכר בו מיהו עבר מוה שתי, שהו טוהו כלפי הדי ויהו טוהו כלאוד יד, אבל פשתן - הכל שוה, ואין ניכר, ורבי אליעזר בפרק
 43 קמא דמסכת עבודה זרה (ז"ת) דאיתיה ליה תרי קיבורי, ואמרו ליה די דרשאי זה דערבא - יש לפרש בשל צמר, שהרבי ניכר, אי נמי של פשתן, ולכאן נקב רבן של תרסיס ניכר
 44 אחי ראה לשתי אונץ ראה ליר, ואניצי: אומר: בני נמי אומר רבינו תם שהוא מוה, ור' שמעון בן אלעזר וסומכוס טוהו דווקא מייחי, אבל קשה: דבמסכת נדרים פרק י"ד אליעזר אומר
 45 פותחין (ס"א.) דאמרינן: שני שעה נאה - דומה לאניצי פשתן (ואינה ראויה כלל), ועוד, תנא בספרי (פרשת תצא): כול לא יביא נוי צמר ואניצי פשתן ויתחמם בהן - הלמוד לומר
 46 שעטנו, משמע דאניצי פשתן דומיא דנוי צמר שלא טוהה, ועוד, סוגיא דשמעתין מוכחא דהוא פשתן של גטוה וריק ונפיץ, ומקאמר: בהרעני פשתן - בניצי איתי אונץ
 47 ומשעו ומשפאק ליה בתרי אלו, חייב וליא נפיץ, מכלל דריק ונפיץ פשיטא ליה דפסולה, היינו אפמיץ, כלן ראה תלמי אקאמו דראי לוי טוהו הוא, ואין על גב דראי טמאם בנגעים
 48 והאלי וקורבו הוא לטומאה - גוה בתו רבנן לפסולו לטכך, בדאשבתא לקמן (ט"א.) דאיכא דפסיל נטרס משופין משום גזרת כליה, ואפילו מאן דמכשר התם - מצי למיפסל הבא, והא
 49 דקאמר ממוכסו סיכה בטוהו פסולה - מדארייתא קאמר, והוא הדין בשקאי טוהו - מדרבנן, בדקאמר ר' שמעון בן אלעזר ור' שמעון, דרמשתע פשתן פנוץ אביצי, ואמרו דבר אחי ר' קאמר
 50 משום דלר' יהודה דאין טמאם בנגעים עד שיתלבנו לא מסיפא' אניצי לטובה, כיון דרוחקין פסולתא, אבל סומכוס קאמר סיכה טוהי, ומשמע פתן, ומאפילו תימתי לומר דפסיל ר' יהודה
 51 מדרבנן קודם לביבן כמו ר' שמעון בן אלעזר קודם טוהיה - על כרחך סומכוס מדארייתא קאמר, ומקאמר: מפני שמתמאם בנגעים, והא דלא קאמר ר' שמעון בן אלעזר וסומכוס ור' מאיר
 52 אמרו דבר אחי - בחדא ומשנה אחי בתים דברי ר' מאיר כן מסיפא' אניצי לטובה, וכל שכן ודמא טפי הא דקאמר: מפני כי האי תנא ולא קאמר בנאן בר ל"ט, ועוד, משום דל' נאיר אי שביבין,
 53 אף על גב דהא בדיא חליא, ודיכן מוטמא מיר, אלא כן מסיפא' אניצי לטובה, וליעלם אינץ של פשתן ד' יהודה טוהי, ודפרש' הטרק, ורביך קעין, ועוד יש לומר: דרבנן
 54 דפליגי עליה דסומכוס סברי: סיכה בטוהו כשרה, אף על גב דטמאם מדרבנן, דקסברי: דלא שייך למילף מפסולת נורו וקב, לפסול דברוי הטמאם בנגעים מאחר דאין טמאם בשאר טומאות.
 55 היינו אמרו דבר אחד - במה שאין מסכתין דברוי הטמאם בנגעים, דליבא למיטר דוחין פשתן דקאמר ר' שמעון בן אלעזר בגנן פשתן אייתי, ותרבנן, כמו אין בו משום שלש על שלש
 56 דדיעין בגנן - דהא לאו מלאה היא, וברבנא נמי הכי קאמר, כל היצא מן היצן אין בו משום שלש על שלש חוץ מן היצא מן הפשתן.

אין מסכתין בן, ולא קתני אינה סוכה. משמע מדארייתא סוכה היא. הלכך, על כרחך
 2 במעוין עבשיו לשם סכך קאמר, ומדרבנן, ולא במלך על המוחין ושומדן, דפסולה
 3 מדארייתא. וגבי חוטט בודיש קתני אינה סוכה - משמע לגמרי אינה סוכה, דפסולה
 4 מדארייתא. אלאמא: כשלא נענע הסכך לשם סוכה קאמר, אבל נענע - כשרה. אבל אסיק
 5 ארעתיא: וחקין, וליבא למיטרו דבר משום זמנא

6 ארתי - שדתי המעושת חקין, וכל שכן שלא
 7 יעוהו סככה בחיצים - בית די של חצנים
 8 פלקיישי שבע"ז. זכרים - כעין שלטו, שחתיבין
 9 אותה בבית קיבול של חץ, כשרה - דאף על גב
 10 דכלים נהוהו, פשוטי כלי עץ אין מקבלין טומאה,
 11 נקבות - שיש נקב בראשו, והחץ עשוי כמרצע
 12 ובנסן לחוך דנקב - הוה לוד מקבלין שבכלי
 13 עץ, וראיין לקבל טומאה, והחץ עשוי כמרצע
 14 דלמלאות - מילוי עולם, שלא לתרוקין עד,
 15 אמר רבה בר בר חנה - שמעתי שלשה דברים
 16 מר' יוחנן, השנים פירשו, והשלישי השיב אני
 17 יודע. סככה באניצי פשתן פסולה - שכן ראוהו
 18 ליטמא בנגעים, בדאמר ר' במהו מריליק' וקש
 19 (בבב"א) האוניץ של פשתן משתלבנו.
 20 פורטוגאניצי) אחי שורקין במסכת שקורין
 21 צבי"ש, ואנץ שורקין פריש"א. בהרעני
 22 פשתן - שמעתי מר' יוחנן כשרה, דהיינו
 23 כשהוא בהרעני כלו שמו נגדול, ולא נשרה במי
 24 הנהרשהו, ולא נפוץ במבטתהו, והרעני פשתן אני
 25 יודע - אם כשרה או פסולה. והרעני נעצמן אני
 26 יודע - מאי קר' ר' יוחנן הושינו, במה נפשי - לפרש בהם, שפא רייך - במבטתה, ולא
 27 נפיץ במסכת קרי הושנו, ואומר רבי יוחנן א"ל תרי - שרדו במה מפרשתי, ולא ריבית
 28 - הוי בכלל הושינו, כי הוואו דלא תרי ולא דייק, וכשרה, ולא דלא תרי ולא דייק נמי
 29 הושינו קרי לוד - ואף הו בכלל פסקא, ולא הוה פשיטא ליה להובישי אלא בדלא תרי
 30 ולא דייק, שיש - פלייא בלע"ז, ושושיצי ארתיא בלע"ז: שושי עשוי הרעני מני דיקות, ורבי
 31 מכיר פירש: שורתי ארביא שקורין פלקירא, והוא שיעלוי רחבין וגול גריינים, מסכתין
 32 בהם - שאינם מקבלין טומאה, לפי שאינן מאכל אדם.

וידע - מאי קר' ר' יוחנן הושינו, במה נפשי - לפרש בהם, שפא רייך - במבטתה, ולא
 27 נפיץ במסכת קרי הושנו, ואומר רבי יוחנן א"ל תרי - שרדו במה מפרשתי, ולא ריבית
 28 - הוי בכלל הושינו, כי הוואו דלא תרי ולא דייק, וכשרה, ולא דלא תרי ולא דייק נמי
 29 הושינו קרי לוד - ואף הו בכלל פסקא, ולא הוה פשיטא ליה להובישי אלא בדלא תרי
 30 ולא דייק, שיש - פלייא בלע"ז, ושושיצי ארתיא בלע"ז: שושי עשוי הרעני מני דיקות, ורבי
 31 מכיר פירש: שורתי ארביא שקורין פלקירא, והוא שיעלוי רחבין וגול גריינים, מסכתין
 32 בהם - שאינם מקבלין טומאה, לפי שאינן מאכל אדם.

וידע - מאי קר' ר' יוחנן הושינו, במה נפשי - לפרש בהם, שפא רייך - במבטתה, ולא
 27 נפיץ במסכת קרי הושנו, ואומר רבי יוחנן א"ל תרי - שרדו במה מפרשתי, ולא ריבית
 28 - הוי בכלל הושינו, כי הוואו דלא תרי ולא דייק, וכשרה, ולא דלא תרי ולא דייק נמי
 29 הושינו קרי לוד - ואף הו בכלל פסקא, ולא הוה פשיטא ליה להובישי אלא בדלא תרי
 30 ולא דייק, שיש - פלייא בלע"ז, ושושיצי ארתיא בלע"ז: שושי עשוי הרעני מני דיקות, ורבי
 31 מכיר פירש: שורתי ארביא שקורין פלקירא, והוא שיעלוי רחבין וגול גריינים, מסכתין
 32 בהם - שאינם מקבלין טומאה, לפי שאינן מאכל אדם.

סוכה. פרק ראשון - סוכה דף ג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

תוספת

1 אפקוּתא דדיקלא - מוצא הדקל כשדוא סמוך לקרקע ויזאנן בו ודוקינן רחבה סביב
2 ואף על גב דאגריי שהם מחוברים בענפי האילן יחד. כר פירש בקונטרס. ואין
3 זה אצוּתא דדיקלא דפרק 'כל שעה' (פסחים ט"א ושם) הדהוּת שבה הגדל סביב הדקל
4 ויזאנא בו משום מרור. ואי מן הדקל הוא. אמר רבא - מה מצנן מן הורעינן. ואבשרו

5 דהיינו ערקלין דסוף 'עשינין ספסן' (עירובין ב"ב)
6 ומפרש התם במבוא: אצוּתא - חריזות. ופירש
7 לומר מרור גרע ורע הוא. ומיחו מדרתן בפרק 'לולב
8 הגדול' לקצוף (ל"ב). אין אונדוס את הלולב אלא
9 במינן. ואמר רבא בגמרא אפילו בסיב, אפילו
10 בעיקרא דדיקלא, עמיה מנחה. דאין זה עמיה אלא,
11 מה דקל עצמו הוא ואין זה ערקלין.

12 **מרייתא** דאגמא - פירש שטיינזלץ: חרות
13 על אגם. ואין אגמא שם בפרק י"ג
14 שעה' (פסחים ל"א). דאמרין: רבינא אשכחיה
15 לרב אחא רביה דרבא איתיה מרייתא. אצוּתא
16 אבשרו ליה מאי דעתין, ואי חרות דמריי טפן,
17 והאנן בנהו חרות. אלאמא אין זה חרות אלא מן
18 אחר הוא ששמו מרייתא. ויש מננו ממנו מרייתא באגם
19 ושורש שלו נקרא תיעה בפרק 'אלו טרפות'
20 (חולין דף ק"ט ושם) אצוּתא תיעה - עיקרא
21 דמרייתא.

22 **משנת** דשכין אבאנא - כי יאזי גזאנא מבי
23 רבא פרק 'אלו טרפות' (חולין ס"ב)
24 תורין של רחבה, ואבי נמי, אף על גב דמשני רבא
25 והתם שנינו ארתיי, מכל מקום קורא רבא. דהא
26 בפרק 'אזוּתא רבי' (חולין ס"א) מכשירין עד
27 דבאלא לגבי מזהב.

28 **בשלש** שמה אגד - משהו. בדבסכת אבות
29 (פרק שליש עשרה) זו משמע דפתח

30 מחמשה לא שמה אגד. דתני: גושטיין
31 ועסקתן בתורה שכינה ביתן, שנאמר: 'אלהים
32 נצב בעדת אל', ומנין אפילו חמשה - שנאמר.
33 'וארונותיו על ארץ סהר', ומנין אפילו שלשה -
34 שנאמר: 'בכרב אלהים ששפט'. ואת ספרים
35 גרסי אפכא. ודחמשה נפקא לן מרביר' משום
36 דאעתי דרשיה דקרא קאי, ובלשון (ס"ב)
37 משמע אמצע, כלומר: בחצי עדה, דהיינו חמשה
38 - שיפוט. ושלשה נפקא לן מ'וארונותיו על ארץ
39 סהר'. ודבסכת דברכות (א. ל.) לא משמע כן.
40 דאמר תהו: מנין לעשרה שמתפללין ששכינה
41 ביהוה - שנאמר: 'אלהים נצב בעדת אל'. ומנין
42 לשלשה שושבין ברוך ששכינה ביהוה -
43 שנאמר: 'בכרב אלהים ששפט'. ולגוּשטי קמייתא
44 ניהא. ושנא דאף על גב דבעלמא חשיבא אגודה
45 בשלשה, היא קרא ד'וארונותיו על ארץ סהר' -
46 לא מתקיים אלא בחמשה. ומזהו רבתי: אף ידי
47 סהר ארץ וכד יב תב חמש אצבעות.
48 **מצות** אוֹב שלשה קלוּם - גבי אוֹב דרשה
49 לא תביב אגודה, אלא גבי אוֹב דפסח ומצות (פרשת חוקת) וליקב ביהוה שיה
50 לקחה לקחה. מה להלן שלשה, דאין אגודה בפחות משלשה - אף כאן שלשה. ורבנן דלא
51 ילפי ליעל גבי לולב לקחה לקחה. דמכשירי משלשין אגוד - כדפי' ומבואר לרובן נאמרי
52 גזרה שיה ותתיה דאי גזרה שיה היא. הא קתני סיפא דרך משלש כדפי' אגוד פרתה
53 לא אגדן - כשי, ומאי שנא מלולב לרבי יודנה. דתניא: אגוד - כשר, שאינו אגוד - פסול.
54 משום דליקף לקחה לקחה

55 **ובוֹהן** שלשה בעלעלין - גבעול אחד לכל קול קלח. דאי שלשה לכל קול קלח - אם
56 כן היינו ר' יודנה. דקתני סיפא: אף יודנה אומר שלש על שלש. ומשנה זו שניה
57 באורך מבסכת פרה (פרק אחד עשר טה' ט). אלא שהגמרא קצרה. **(גדרוּמא** ש"א)
58 ונני מרשין אוֹב המצוּע איצטרין.

1 דמרי רחיתיו = מבאיש ירום. היינו והני - מנינו נהתי. גדרוּמא מרשיחו = נשרין עלין
2 שלחן. אפקוּתא דדיקלא - מוצא הדקל, כשדוא סמוך לקרקע, יזאנא בו ודוקינן רחבה
3 סביב סביב. אף על גב דאגריי - שמתחברים ענפי האילן יחד, ומי לחבלין, דאמרין אין
4 מסבכין בתו. ואף על גב דהיינו אצוּתא לא אצוּתא - הענפים של מעלה כדי להשכיבן, מפני

5 שמתפללין ולכאן ונתקין למעלה, ואין
6 שותמיה דנקב. אצי בחד לא שמה אגד - כל
7 דבר יחידי המתובר יחד ואגוד בפני עצמו -
8 אינה אגודה, עד שיתן רבד אחד עמו ואגוד
9 יחד. ודוקי דקי - בעין אפקוּתא דדיקלא, אלא
10 שזה של קנים וזה של קלוּם. קנים ודוקינים -
11 משמנו: מילי תרלי. ודוקינים - כמו יחפור ברק
12 (ביצה ב"א) = פ"לא בלעז. קנים של דוקינים
13 = שיזאנא בגזע מנין דוקינים דרבה. מרייתא
14 בהן - ולא משמנון ליה כחבליה. כחבליה
15 דאגמא = חרות של אגם. אוֹב - כל היבא
16 דכתיב אוֹב בנות ה'ה אלה, ולא כל אוֹב שיש
17 לו שם לוי - רבא נמי מרור בתוֹב. ולא מרורא
18 דאגמא. ואזוֹב שיש לוי. כל ששנתה שפוי קודם
19 מן תורה - שיש בו מנכח מנין, וכל אחד שם
20 לוי לו. כמו אוֹב כחבליה, וקודם מן תורה היה
21 זה שמו, ונתקן ליה חבליה וקפידה, כדפי' בבבא
22 מקוֹת אוֹב לוי כתיב באחד מן אוֹב
23 משמות הללו - שמע מיה אסתח אוֹב קודם
24 דרמנא. ותי - מרייתא לא עסקתן שם קודם
25 מן תורה, וכשנתנה תורה לא היו קרויין אלא
26 מרור סתם. וכשחבירי מרורים - לא היו היה
27 במשנתה. ואף על גב דאזוֹב שיש
28 לסקר, ולא לענין אגודה אוֹב. שלשה חבליה
29 שרשין. ואף על גב דאזוֹב נבעול לכל קלח
30 בבעול הוא קני האמוניע שהורע בראשה
31 כקבוס ופשתן. ואי ארבי אוֹב - לקמן נבאר
32 פלוגתייהו. שריו - אף נפל האחד לאחר ומן
33 שריו דבריה בשנים. גדרוּמא - כמיוון בו
34 פעמים דשריה, ובעלעלין רכיב -
35 מתשריב. וכי שהא ומתשריב באגודה -
36 כשה ובלבד ששתיי מכל אחד אחד כול
37 שהוא, שתהא גם אגודה קיימת. אף סליק
38 דתיה - דהא דאמר רב חסדא שנים מחלוקת
39 רבי יוסי רבנן, וכו' מפרש פלוגתייהו וחי
40 ששענין: ליה דומדשיה שנים לר' יוסי - תחילתו
41 נמי שנים ריעבר. למשה - לכתחילה. ומררי
42 יוסי - בעי שלש מדיא למצוה, מכלל לרבנן
43 דאמי שלשה לעבב. אלא אינה נמי למצוה
44 ולא לעבב - אלא ארבי רבי יוסי לאפילוהי. ומאי
45 מחלוקת דקאמר רב חסדא. דלרבי יוסי שהיה
46 אגוד לרבנן לא שמה אגד. אוֹב שתחילתו שנים
47 - פסול, יול אוֹב שלשה נבעול גינם
48 האגודה ונתעתי אחר - פסול. ואינו כשי ב"א
49 - כלומר: אין תחילתו כשר אלא בשלשה.

50 דבציר מבחי ולא אגודה היא, ואין שריו שריום אלא בשנים. אוֹבין - סברא דיוך,
51 דאמרן לעיל קא סלקא דעתה דנפרשה לרב חסדא חכי: דלר' יוסי שלשה לעבב,
52 ברמשה מן הביתא. ומכלל ושלשה (לרבנן) שמע רבי יוסי) דקאמרי למצוה ולא לעבב.
53 והניא - ונבחרותו לא רשיתן. אלא לר' יוסי ונשאר. ומיה. עד בדרך רבנן קאמרי
54 לה, דהא ר' יוסי שלשה לעבב שמעין לה. אוֹב שתחילתו שנים - כשר. ושירוי אחד
55 - נמי כשר. ולא פסול - בתחילתו עד שיהא אחד. וקא סלקא דעתך דסיפא נמי כשר
56 מפרשא, ואין שריו פסול: עד שיהא אחד. ולכחי פריך. שריו אחד סלקא דעתך
57 ליפסלי אף קתני כשר.

א"ל
שדוא - בפרק 'תחלתה' (מנחות ל"ה). דאמרי גבי רבי יחיא: גדרוּמא תכלת כשרין. גדרוּמא יזאנא כשרין -
אין תכלת נקט אוֹב. גדרוּמא אוֹב תניא. דמשנה היא בפרק סוכה (ט"א). כי
נני מרשין אוֹב המצוּע איצטרין.

1 **יִרְקוּת** שאמרו חכמים - בפסח שאדם יוצא בן ידי מורו, חרות ועלשין והמכא
2 וחריביתא, קדוח תן נואר *ענייבש בלע"ז. הלכך אין חוציצין בן בפני הטומאה
3 אם סיכך בן גו, ומדבריו און הדוגר רבנן עלייהו שלא יסמכו עליהן לחוצץ בפני הטומאה,
4 דלמא סמכו עלייהו נמי לכי יביש. מתייה, ומדאורייתא דרבי, זילא מקבלי טומאה דלא מאכל
5 אדם נינהו, ולכי יביש אין חוציצין חציעה.

6 **כַּתְּמַרְשׁ** דמפרכי ונפלי, ומביאין את הטומאה
7 בעזון לזכו, דכתיב רבנן רלא יביש - אתו האלו
8 מדאורייתא, כדפריש בקנטרס. והנה שחוקק
9 לפרש מדרבנן, דאי חשיבי אהל מדאורייתא הוא
10 לעזין הבאה - עם בן לעזין חציעה נמי, ואי לא
11 חשיבי אהל לעזין חציעה - אם בן לעזין הבאה
12 נמי לא, דלא דמי לתרוהו חדשיש בפרק שמיני
13 אדלות (משנה א) גבי מבאיין לאל חוציצין -
14 דרתם היינו טעמא: משום דרב המקבל טומאה
15 אינו חוצץ בפני הטומאה, אבל לא שיקר למיתלי
16 טעמא דבכי, דהא פירש טעמא משום דכי יביש
17 מפרכי ונפלי, ולא מסתבר לומר דאסוכה לזרחה
18 קאי, דלכאורה אבולה מלחא קאי, ועוד: היא
19 הבחי חלי טעמא - מנומניקן אדלות שמענין
20 ליה דקחשיב אובליץ טמאין, אלא דאי מדרבנן
21 דהא דתאן חציעה פתח ותיא רלא חשיב ליה גבי
22 תתה דאהלות - משום דרתם מדאורייתא, והכא
23 מדרבנן, אבל ענינה דרביי נמי למעבר ללא
24 מאכל אדם ענינה: דהא אמרין בפרק י"ב שעת
25 (פסחים ט"ג): מה מצד שנתקת בכסא מעשר -
26 אף מרוב כי, התייא טעמא ממעט דרדפי דאין
27 יוצאים בו ידי מורו, כדפריש סב בקנטרס
28 דרדפיהו אינו נקח בכסא מעשר, דאינו מאכל
29 ואנן בעינן אובליץ דומיא דין ורשב ובק ונאן.
30 והנה היתה שתייה הרב ירודה פירוש שרי
31 דלא מקבלי טומאה משום לאלו מכלב או
32 ניהו, ואינו כן, אלא מאכל אדם הוה, ואפילו הכי
33 חציעה מדאורייתא כל זמן שלא הוישר, ברובן
34 במסתא אדלות פתח שמיני (משנה א) כדאמרינן
35 חוציצין קחשיב אובליץ שחורין, דהיינו שלא
36 הוישר, ונמי מבאיין לאל חוציצין אף חשיב
37 אובליץ טמא דהיינו חתושבונו, כן מוכח בהרי"א
38 פרק ר"א דחפור' (בבא בתרא ט"ב ושם) בשמעתי
39 דריק, ודוקא בתלפזין נסקנין, דאלו מחורין -
40 לא מבאיין לאל חוציצין, כדרתנן בפרק שמיני
41 אדלות (משנה ה): אלו לא מבאיין לאל חציעה
42 הורעיס והרעיק ומחורבים לקרקע, חוץ מן
43 חורקת שדנת חכמים, כלומר, גבי מבאיין חוציצין,
44 דקחשיב רתם ברש פתח שמיני: האירוס החוקסים
45 וירקות תמור דלעת ויונה, דהנהו אפילו מחורבין

1 **אלא** - אתחלתו קאי, והכי קאמר. את תחלתו פסול עד שיאהו הוא בשעור שריו,
2 דהיינו אורו. אלא: לחבון שלשה דקאמרין לעיל - למצוה, דאי לעכב - דהא מני לא
3 ר' יסי ולא רבנן, אסיידייא דרשא - תחילת קנים שחיו עשין למכור בשוק, ומוכרין
4 אותם במנען, מסככין בן - ואין בהם משום גזרת אורב דכל ימות השנה, לפי שאין דרך
5 להצניעם באגנים, אלא לשעור עלמאם -
6 אגריהו, עד שיתכרו, והלוקחן לייבשן מתוך
7 אגרו, לית החסך ביה ליש סוכה - איני
8 צריך לחצוץ אנדן, צרישי - במנן כן עמל
9 כבועו, והכאם בתוכו צידי עופות, דארבני -
10 רובו, ולמעלה קסורין ראש הצרעים בחבלי קשר
11 אהר, כעין כלי מצודות שצריך דגים קטנים,
12 שלשה גנומט שקרין *קנישש, אבל אין בצרפין
13 שלשה וארבעה בתי ארבעה מיל למצודה,
14 ראשי מנינים - קשר העליון, מעתיבם כמו
15 הדקשר מנדנת נימס' (ראוב הלז) מתניא -
16 לצד פיו הוא קלות, דשרי ליה - מתוך ראשי
17 החוט שהוא קלות בו, ואינו צריך להפקיע
18 הקליעה, שאינו קשי לשיטלו - בןן זה,
19 ששנתחיר קשר העליון אם אהה משלטלו -
20 הוא תחת מלאי, שאין לו אלא פיו קלות כמין
21 גריל לאחור את הצרעים, ירקות שאמרי חכמים
22 ופולשין, שאדם יוצא בן ידי מורו - חרות
23 בשעור ושאר אבותיהו, קדוח תן נואר *ענייבש -
24 אלא - הלכך אין חוציצין בפני הטומאה אם
25 סיכך בן גו, ומדבריו און הדוגר עלייהו שלא
26 יסמכו עליהן לחוצץ בפני הטומאה, דלמא סמכי
27 ענייבש לכי יביש נמי, מיהו, בעינן לחוצץ חציעה,
28 מדאורייתא, משום דלא מקבלי טומאה, דלאו
29 מאכל אדם ענינה (דאי מקבלי טומאה לא חציע
30 בפני הטומאה), ולכי יביש אין חוציצין חציעה,
31 כדפריש דמפרכי ונפלי, ומביאין את הטומאה
32 בעזון לזכו, דכתיב רבנן רלא יביש - אתו האלו
33 מדאורייתא, ופולשין כדפריש בקנטרס -
34 כשיעור שאור פוסל בה, דהיינו בשלשה
35 פסחים, דקאמרין לקמן בפרקין (זכא): איני
36 שלשה, ולא מעשרין לאל פסול בשעור
37 שאר סכך פסול, דאובלי דהויא לקבל טומאה
38 הוא, וסכך פסול אינו פסול סלא בארבעה
39 טפחים באמצע וארבע אמות מן הער, אלא כי
40 פסחים דייבנין ליה לחומרא, ולבשה, תבוי' לנת
41 - הברע עניבם דלחורן אותם אין להם דיות
42 לחביא העץ טומאה על האובלי, לפי שאינו
43 צריך לכות אחוה, ולא ניחא ליה בתו, ובי
44 אתרבו דיות לטומאה בת הלעטר והרעבי
45 (חולין ק"א) - הני מילי בדי הצרעה, או בכלו לא באובלי, הקוצר לסכך - אין חוקשין
46 מבאיין טומאה על האובלי, ולא ניחא ליה בחבורו דאובלי בסכך כל זמניו ואן לאו
47 דפסולת מרובה עליו הוה פסול לה לסוכה, מאן דאמר - דקוצר לסכך אין לו דיות, כל
48 ונשן כוצר - לנת רלא ניחא ליה בתוך האובלי, ונצטייה לחישי - מוצעת את היין,
49 ומפסידתו, לאל לייבדן - דהא נליה באתר החמורב בתו, שאם יכילא ואיש סבלים מן
50 הקשים - שמא יתפורו וילכו לאיבוד, ניבא דאמר מנשיא - דאמר קוצר אין לו דיות תניא
51 דהא סוכי תאנים = ענפי תאנים, פריביתן = זמורות סמבדות = ענפי דקל, שייחין -
52 לסכך, על הדיות - כדי ביד די סמך לאובלי אף הוא קוצר שרי, וגם הוא מקבל
53 טומאה, לזיב אבא - דאמר: בוצר אין לו דיות, אבל קוצר יש לו - דאמר: שנת הוא, היא,
54 ברהה מצעי לתימהא אנא דאמרינן בארשים, דאמרי יש לו, דאילו נתא קמא לא מיתקיס
55 כותיה, דהא אמר: אין לו, ואי קוצר לאבילה נמלקן לסיכין - כל כרס הדוהו לא
56 למעור יש לו, וקמא אין לו, הלכך, לא מיתקומא כרבי אבא, אלא לזיב בשניא - דאמר:
57 קוצר לסכך אין לו, מי מודיקו לאוקמי מלחיה כתנא, ולמשה אנא אמרינן כתנא קמא,
58 וארשים פליגי, או מקומטין למתניקין קוצר לאבילה נמלקן לסכך, ונשן משה אמרי
59 חוקשין יש לו דיות, אלא קוצר לסכך - דאמר: מרדו מרדו יש דאין, לו ימי מלחיה
60 - קבלת טומאה דבכי, ואפילו לא נטמאו קודם שנמלק - מיהו ירדה לחן חרות קבלת
61 טומאה על ידי מחשבה ראשונה, ומי בגלה קיימיתא במחשבה בחרתיא -
62 וירדן

1 יודין לדיי טומאה במחשבה – מי שחשב עליו שזה יאמ נגמר מלאכתו, כגון שעבדו לדרגש או לזולקב, כיון שעבדו – מקבל טומאה. ואמללו עיבור לזרעוהו וסודלין – אן
 2 מקבלים טומאה עד שיגמרו למלאכת סודלין. ואין עולים במחשבתו – ממשחבת תורת קבלת טומאה אין עליון במחשבה. כגון, עיבור לשלוח ולדרגש ודחשב עליו לזרעוהו וסודלין
 3 – אין מחשבתו מכללתו מותרת קבלת טומאה. אלא בשני מעשה – עד שיתן בו אימול. מעשה מבטל מדי מעשה – אפילו עשה בו מעשה מוכיח מחילה לשלוח, כגון שקיצצו
 4 סביביו לזרעו. כגון שנתן אימול בו לחלבו לסודלין – מבטל מעשה ראשון. וכל שכן שמוציא מידו מחשבה שלא היה בה מעשה. וכן יספא הני מילי – דלא מבטלין בהריחא
 5 למעייאתא בכלים החיובי, ומשיגא עליו שם כל

6 במחשבה אינה נוחה לתקיע עמו. כשכסן –
 7 לקמיה מפרש מאי היא. מהירות – דגלי דרעיה
 8 דלא ניחא ליה בהו, ויתרו מילקב טומאה
 9 הדידת האלה ערו, ולא הביאה טומאה על
 10 האוכל עד שיעני טומאה באוכל עצמו. וי"ו יסי'
 11 מטמא – טעמא מפרש לקמן. בשלמא למאן
 12 דאמר – האי כסס היינו שהתיר אגון של
 13 שמרין, לשון "מבטוססא ברמי" (חולקאל טו) =
 14 מתנגלת, כלומר: כיון שהתיר אגון – השבילין
 15 מתגללין בגוון, לפי שנוחין להתפאר. או לשון
 16 כנה, דמתרוממן "זאת נגד" – ורת ביסידה
 17 (שמות ל) כלומר: הבנו לרשן. שפי" – לא
 18 קשיא לך. דאליביה מצית למימר דקיימי רבנן
 19 כותיה, כיון שהתיר אגון דלא הוי אלא
 20 במחשבה בעלמא, דגלי דרעיה דלא ניחא ליה
 21 בידות שלה, שאין הדידת ואריהו שפלגין אלא
 22 כדי לאגון בהם והאי מוכח דלא בעי לאגון.
 23 אלא אמר דאמר כסס טמא – שרשן לידות
 24 ברגלי כהנה או מנקבת, כמו "בעינן נוסט
 25 קמונ" (תהלים מד) "ביססו את חלקתי" (ירמיה
 26 יב). והאי דאיכא מעשה רבה ויהו דאמר דקא
 27 משהירי אגון, אבל במחשבה – לא אמר. מאי
 28 איבא לשיב' – אי כקוצר לאביהא מוקפת לה
 29 להדיא דלעיל, מאי טעמא דרבנן הכא בני –
 30 מלוגתא דאחרים הרבנן כשכסנן משט, כשנומלין
 31 לסיבין. האי טמא – בשלמא נהי מלוגתא דר'
 32 ויסי דקא מירי בגוון – איבא למימר טעמא דר'
 33 ויש דאף על דבבסתו חסון למעיהו ידות, וניחא
 34 ליה שיהו מחויבין באוכל כמו נוסט
 35 *מוריאיה' בלעז. הואיל וארייות לחפך –
 36 רש"י השבילים. כתר – על ידי הדידת. ערו –
 37 *מפריקא' ואולמלא הדידת אין נוחין לחפכן בה
 38 דמתוך שהם קצרים יוצאין מבין שני עוקיעי
 39 של עתה, ונשמטין ממנה. והוא כשכסנן החולין
 40 – לא לנטען נוחתין אלא לרכב, אלא הכא –
 41 דבעי לזרעו לחפך. למאי חזו – דידת אוכלים
 42 שאין בהם אריעה – ואינן אנוולות בהן, בגלייהו – בקשין
 43 שבתם, איחוזם, ונשמטו ארץ השכסנן ענחם.
 44 מטמא הני בטמא כתיב יסי' – דהדידת מעשה
 45 ונחא לא מכלה תורת ידות מעיניה. שאלתי את
 46 מורי: נענפה דמשה דמייחא אגב גרדא בשמעתיה, מי שייך למיטני "גופא" כדנרטינן במימרות האמוראים ואמר לי רבי: משום דרך משנה מן הסדרות, שאין שום גומא בעולם
 47 ולא מפורשת במשנה ומגושת – לפיכך נותן התלמוד לומר "גופא" כדי לפרש בו' – אגב דאמר הואיל וארייות לחפך בעתה, כגון נמי את מהלך: למה נמשלה בו
 48 דבתיב "יעזרה לא ה") (בראשית כב) "יעזרה לו" (שם) מושגה – מסכנין בגמריים – בגמרא מפרש פלוגתיהו. נתן עליה שם שהוא רחב אריעה – בגמרא מפרש מאן קתני לה
 49 ובלבי שלא יישן תחתי – ונמר רחב אריעה סכך פסול הוא, כדאמר בגמרא: לרב אליבא דר' מאיר, ולשמואל לדברי רבי וכלי וסוכה כשרה. ובגין דיהיבא צעל חוץ, וסכך פסול אינו
 50 פסול מן העד אלא בארבע אמות, דאמרין הוון עוקמה. גמרא מחלוקת בגמריים שיש בהן אריעה – שהיו חקירות הבית עשויות מתוך ר' מאיר – ופסיל אית ליה תורת אריעה, אי
 51 מכשרת בהו אדו למיטרי: מה לי לרב, אלא מה לי ליש תחת קורת ביתי, אף היא בגמריים מקרחה והואו ודאי פסול, דסוכה אמר רחמנא ולא ביתו של ימות השנה. אבל בגמריים
 52 שאין בהם אריעה – שאין רוב חקירות עשויות מתוך רבי, דלא דמי לתקרה ולגוון ביה. בשאין בהן אריעה מחלוקת – בהודא מנכר ר' יוחנן: משום דאין רוב
 53 חקירות עשויות מתוך – לא נתיבין מתן. ור' מאיר וישן מיעטעט, שיש מיעטעט העושק תקרה מתוך. אין בהן אריעה – פסול ר' מאיר. אפילו פחותות משלש – בתמימה. הא קניס בעלמא
 54 ניחו – ואם כן, במאי מכשרת אמר ר' אבה הכי אבשר – שמואל: יש בהן אריעה דרבי הכל פסולה בו. שיעור סוקב – דאין רשות פחות מארבעה. לא נתיבין – משום תקרה
 55 ולא חשיבי לעשות תקרה מתוך. כיון דנפקין מותרת לבד – מאד והיו ארזי מנוקס אחד מהם לא מצוי למימר לבד – חשיבי ליהוה דומת לתקרה. ונתיבין, נתן נתן עליה נסר בו'
 56 – קא סלקא דרעיה דרבי הכל היא. וכשרה. ובגן שנתנו מן העד. דאמרין דאין עוקמה. ולא חשיב סכך למיפסלה בו. מדינן מצטרפין – לארבעה פסחים. לפסול בסוכה מוכה
 57 סכך פסול, שייך סכך רוב מקבל טומאה, וסכך סכך באמצע פסול בארבעה.

מאי כססין כססין ממש? מאי איבא למימר? הכא נמי שפססין ממש. אי הכי, מאי טעמיהו
 דאריעה? דאמור קרבי יוסי. דתנן: רבי יוסי מטמא. האי מאי? בשלמא ההם מטמא רבני
 יוסי – הואיל לברבי שמעון בן לקיש, דאמר רבי שמעון בן לקיש: הואיל וארייות לא הופכן
 עתה, אלא הכא – למאי חזיא? חזיא, לבי סתרי למקטב להו בגלייהו. גופא: כל דידת
 האובלין שפססין בגוון – מהירות, ורבי יוסי מטמא. מאי טעמא? רבי יוחנן אמר: כססין
 ממש? רבי אליעזר אומר: היתיר אגון. בשלמא לרבי אליעזר דאמר כססין היתיר אגון –
 היינו דמטמא רבי יוסי, אלא לרבי יוחנן דאמר כססין ממש אמאי מטמא רבי יוסי? אומר
 רבי שמעון בן לקיש: הואיל וארייות לא הופכן עתה. אומר רבי אליעזר: למה נמשלה הפלגין
 של צדיקים בעתה? לומר לך, מה עמך זה מהפך את התבואה בגוון מקום לקום, אף
 הפלגין של צדיקים מהפכת דעתו של הקדוש ברוך הוא מפרת אכריות למדת רחמינות.
משנה מסכנין בנסרים דברי רבי יהודה, ורבי מאיר אוסר. נתן עליה נסר שהוא רחב
 אגונה מפתים – משרה, ובלבד שלא יישן תחתיו. גמרא אמר רב: מחלוקת בנסרין שיש
 בהן אריעה, דרבי מאיר אית ליה גורת תקרה, ורבי יהודה לית ליה גורת תקרה. אבל
 בנסרין שאין בהן אריעה – דברי הכל כשרה. ושמואל אמר: בשאין בהן אריעה מחלוקת,
 אבל יש בהן אריעה – דברי הכל פסולה. אין בהן אריעה, ואפילו פחות משלשה – הא
 קניס בעלמא ניהו! אומר רב פפא, הכי קאמר: יש בהן אריעה – דברי הכל פסולה,
 פחות משלשה – דברי הכל כשרה, מאי טעמא? קניס בעלמא ניהו. כי פליגי – משלשה
 עד ארבעה. מר סברי: כיון דליתיגוהו שיעור מקום – לא נתיבין, ומר סברי: כיון דנפקין להו
 מחורת לבד – נתיבין, נתן: נתן עליה נסר שהוא רחב אריעה מפתים – משרה, ובלבד שלא
 יישן תחתיו. בשלמא לשמואל דאמר בשאין בהן אריעה מחלוקת, אבל יש בהן אריעה
 דברי הכל פסולה, משום הכי לא יישן תחתיו. אלא לרב, דאמר בשמש בהן אריעה?
 מחלוקת, אבל אין בהן אריעה דברי הכל כשרה, לרבי יהודה אמאי לא יישן תחתיו?
 מי סבית דברי הכל היא? סיפא אתאן לרבי מאיר. הא שמעו: שני סדינין, מצטרפין,
 שני

מורי: נענפה דמשה דמייחא אגב גרדא בשמעתיה, מי שייך למיטני "גופא" כדנרטינן במימרות האמוראים ואמר לי רבי: משום דרך משנה מן הסדרות, שאין שום גומא בעולם
 ולא מפורשת במשנה ומגושת – לפיכך נותן התלמוד לומר "גופא" כדי לפרש בו' – אגב דאמר הואיל וארייות לחפך בעתה, כגון נמי את מהלך: למה נמשלה בו
 דבתיב "יעזרה לא ה") (בראשית כב) "יעזרה לו" (שם) מושגה – מסכנין בגמריים – בגמרא מפרש פלוגתיהו. נתן עליה שם שהוא רחב אריעה – בגמרא מפרש מאן קתני לה
 ובלבי שלא יישן תחתי – ונמר רחב אריעה סכך פסול הוא, כדאמר בגמרא: לרב אליבא דר' מאיר, ולשמואל לדברי רבי וכלי וסוכה כשרה. ובגין דיהיבא צעל חוץ, וסכך פסול אינו
 פסול מן העד אלא בארבע אמות, דאמרין הוון עוקמה. גמרא מחלוקת בגמריים שיש בהן אריעה – שהיו חקירות הבית עשויות מתוך ר' מאיר – ופסיל אית ליה תורת אריעה, אי
 מכשרת בהו אדו למיטרי: מה לי לרב, אלא מה לי ליש תחת קורת ביתי, אף היא בגמריים מקרחה והואו ודאי פסול, דסוכה אמר רחמנא ולא ביתו של ימות השנה. אבל בגמריים
 שאין בהם אריעה – שאין רוב חקירות עשויות מתוך רבי, דלא דמי לתקרה ולגוון ביה. בשאין בהן אריעה מחלוקת – בהודא מנכר ר' יוחנן: משום דאין רוב
 חקירות עשויות מתוך – לא נתיבין מתן. ור' מאיר וישן מיעטעט, שיש מיעטעט העושק תקרה מתוך. אין בהן אריעה – פסול ר' מאיר. אפילו פחותות משלש – בתמימה. הא קניס בעלמא
 ניחו – ואם כן, במאי מכשרת אמר ר' אבה הכי אבשר – שמואל: יש בהן אריעה דרבי הכל פסולה בו. שיעור סוקב – דאין רשות פחות מארבעה. לא נתיבין – משום תקרה
 ולא חשיבי לעשות תקרה מתוך. כיון דנפקין מותרת לבד – מאד והיו ארזי מנוקס אחד מהם לא מצוי למימר לבד – חשיבי ליהוה דומת לתקרה. ונתיבין, נתן נתן עליה נסר בו'
 – קא סלקא דרעיה דרבי הכל היא. וכשרה. ובגן שנתנו מן העד. דאמרין דאין עוקמה. ולא חשיב סכך למיפסלה בו. מדינן מצטרפין – לארבעה פסחים. לפסול בסוכה מוכה
 סכך פסול, שייך סכך רוב מקבל טומאה, וסכך סכך באמצע פסול בארבעה.

1 א' דאת בהו ארבעה למח לוח לאצטרופי - להודא לישנא דאמר רב לקמן דבאמעו
2 פוסל בארבעה פריך. דליאדך לשנא. דאמר דאפילו באמעו אינו פוסל אלא בארבע
3 אמות - לא קשיא מרדכי. **מצטרפין** - ארבע אמות - ולרבי יהודה אין מצטרפין. דאפילו
4 מנכסה כולה ביה. כשרה. **ומודה** רבי מאיר ישאם יש בין נטר לנטר כנמלא נטר - אנטר
5 שיש בו ארבעה נמי קאי. כדמוכח לקמן. פריך

6 מינה לשמואל. דאמר סבך פוסל באמעו פוסל
7 בארבעה. ורבי נח מצי למינחי: מודה רבי
8 יודיה. דאז דנקט רבי מאיר - וברותא היא.
9 כדפריש בבבא מציעא. דאפילו רבי מאיר דבמחמי -
10 מודה הוא. ועוד: משום דעיקר "ומודה" - אאין
11 בתן ארבעה. דאפילו בו, קאי. ודוקא נקט בין
12 נטר לנטר כנמלא נטר, דאי איכא פחות, אף על פי
13 שסבך פוסל בפחות מארבעה שנים תתווי -
14 היכי דעוקם פחות מרובי נטר. ומודה. כנס
15 ארבעה. למאי דמוקי לה לשמואל לקמן בסוכה
16 בת שמונה אמות מצומצמות. כדי יודיה נטר ופסל
17 עד אמצעה. מהאי גיסא וחדר ותחילת מודה
18 השני ונותן תחלה נטר ואחר כך פסל. דהוה ליה
19 שני פסלים באמצע. דאיכא בהו דבטר סוכה
20 בשאר אמות. לא נפק מינה מידוי בין כמלא נטר
21 לפחות תפסל נטר. דאי נמשכ סוכה
22 שבאמעו - אפילו כל השאר מנכסה בהטריס עד
23 הדופן. אמרין דין קומטא. ואי משום לחבישי
24 שאר הפסלים שבתן נטר לנטר - הוה ליה
25 כבאמצעה. דאמר שמואל באמעו בארבעה -
26 אם בו אינו נכסה. והוה ליה כליל של דבי: נטר ופסל
27 כמלא נטר כנס בהטריס פחותים מארבעה. אפילו כל
28 הסוכה עשויין בו - כשרה אפילו תחת הטרסין.
29 ואפילו רובי נטרי. דאז ליכא ארבעה גזיקים
30 אחו. וכי פסל ליה - נטרי - דיכא באיכא
31 חרתי נטרסין תחתיה. דבמצטרפין יש הטרסין
32 ארבעה. אי נמי היכא וליכא בין נטר לנטר
33 כמלא נטר. דלא הוי מחצה על מחצה. והיכא
34 נטרסין חרסי. ארבעה. וש בין נטר לנטר
35 נטר. לרב דאמר לקמן: בין מן האמעו בין מן הטר
36 אלו פוסל אלא בארבע אמות - מיתוקא דן
37 ברייתא אבידא בריה דההי. וכשרה תחת הפסל
38 ולא תחת הנטר. ולשמואל מיתוקא כשני
39 הפסלים באמעו. וליכא ארבע אמות עד הדופן.
40 וכמלה פסלה אף תחת הפסלים. וחיץ ניתת שני
41 הפסלים שבאמעו דכשרה.

42 **הפסל** על צידוה - דאימור דרב אל מיתוקא
43 דך פלוגתא דאבאורא אלא כרבי מאיר
44 וברבנאם ארבעה. וקיימא לן בפרקי מ'
45 שהוציאנהו (עירובין פ"ב, ב' מאיר רבי יהודה
46 ש"ך הלכה כרבי יהודה. אבל לשמואל - מיתוקאם
47 שפיר ככולו עלמא. מתוך כך בראה הלכה
48 בשמואל, אף על גב דבעלמא הלכה כרב
49 באיסורי. ועוד: עיקר פירק "לולב הגזול" (ל"ג)
50 דקאמר רבי יודיה: סוכה אינה נותנת הלכה
51 בארבעה מינין שבבולב. ופריך משהיא ברייתא
52 דתניא מרובה דשמואל. דקנין סיככה בהטריס
53 על שאר. ולא מיתוי משהיא דתניא מרובה דרב -
54 שעמ מינה דא דשמואל ע"כ.

41 **מחוקת כדי ראשו ורובו ושלחננו**, או **שנפרעה פה פריעה כדי שידוך פה גדי פבת ראש**,
42 או **שנתן עליה נטר שהוא רחב ארבעה מפרחים**, אף על פי שלא הניכנס לתוכה אלא
43 **שלושה מפרחים** - פסולה. היכי דמי? מאי לאו כגון שהפגין על צידיהם? לא. היא כמאי עסקינן - כגון דאנתה אפויא
44 **דמשלחנא**, דעילי תלתא לגיו ואפיק חד לבר, דתוה ליה פסל היצוא מן הסוכה וכל פסל היצוא מן הסוכה נידון כפסוקה.

1 שני נטרסין אין מצטרפין - לפסולה. דאפילו כולה מוסככת בת ששה. ור' יהודה היא.
2 בשלמא לשמואל כו' - נוקמא לך פלוגתא נמי כשאין בהן ארבעה. וקאמר רבי יהודה
3 שני נטרסין של שלשה פסחים. ואף על גב דנפקי מתורת לבוד - אין מצטרפין לפסלה
4 שאף כולה מוסככת בהן. ורבי מאיר אומר: נטרסין מוסככין לארבעה. אם באמעו סוכה
5 הן. לפסולה. למח לי **אצטרופי** - דקא אמר ר'

6 מאיר נטרסין כסדנין ומצטרפין. תרא מנייהו
7 פסלה ליה. קניס בעלמא ניהו - דהא אמר ר'
8 אבון. דאז דנקט רבי מאיר - וברותא היא. ארבע
9 אמות מן הגד - דמן הטר אין סבך פוסל
10 אלא בארבע אמות. דבכעיד מרובה גמירי דופן
11 עומקו. וקאמר רבי יהודה: שני נטרסין
12 ארבעה ארבעה. וכן סידר דחוקך עד ארבע
13 אמות - אין מצטרפין. קאי כולה ארבע לטבך
14 בוך. ולידת ליה גורת תקרה. שבעת הכנסה -
15 שגורו הגנים שמר. והביאנו נטרסין - שאין
16 הגנים מכריזין שתהא לנטר סוכה. ומודה ר' מאיר
17 כי שיש בהן ארבעה בין שאין בהן ארבעה.
18 שאם יש נטר לנכר כו' - ולקמן (ת"מ.) מוקי
19 כולה בסוכה בת שמונה אמות מצומצמות. דכי
20 ידידי נטר ופסל עד אמצעה מהאי גיסא. וחדר
21 ומתחילת מצודה השני נתון בתן כולה ואחר כך
22 פסל כמון כן עד אמצעה - הוה ליה שני פסלים
23 באמעו. וחיץ של שמונה פסחים. איכא בכשר
24 כולה. ונטרסין שבתן לא פסלי לה. דאמרין דופן
25 עומקה עד הפסלים האמצעיים. פסל - פסלה
26 גרין ויקי. דהוא סבך כשי. ורבי נח מצי למינחי
27 ומודה רבי יהודה בנרק דאי בתו רבי ארבעה
28 דפסלין. שאם יש בין נטר לנטר כו'. והאי דנקט
29 רבי מאיר - וברותא היא. דאפילו רבי מאיר
30 דבמצינא מודה הוא. ומודה רבי יהודה - דאף
31 דנעמי מילק בשאין בהם ארבעה. מודה
32 הוא כנסא אחו וכו' ארבעה. שאם נתנו בסוכה
33 מן הגד שאף על פי שאי כשרה מן הגד על
34 ידי דופן עקמו - לא שיתן תחילה. והפסל על
35 צידוה - נטרסין שבתן ארבעה שסיכך בהן.
36 ולא חותו רחבין על הסוכה אלא השביב על
37 צידן. ושיאל פחות משלשה. פסלה - כדפריש
38 לקמן. דכיון דיש שם פסול עליהן - נעשו
39 כשפירין של מחנה. הפסולין לטבך ככל ענין
40 שדחפנין. כשרה - ודעמטא מסוכת דתקדך
41 וכי היא נותא לא עברי אינשי תקדך. עול לגבה
42 רב הסאה ורבה - לשאלו. אפילו אימר
43 כדברייהם. ושנתנה מחוקת כן ראשו ורובו
44 ושולחנו נטרסין. ולא נטרסין אלא. או אפריצה
45 בה פריצה - באחת הדפנות. סמוך לקרקע
46 שדיוקא גדי - דדיינו שלשה פסחים. כבת ראש
47 כהדיא ובריתא. וחיץ ישי - דרדחא ארבעה
48 ולא הניכנס בו אלא שלשה. לאו שרפנין - כולן
49 על צידוה. וסיככה כולה בתן. דאנתה - ונטר
50 אחד חוקא קאמר. **אפויא** משלחנא - אצל
51 רוח רביעי. שאין שם דופן ולדפקי מינה על ידי
52 דופן קומה. דהא אין סבך אלא פחות אפיק
53 על גב דלא עייליה כליה לתוך חלתי פתח
54 הצדדים - פסול. דהדואו טפח דאבראי מחושב
55 נמי כי סוכה. דאלו סבך כשר הוא - מתוך לישן
56 שם. וירצא רבי סוכה. דאמרין לקמן (ט"א.) פסל
57 היצוא מן הסוכה כי היא נותא - כדיון בסוכה.

משה
41 **מחוקת כדי ראשו ורובו ושלחננו**, או **שנפרעה פה פריעה כדי שידוך פה גדי פבת ראש**,
42 או **שנתן עליה נטר שהוא רחב ארבעה מפרחים**, אף על פי שלא הניכנס לתוכה אלא
43 **שלושה מפרחים** - פסולה. היכי דמי? מאי לאו כגון שהפגין על צידיהם? לא. היא כמאי עסקינן - כגון דאנתה אפויא
44 **דמשלחנא**, דעילי תלתא לגיו ואפיק חד לבר, דתוה ליה פסל היצוא מן הסוכה וכל פסל היצוא מן הסוכה נידון כפסוקה.

1 רבי מאיר אומר נטל אחת מבינתים אבל לא יפקפק – שאין פקפק מועיל לו. ורבי מאיר
 2 לעשימה, דאמר. אין מסכבין במסרים. ועל ידי פסל שבינתים מתיבשרא. ולשמאל
 3 דאמר לקמן (ז.א.) סכך פסול פסל באמצע ארבעה – מיתוקמא כדפרישית לעיל דנדרו
 4 שני פסלים באמצע ואין בו אלא ששנה אמות דרוחן עוקמה מביטין עו הבלתים. ומתקנין
 5 לחנן נסרים מן הסוכה. אי נמי, סבידא ליה כרב.
 6 דאמר לקמן: סכך פסול בין מן הדצן בין באמצע
 7 בארבע אמות, והלכך לא פסלי נסרים שבתים.
 8 דליכא שיעור פסול ביחוד, כן פירש בקונטרס.
 9 הדרין עמו פירש כן. דבתקרה שנסרים שלה
 10 דרובים ארבעה איידי, דסתם תקרה כן היא.
 11 ומדפסלי נסר ארבעה משום דתורתה תקרה – אלא
 12 סתם תקרה כן היה. וכן מובא בגמרא, דפריך:
 13 לשמאל במאי פליגי? ומתקין דבבטולי תקרה
 14 פליגי. ולרבי מאיר אין תוספת לקמן לבטולי
 15 תקרה, שתסרים ארבעה, ולכך בעי שיתול אחד
 16 מבינתים. והימנה אפריך לקמן בברייתא
 17 לשמואל דאמר באמצע פסול בארבעה, ויהי
 18 לאקשווי ממתניתין ולשניוי ויש לומר: משום
 19 דמתניתין לא קתני בדיחיא נסרים של ארבעה
 20 אלא מבח סתם תקרה.

21 **פרוץ** עמוד – נראה דהוה רבי יוסי דאמר,
 22 פרק שני בדברות (ז.ב. ושם): אפשר
 23 לעצמה, לכל הפחות בידי אדם. מרדאפליגי
 24 אמוראי אבא בערוב, כדפרישית ומכרש שני דהדליץ
 25 (כתב.א. ושם) במחצה על מחצה כרוב. והא
 26 דאקמרינן דהי גבי דהלוק לשנים חזין שוין, דטמאן
 27 עזרין וכל שיש אפשר לעצמה – כבלי חס
 28 כולה מודה. כדאמרינן בבבכות (ז.ב. ושם),
 29 משום דאית ביה עומות. ואין לומר שדשתיין
 30 אפילו כמאן דאמר אי אפשר. וקרי פרוץ בעמדה
 31 מחצה על מחצה, כדשמונה לנו שחן שחן אף על
 32 רב דטמא טוין שוין – דהא מפרש טמאא פרק
 33 שני דעירובין (ז.ב. ושם), וכפרש שני דהדליץ
 34 (כתב.א. ושם) דהי בעמדה זכור, משום דהי
 35 אמריה דרמנא למשה. גזר רובא ודשחן רובא.
 36 ותיפוק ליה משום דבאלו הוא אסור מספק
 37 ודשחן דטמא שוין רובא. והא דפריך גבישין סכך
 38 'הדוק' (תמ.א. ושם.) גבי דאמר תרידו בדי
 39 חדיי בארבע אמות, והא אי אפשר לעצמה
 40 אפילו דאלו הלכה כר יוסי הגלילי, מכל מקום
 41 דדוק הוא להעמיד דמשנה בכך, שאין רגילות
 42 לחיות. ומסמא לא כוונ לבא בתא. וכפרש
 43 'שבעת' ערודת' (שבעות) פרוץ גמא' (שם)
 44 גבי

21 **פרוץ** עמוד – נראה דהוה רבי יוסי דאמר,
 22 פרק שני בדברות (ז.ב. ושם): אפשר
 23 לעצמה, לכל הפחות בידי אדם. מרדאפליגי
 24 אמוראי אבא בערוב, כדפרישית ומכרש שני דהדליץ
 25 (כתב.א. ושם) במחצה על מחצה כרוב. והא
 26 דאקמרינן דהי גבי דהלוק לשנים חזין שוין, דטמאן
 27 עזרין וכל שיש אפשר לעצמה – כבלי חס
 28 כולה מודה. כדאמרינן בבבכות (ז.ב. ושם),
 29 משום דאית ביה עומות. ואין לומר שדשתיין
 30 אפילו כמאן דאמר אי אפשר. וקרי פרוץ בעמדה
 31 מחצה על מחצה, כדשמונה לנו שחן שחן אף על
 32 רב דטמא טוין שוין – דהא מפרש טמאא פרק
 33 שני דעירובין (ז.ב. ושם), וכפרש שני דהדליץ
 34 (כתב.א. ושם) דהי בעמדה זכור, משום דהי
 35 אמריה דרמנא למשה. גזר רובא ודשחן רובא.
 36 ותיפוק ליה משום דבאלו הוא אסור מספק
 37 ודשחן דטמא שוין רובא. והא דפריך גבישין סכך
 38 'הדוק' (תמ.א. ושם.) גבי דאמר תרידו בדי
 39 חדיי בארבע אמות, והא אי אפשר לעצמה
 40 אפילו דאלו הלכה כר יוסי הגלילי, מכל מקום
 41 דדוק הוא להעמיד דמשנה בכך, שאין רגילות
 42 לחיות. ומסמא לא כוונ לבא בתא. וכפרש
 43 'שבעת' ערודת' (שבעות) פרוץ גמא' (שם)
 44 גבי

21 **פרוץ** עמוד – נראה דהוה רבי יוסי דאמר,
 22 פרק שני בדברות (ז.ב. ושם): אפשר
 23 לעצמה, לכל הפחות בידי אדם. מרדאפליגי
 24 אמוראי אבא בערוב, כדפרישית ומכרש שני דהדליץ
 25 (כתב.א. ושם) במחצה על מחצה כרוב. והא
 26 דאקמרינן דהי גבי דהלוק לשנים חזין שוין, דטמאן
 27 עזרין וכל שיש אפשר לעצמה – כבלי חס
 28 כולה מודה. כדאמרינן בבבכות (ז.ב. ושם),
 29 משום דאית ביה עומות. ואין לומר שדשתיין
 30 אפילו כמאן דאמר אי אפשר. וקרי פרוץ בעמדה
 31 מחצה על מחצה, כדשמונה לנו שחן שחן אף על
 32 רב דטמא טוין שוין – דהא מפרש טמאא פרק
 33 שני דעירובין (ז.ב. ושם), וכפרש שני דהדליץ
 34 (כתב.א. ושם) דהי בעמדה זכור, משום דהי
 35 אמריה דרמנא למשה. גזר רובא ודשחן רובא.
 36 ותיפוק ליה משום דבאלו הוא אסור מספק
 37 ודשחן דטמא שוין רובא. והא דפריך גבישין סכך
 38 'הדוק' (תמ.א. ושם.) גבי דאמר תרידו בדי
 39 חדיי בארבע אמות, והא אי אפשר לעצמה
 40 אפילו דאלו הלכה כר יוסי הגלילי, מכל מקום
 41 דדוק הוא להעמיד דמשנה בכך, שאין רגילות
 42 לחיות. ומסמא לא כוונ לבא בתא. וכפרש
 43 'שבעת' ערודת' (שבעות) פרוץ גמא' (שם)
 44 גבי

והא

1 **משנה** תקרה שאין עליה מנייה – סתם תקרה בנסרים שיש בהן ארבעה מעיבה =
 2 רצפת טט. ודומה לו במקרא בספר עזרא (נחמיה א) 'ועובדו את ירושלים עד החומה –
 3 מלאה מתוכה עפר לחזקת החומה. ו' יתרה אופ' – בית שניאי ובית הלל נחלק
 4 ברב. ר' **שמיא אומר** – אם בא ליטב תרומה ליה סוכה. מפקפק = סותר ומנעע
 5 את כולו, ואחר כך נטל אחת מבינתים ותתן
 6 פסל במקומו. מפקפק – משום 'תורהו ליה תרתי. ובית
 7 הלל אומרם מפקפק – משום 'תורהו וירודו'
 8 תעשו. ואין צריך לחת פסל. ורבי הלל
 9 לעשימה. דמכשיר בנסרים שיש בהן ארבעה
 10 לטכר את כולה, והיינו כרב. ושמואל מותרץ לו
 11 לקמן בגמרא. אי נטל אחת מבינתים – ואינו
 12 צריך לפקפק. דברכיז טני. דאיכא עשיה מעליא.
 13 רבי מאיר אומר נטל אחת מבינתים – אבל לא
 14 יפקפק. שאין פסול מועיל לו. ר' מאיר
 15 לעשימה. דאמר. אין מסכבין בנסרים. ועל ידי
 16 פסל שבינתים מתבשרא. והיינו לשמואל דאמר
 17 לקמן (ז.א.) סכך פסול בארבעה אמות דרוחן
 18 מיתוקמא כדפרישית לעיל. ונדרוה שני פסלים
 19 באמצע. ואין בו אלא ששנה אמות דרוחן
 20 עוקמה אמרינן עד הפסלים. ומתקנין ולי
 21 לנסרים מן הסוכה. אי נמי, סבידא ליה כרב
 22 דאמר לקמן: סכך פסול בין מן הדצן בין מן
 23 באמצע ארבעה אמות, והלכך לא פסלי נסרים
 24 שבינתים. דליכא שיעור פסול ביחוד. ורבי מאיר
 25 בשלמא בית הלל מנייה משום תשעה ולא מן
 26 תעשו – בבטול. וכן מן העשו לבית אבי
 27 לטובה. שאין שם סוכה עליו. גורת תרתי לית
 28 לה במסכך בנסרים ואפילו בני ארבעה. אלא
 29 בית ששאי – דבער תרתי. אי משום שותם תקרה
 30 אית ליה לטל מסכבין בנסרים. ומשום גורת כלים
 31 מתיי פקפוק. והבי קאמרי בו' – כלומר לא
 32 מתיי פקפוק. אלא נטילה אחת מבינתים דאיכא
 33 מעשה מפקפק. ונתה תקרה נתיי בעלה לה.
 34 והאי דאמרי מפקפק – הדי קאמרי: ומתקנין
 35 לא הועיל. ונטל אחת מבינתים. הדי קאמרי –
 36 ליה רבי מאיר. ל' יתודה לא נחלקו ברבדו לו
 37 דבית הלל כוונתו סבידא ליה. אבל שן בתא
 38 בנסרים ולא מתיי פקפוק. ואי קא ממעין לן –
 39 דסתמא למתיי, מאי אשמעינן בתא פלוגתא
 40 למיתויה מבינתין? אמר ר' חייא בר אבא ב' –
 41 – רישא לאו משום גורת תקרה אפילוה. אלא
 42 בנסרים שאינן בני ארבעה אבל משויין ון
 43 וחלקים. ורואין לחשמינן. ומשום גורת כלים
 44 נגעו בה לפסול אליבא דרבי מאיר. אף על גב
 45 דפשוטי כלי על גבי עיניה. ולא מקבליים מומאה –
 46 גזר בהו ולא כוונתו מקבליים מומאה. מיאמ רבי
 47 יתודה (הוא) דקאמר ליה לרבי מאיר אמאי
 48 קאמרי בנסרים – לעיל (ד.א.) משום גורת
 49 תקרה, וכן סברא לבית שמיאי דהא ושבתי אית
 50 הלל בשמואל דאמר – אבל שן בתא ארבעה
 51 דברי הכל פסולה מיאמ פליגי – הא והאי
 52 סתם תקרה בני ארבעה הוא, ומקמשר רבי
 53 יתודה אליבא דבית הלל. כבבטולי תקרה –
 54 כלומר. אמר לך שמואל. לעולם בישש בתא ארבעה, והא דהוא כאן תקרה מתחלה ועכשווי הוא בא לטכר בהו לטב סוכה – אפילו רבי יתודה פסיל. דגרינן משום תקרה, שלא יכא
 55 יתע ויתע תרתי ברות כוונתו וימתי. מה לי זה הנה לי דחיה. אבל השתא. דזו תקרה היתה. ובה ליה מדיש לעשות לשם סוכה. וזה מוכיח שיעור אמריה תורה 'תעשה' ולא מן העשו
 56 פליגי רבי יתודה רבי מאיר. אי איכא טו למגור משום תקרה או לא. רבי יתודה סבר בבטולי תקרה לבית שמיאי צריך לטול מבינתים. דאף על גב דבדוכיז שבק בעייתיה ולא מן העשו
 57 – גזירי בה, ובית הלל סברי: כיון דבטלה הוהיה שהתקרה פסולה – הו ליכא למגור. ור' מאיר סבר לא נחלקו בו ואף בה גזרינן. **משנה** המקרה סוכתו – כמו שאנו עושין,
 58 שדמרינן כלכוסת תחלה סוכה. ותנתן פסל עליון. איכות = 'אשפוטריש' בעל'ו. ובגמרא מפרש רמקבלי טומאה. אם שן ריח בעיתן מכותן – בין שפד לשפד על פני כולה. ויתן
 59 שם הפסל. וכן על פני כולה. ובגמרא פריך. אי אית דבשר מרובה על הפסול. **למרא** פרוץ כעמך – לענין מיתרעת שבת אמר. מיתרע שנשעת בפסך רחבן שלשה. והדין בין
 60 פסל חסר מכלאם פס. ודקפא ליה מותרת ליה. וכן על פני כולה. וזהו ליה כעמך. ודוחות הוא מבינתים. דהא ליה פסל כעמך. **בגמא** יוצא – שיהא פסל דרוחב מכותן
 61 יכול ליכנס וליצא ברוח שבינתים. והשתא דזה ליה פסל שנתון שם מרובה על השפדים. והאירי וזר על השפדים.

1 **משנה** תקרה שאין עליה מנייה – סתם תקרה בנסרים שיש בהן ארבעה מעיבה =
 2 רצפת טט. ודומה לו במקרא בספר עזרא (נחמיה א) 'ועובדו את ירושלים עד החומה –
 3 מלאה מתוכה עפר לחזקת החומה. ו' יתרה אופ' – בית שניאי ובית הלל נחלק
 4 ברב. ר' **שמיא אומר** – אם בא ליטב תרומה ליה סוכה. מפקפק = סותר ומנעע
 5 את כולו, ואחר כך נטל אחת מבינתים ותתן
 6 פסל במקומו. מפקפק – משום 'תורהו ליה תרתי. ובית
 7 הלל אומרם מפקפק – משום 'תורהו וירודו'
 8 תעשו. ואין צריך לחת פסל. ורבי הלל
 9 לעשימה. דמכשיר בנסרים שיש בהן ארבעה
 10 לטכר את כולה, והיינו כרב. ושמואל מותרץ לו
 11 לקמן בגמרא. אי נטל אחת מבינתים – ואינו
 12 צריך לפקפק. דברכיז טני. דאיכא עשיה מעליא.
 13 רבי מאיר אומר נטל אחת מבינתים – אבל לא
 14 יפקפק. שאין פסול מועיל לו. ר' מאיר
 15 לעשימה. דאמר. אין מסכבין בנסרים. ועל ידי
 16 פסל שבינתים מתבשרא. והיינו לשמואל דאמר
 17 לקמן (ז.א.) סכך פסול בארבעה אמות דרוחן
 18 מיתוקמא כדפרישית לעיל. ונדרוה שני פסלים
 19 באמצע. ואין בו אלא ששנה אמות דרוחן
 20 עוקמה אמרינן עד הפסלים. ומתקנין ולי
 21 לנסרים מן הסוכה. אי נמי, סבידא ליה כרב
 22 דאמר לקמן: סכך פסול בין מן הדצן בין מן
 23 באמצע ארבעה אמות, והלכך לא פסלי נסרים
 24 שבינתים. דליכא שיעור פסול ביחוד. ורבי מאיר
 25 בשלמא בית הלל מנייה משום תשעה ולא מן
 26 תעשו – בבטול. וכן מן העשו לבית אבי
 27 לטובה. שאין שם סוכה עליו. גורת תרתי לית
 28 לה במסכך בנסרים ואפילו בני ארבעה. אלא
 29 בית ששאי – דבער תרתי. אי משום שותם תקרה
 30 אית ליה לטל מסכבין בנסרים. ומשום גורת כלים
 31 מתיי פקפוק. והבי קאמרי בו' – כלומר לא
 32 מתיי פקפוק. אלא נטילה אחת מבינתים דאיכא
 33 מעשה מפקפק. ונתה תקרה נתיי בעלה לה.
 34 והאי דאמרי מפקפק – הדי קאמרי: ומתקנין
 35 לא הועיל. ונטל אחת מבינתים. הדי קאמרי –
 36 ליה רבי מאיר. ל' יתודה לא נחלקו ברבדו לו
 37 דבית הלל כוונתו סבידא ליה. אבל שן בתא
 38 בנסרים ולא מתיי פקפוק. ואי קא ממעין לן –
 39 דסתמא למתיי, מאי אשמעינן בתא פלוגתא
 40 למיתויה מבינתין? אמר ר' חייא בר אבא ב' –
 41 – רישא לאו משום גורת תקרה אפילוה. אלא
 42 בנסרים שאינן בני ארבעה אבל משויין ון
 43 וחלקים. ורואין לחשמינן. ומשום גורת כלים
 44 נגעו בה לפסול אליבא דרבי מאיר. אף על גב
 45 דפשוטי כלי על גבי עיניה. ולא מקבליים מומאה –
 46 גזר בהו ולא כוונתו מקבליים מומאה. מיאמ רבי
 47 יתודה (הוא) דקאמר ליה לרבי מאיר אמאי
 48 קאמרי בנסרים – לעיל (ד.א.) משום גורת
 49 תקרה, וכן סברא לבית שמיאי דהא ושבתי אית
 50 הלל בשמואל דאמר – אבל שן בתא ארבעה
 51 דברי הכל פסולה מיאמ פליגי – הא והאי
 52 סתם תקרה בני ארבעה הוא, ומקמשר רבי
 53 יתודה אליבא דבית הלל. כבבטולי תקרה –
 54 כלומר. אמר לך שמואל. לעולם בישש בתא ארבעה, והא דהוא כאן תקרה מתחלה ועכשווי הוא בא לטכר בהו לטב סוכה – אפילו רבי יתודה פסיל. דגרינן משום תקרה, שלא יכא
 55 יתע ויתע תרתי ברות כוונתו וימתי. מה לי זה הנה לי דחיה. אבל השתא. דזו תקרה היתה. ובה ליה מדיש לעשות לשם סוכה. וזה מוכיח שיעור אמריה תורה 'תעשה' ולא מן העשו
 56 פליגי רבי יתודה רבי מאיר. אי איכא טו למגור משום תקרה או לא. רבי יתודה סבר בבטולי תקרה לבית שמיאי צריך לטול מבינתים. דאף על גב דבדוכיז שבק בעייתיה ולא מן העשו
 57 – גזירי בה, ובית הלל סברי: כיון דבטלה הוהיה שהתקרה פסולה – הו ליכא למגור. ור' מאיר סבר לא נחלקו בו ואף בה גזרינן. **משנה** המקרה סוכתו – כמו שאנו עושין,
 58 שדמרינן כלכוסת תחלה סוכה. ותנתן פסל עליון. איכות = 'אשפוטריש' בעל'ו. ובגמרא מפרש רמקבלי טומאה. אם שן ריח בעיתן מכותן – בין שפד לשפד על פני כולה. ויתן
 59 שם הפסל. וכן על פני כולה. ובגמרא פריך. אי אית דבשר מרובה על הפסול. **למרא** פרוץ כעמך – לענין מיתרעת שבת אמר. מיתרע שנשעת בפסך רחבן שלשה. והדין בין
 60 פסל חסר מכלאם פס. ודקפא ליה מותרת ליה. וכן על פני כולה. וזהו ליה כעמך. ודוחות הוא מבינתים. דהא ליה פסל כעמך. **בגמא** יוצא – שיהא פסל דרוחב מכותן
 61 יכול ליכנס וליצא ברוח שבינתים. והשתא דזה ליה פסל שנתון שם מרובה על השפדים. והאירי וזר על השפדים.

21 **פרוץ** עמוד – נראה דהוה רבי יוסי דאמר,
 22 פרק שני בדברות (ז.ב. ושם): אפשר
 23 לעצמה, לכל הפחות בידי אדם. מרדאפליגי
 24 אמוראי אבא בערוב, כדפרישית ומכרש שני דהדליץ
 25 (כתב.א. ושם) במחצה על מחצה כרוב. והא
 26 דאקמרינן דהי גבי דהלוק לשנים חזין שוין, דטמאן
 27 עזרין וכל שיש אפשר לעצמה – כבלי חס
 28 כולה מודה. כדאמרינן בבבכות (ז.ב. ושם),
 29 משום דאית ביה עומות. ואין לומר שדשתיין
 30 אפילו כמאן דאמר אי אפשר. וקרי פרוץ בעמדה
 31 מחצה על מחצה, כדשמונה לנו שחן שחן אף על
 32 רב דטמא טוין שוין – דהא מפרש טמאא פרק
 33 שני דעירובין (ז.ב. ושם), וכפרש שני דהדליץ
 34 (כתב.א. ושם) דהי בעמדה זכור, משום דהי
 35 אמריה דרמנא למשה. גזר רובא ודשחן רובא.
 36 ותיפוק ליה משום דבאלו הוא אסור מספק
 37 ודשחן דטמא שוין רובא. והא דפריך גבישין סכך
 38 'הדוק' (תמ.א. ושם.) גבי דאמר תרידו בדי
 39 חדיי בארבע אמות, והא אי אפשר לעצמה
 40 אפילו דאלו הלכה כר יוסי הגלילי, מכל מקום
 41 דדוק הוא להעמיד דמשנה בכך, שאין רגילות
 42 לחיות. ומסמא לא כוונ לבא בתא. וכפרש
 43 'שבעת' ערודת' (שבעות) פרוץ גמא' (שם)
 44 גבי

והא

1 גבי פפרו שנידמ באחור פתחיה ואהו אי אפשר לעצמם ומשני: ורבי יוסי הגלילי היא. ורבי יוחנן
2 משני: אפילו תימא רבנן, משמע דאין הלכה כרבי יוסי הגלילי, וכן פרק "ארבעה אחין"
3 (יבמות כחא). גבי איתותא איני יודע מי שניא, אמר: אליבא דרבי יוחנן לא סהם לן תנא כר
4 יוסי הגלילי, לכן רואה, כדכדי שמיים – אלא הלכה כמותא, והני דוד כבדי שמיים, אבל כדי

5 אדם – הלכה כמותא, כדמוכח דף דשמעון
6 ובפרק שני דהילין (מכאנא), שני תימא: והא
7 דאמרין פרק קמא דעירובין (הבב) לוי המושך
8 מדופי: והא גבי לוחן דגבני פתח מטרבא אמות
9 – אן עריך ליה אחי לחתידו, ארבע אמות –
10 עריך ליה אחי לחתידו, וקאמר רב הונא בריה
11 דרב יוחנא: אלא אלא מבני שמונה, אבל
12 מבני שבעה – נותר בעטמ מרובה על הפרזין.
13 רב איש אומר: אפילו מבני שמונה לא עריך ליה.
14 ממה נפשתי: אי עמוד נפש – נותר בעטמ מרובה
15 על הפרזין, אי פרזן נפש – נדון משום ליה.
16 כלומר, אם בן אן בלדו ארבע אמות, מאי אמת
17 שוה ורשייה – וההוה ליה ספק דבריהם, וכל ספק דבריהם להקל, משמע דאי אפשר לברר
18 הדבר ויש לומר: לעולם אפשר למדוד ולברר, אלא לא הוה יתירוחבו מבנים למדוד שם מספק,
19 כיון דבין עומד נפש בין פרזן נפש ליבא חשש איסור אלא אם בן שון, ומלחא דלא שבחא וכו' – הדהתם
20 לא להקשות על דאשי כיוו בן חרדי לישתרו, דקיימא לן פרזין כעומד מותר – הדהתם קאי על רב הונא בריה דרב יוחנא,
21 דפרזין כעומד ומתנה על מתנה רבנן, ואם כן שרי, וקאמר רבנן, וקאמר רבנן, וקאמר רבנן, וקאמר רבנן, וקאמר רבנן,
22 שון שון – דרמנא אמר לא הפרזין רובא, ומנא דאסר משום דאמר פרזן מרובה, ואתלמדו למדוד שון שון – דרמנא אמר גזר רובא, וכן לענין מתנה על מתנה דרשיתיה, והשתא נזחא
23 טפי ונפשי הספק דבריהם להקל, כן דאי אפשר למדוד, ומיהו, קשה: דמשמע דספיקא דאורייתא והיא אסור משום שחשש בלאדם שנתא כן שון, אף על גב דאי עמוד נפש – תורה, אי
24 פרזן נפש – מותר, ואם בן דחכי דייק (נמי) פרק שני דבבבא (יב, ושמ) מדחיי דנמצא הרוג כמון בין שתי עיריות דכדי אדם שחשש לעצמו דהם נמי, אף על גב דאי אפשר לעצמו
25 ולכות – מודו רבנן דמבאיא שתי גלגות משום חשש דאורייתא, משום דשמען תן שון, ועוד: דלאמא דאמר פרזין כעומד – לא אסר אלא מטעם דאמר ליה רמנא למשה גזר רובא, ולא
26 משמע דשנא הפרזין מרובה, ואם בן, בהדיא ולדו ספיקא דאורייתא – תשריה, כיון דבין פרזן בין עמוד נפש מותר, ומחיי דפרזין כעומד: והא אפשר לעצמו – אן ליקדק
27 שום דבר, דבינו נתגאל גיסי, והא אי אפשר לעצמו, וכן רבינו תם, ולגירסתם ימי אן ראייה שיהא הלכה בן, דלא דמי כרבי אמי "אי אפשר לעצמי" דעלמא, אלא כלומר: אי אפשר בשום שן

28 שלא היא אורי משוה בין הסכך לשפוד כשנמלא בחכשר, אומו מלא נכנס ויוצא, דאינו רחוק כל כך בחשר לקרבו אצל הפסול שלא הוא אורי משוה בין החכשר לפסול, ומצא שכן החכשר
29 מרובה על האור ועל הפסול, ומשני: במעריך, כלומר עד שבא מן הדשח על השפדים שמכאן ומכאן שנחבסה כל האור, ורובא משני: דאפילו תימא אינן מעריפם, אם היו נתונים שתי
30 נתון ערב – אי אפשר שלא יתבסח כל האור, שחכשר נסמך בפסול, אי נמי, ורוקא שתי וערב מדני דרובא, אבל בענין אחר – לא, דגורנין שנתא לא עירין, אבל שתי וערב – אי אפשר
31 בלא הגרפה של יפול ליה בחשר, ולפי זה לא הוסיפו כל האורין שחכשר ברוב הספדים: "אמר רבא אפילו תימא שניא מעריף", ובפרק רבא דאורייתא (טו, א) רבא בשום ספי, עשיבון ואני
32 (ס, ד) דיצאו שנים בעשירי וקראן עשירי – משמע דסבר לה רבינו יוסי הגלילי, דאמר: אפילו ביד שנים אפשר לעצמם, דאי ברבנן, דאמר: אי אפשר לעצמם – אוהו שקדם היו עשירי,
33 ואפילו שתן בן, וההוה ליה כאלו קרא לעשירי עשירי ולאחר עשר עשירי – שאין אחד עשר קדוש, שלא נעק שם בעשרי מננו, וכן בהדיא דרוקא שני דהילין (לחב) דהתת אמו פרי
34 ליתום, דאוקמינן בהו פריש למיתיה ליה פריש לחיים, וכן בפרק "במהו המצמץ" (חולין עג, א) גבי דבני רבא הלכו בארבעה אור דרובן ויש לדחותיה דהוה דרוקא סבר אי
35 אפשר לעצמם, כיון דאין יכול להכיר איהו קדם משוה לחכיה, ונתבון לקרות שנידמ עשירי, ובבת אחת קראם – לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואחר כך לאחד עשר עשירי, והא דקאמרין
36 החם: אבל בבב אחת הורוויחו קדש – לא ממש בבב אחת בעצמם, ולאן כדפרשתי, ומיהו, קשיא, דפרק "שני שוה יאוריהו" (עירובין ג, א) ופרק שני דקדושין (א, א) פרך דרוקא שני ויוצא שנים
37 בעשירי לרבה, דאמר: לה שאני על פירא בהו אחרי זה אפילו בהו אחת איני, אפשר לעצמי ליה, וכיון דבזה אחרי זה אין, אחרון קודש – בבב אחת לא יתא קדוש לאו ליה ולא ליה, כלבו מקדש
38 אשת ואחותה, והיאך יוכל להיות זה? דל קריאת שם ירדה מהכא, כיון דאין אפשר ליה לעצמם, ממה נפשתי עשירי מאליו קדשו! ויש לומר: דמתברר פריך, והיאך הוא קדוש! כיון דאי
39 אפשר לעצמם – אינו קדוש אלא מתמת דיהור.

40 **והא** אפשר לעצמם – קא סלקא דעתך דהא דקמתין בנכנס ויוצא – ורבי קמתין: כל בנותו בנכנס ויוצא היא, דאין דרך לעצמם, והא כו' וקתי מותנית: בנותו כשרה, וההוה ליה פרזן
41 כעומד, ומשני: אמר ר' אמי: במעריך, ומותנית: לא אכשר במצומצמן, כן פירש בקונטרס, וקשה: דאין זו סוגיא דהתלמוד, שאינו אלא במשיב, דאינו חושש בקושיא שלו לעולם
42 איידי בנכנס ויוצא ויהו ליה לומר: במעריך, שמרבה בפסול על המצמץ והשפדים, ומצא סכך כשר רבה על כן פסול ומתעלו, ובענין זה פירש בקונטרס דברבא, אם היו נתונים שתי נתון ערב
43 ולהאי פירושהו אן משמע לן בן ארבע דבמעריך לא מתג, משום דיומנו ולאן ארעתיה לא ירבה בכשר, אבל כשמשתנה לתרע כעין שתי וערב – אי אפשר שלא ירבה, ומיהו, קשה להאי
44 פירושהו: אחי דמההוה אפילו סכך פסול בכשר אף על פי שהשער אף על פי דאין מעורבין זה בזה, ויכר כל אחד בפני עצמו ממה שפירש בקונטרס דבמשוה דלעיל (טו, ב): עשיבון ואני
45 ניכר זה הניח פסול זה הניח כשר, ונירית רבינו תם עיקר, דרביס, והא אי אפשר לעצמם, כדפרשתי, ותפא ליה גירסותו דלא קיימא השתא רבי אמי רבא, לשניי כמנא דאמר פרזין כעומד
46 אסור, דלכלוהו קאמרין רבא והן פירא דאי אפשר לעצמם, אבל לגירסת קיימי קיימי השתא לשניי כמנא דאמר פרזין כעומד אסור, והיינו דלא כהלכתא, דפרק קמא דעירובין (טו, ב)
47 מסקנא דהלכה כמנא דאמר מותר.

48 **באירובת** ושתי כרעים בקצה ושתי כרעים – סוגיא דשמעון רבי תמייה, ורובן לא מטמאי באירובת ושתי כרעים, דנתן במסכת כלים פרק שמונה עשר (משנה ה) מהו שהיתה
49 מטמא מדרס, ניטלה קצה ושתי כרעים – מטמא, אירובת ושתי כרעים – טהורה, ורבי תמייה מטמא, ורוקא כשכל המטה קיימת, ויכולה על ארס אחו, כשופו לחוור ולחברת
50 אבל אם נאבד מקצתה, או של שני בני אדם, ודאן ודאן סופן לחוור ולחברת טפי, אפילו איבא אירובת ושתי כרעים, אפילו קצה ושתי כרעים – טהורה, כדנתן במסכת כלים פרק שמונה עשר
51 (משנ ט) ובפרק "שלושה שאכלו" (ברכות ג, ב) מיייתין ליה מטה שנגנבה חזיה וא שאבדה חזיה, ולחלקה ארזין או שותפין – טהורה, וחזיהו – מקבלת טומאה מכאן ולכאן, והא דחנן
52 הרב: כעין שהיתה מטמא מדרס וחברת למטה שלה – מטמא, פירשה – היא מטמא מדרס, והמטה נגנז מדרס, אלמא: דברע לחזיהו טמא אינו טמא לאחד, שחברו למטה חוור לטומאה ושנה
53 אפילו כשהיה טהורה, אבל כל זמן שלא חברו – טהורה, אף על פי שפירש מטמא טומא.

1 **והא** אפשר לעצמם – קא סלקא דעתך דהא דקמתין בנכנס ויוצא – ורבי קמתין: כל בנותו בנכנס ויוצא היא, דאין דרך לעצמם, והא כו' וקתי מותנית: בנותו כשרה, וההוה ליה פרזן כעומד, ומשני: אמר ר' אמי: במעריך, ומותנית: לא אכשר
2 במתו – בנכנס ויוצא הוא, סומא, הוא סומא בנכנס ויוצא, דאין דרך לעצמם ולכותו כמותו
3 ממש לא פחת ולא יותר, ופרקינן: והא אם יתן דעתו לכך אפשר ליה לעצמו, וקתי מותנית:
4 כמותו כשרה, וההוה ליה פרזן כעומד, ומשני: אמר ר' אמי: במעריך, ומותנית: לא אכשר

5 **והא** אפשר לעצמם! אמר רבי אמי: במעריך, וקא
6 אמר: אפילו תימא שאני מעריך, אם היו נתונים שתי
7 נתון ערב, ערב – נתון שתי, "או באירובת הממחה".
8 ליקא מטעמי ליה לרבי אמי בר מבימי, דאמר רבי אמי
9 בר מבימי: ספקה בבליא כלים – פסולת, פדאמר רבי
10 הן אמר רבי: פארוכה ושתי כרעים, בקצהה ושתי
11 כרעים, הךא נמי: פארוכה ושתי כרעים, בקצהה ושתי
12 כרעים, הךא איתמר לרבי הן אמר רבי – אהא דחנן:
13 מטה

14 ולקמן מפרש למנא חוור, קצהה – אותם אשר ברובם המטה, לצד מראשותיה ומגולתיה.
15

16 **והא** אפשר לעצמם – קא סלקא דעתך דהא דקמתין בנכנס ויוצא – ורבי קמתין: כל בנותו בנכנס ויוצא היא, דאין דרך לעצמם, והא כו' וקתי מותנית: בנותו כשרה, וההוה ליה פרזן
17 כעומד, ומשני: אמר ר' אמי: במעריך, ומותנית: לא אכשר במצומצמן, כן פירש בקונטרס, וקשה: דאין זו סוגיא דהתלמוד, שאינו אלא במשיב, דאינו חושש בקושיא שלו לעולם
18 איידי בנכנס ויוצא ויהו ליה לומר: במעריך, שמרבה בפסול על המצמץ והשפדים, ומצא סכך כשר רבה על כן פסול ומתעלו, ובענין זה פירש בקונטרס דברבא, אם היו נתונים שתי נתון ערב
19 ולהאי פירושהו אן משמע לן בן ארבע דבמעריך לא מתג, משום דיומנו ולאן ארעתיה לא ירבה בכשר, אבל כשמשתנה לתרע כעין שתי וערב – אי אפשר שלא ירבה, ומיהו, קשה להאי
20 פירושהו: אחי דמההוה אפילו סכך פסול בכשר אף על פי שהשער אף על פי דאין מעורבין זה בזה, ויכר כל אחד בפני עצמו ממה שפירש בקונטרס דבמשוה דלעיל (טו, ב): עשיבון ואני
21 ניכר זה הניח פסול זה הניח כשר, ונירית רבינו תם עיקר, דרביס, והא אי אפשר לעצמם, כדפרשתי, ותפא ליה גירסותו דלא קיימא השתא רבי אמי רבא, לשניי כמנא דאמר פרזין כעומד
22 אסור, דלכלוהו קאמרין רבא והן פירא דאי אפשר לעצמם, אבל לגירסת קיימי קיימי השתא לשניי כמנא דאמר פרזין כעומד אסור, והיינו דלא כהלכתא, דפרק קמא דעירובין (טו, ב)
23 מסקנא דהלכה כמנא דאמר מותר.

24 **באירובת** ושתי כרעים בקצה ושתי כרעים – סוגיא דשמעון רבי תמייה, ורובן לא מטמאי באירובת ושתי כרעים, דנתן במסכת כלים פרק שמונה עשר (משנה ה) מהו שהיתה
25 מטמא מדרס, ניטלה קצה ושתי כרעים – מטמא, אירובת ושתי כרעים – טהורה, ורבי תמייה מטמא, ורוקא כשכל המטה קיימת, ויכולה על ארס אחו, כשופו לחוור ולחברת
26 אבל אם נאבד מקצתה, או של שני בני אדם, ודאן ודאן סופן לחוור ולחברת טפי, אפילו איבא אירובת ושתי כרעים, אפילו קצה ושתי כרעים – טהורה, כדנתן במסכת כלים פרק שמונה עשר
27 (משנ ט) ובפרק "שלושה שאכלו" (ברכות ג, ב) מיייתין ליה מטה שנגנבה חזיה וא שאבדה חזיה, ולחלקה ארזין או שותפין – טהורה, וחזיהו – מקבלת טומאה מכאן ולכאן, והא דחנן
28 הרב: כעין שהיתה מטמא מדרס וחברת למטה שלה – מטמא, פירשה – היא מטמא מדרס, והמטה נגנז מדרס, אלמא: דברע לחזיהו טמא אינו טמא לאחד, שחברו למטה חוור לטומאה ושנה
29 אפילו כשהיה טהורה, אבל כל זמן שלא חברו – טהורה, אף על פי שפירש מטמא טומא.

קסט

סוכה פרק ראשון - סוכה דף טז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

תוספת

1 **חבילה** - בחדו. ומשחרת חבילה - אם טמאה היא אין טבילה עליה לה אברים אברים
2 אלא מתקנה ומטבילה. למסבכתינו **אוראי** - לקרין אצל הבותל הרוב כמלא רוחב
3 מטה. ונתון. ורואה מן הברעם ולכותל למראותיה ולמרגלותיה. ומשאר **אשלי** - גותן
4 בזלים ומקום. וזוהי המלשכ ומטמא מדרס. **שיפא** *לשיקא. ושיל גמי *שיפא.
5 **שיירי** - כגון פרחותה ושתייר בה. **אי על פי** -
6 שפרחתה בעשי ממשיער לטומאה. דתני כלים
7 פרק כ"ז משנה ב: מפני ששה על ששה. אין
8 מסבכין - ודאיל ומבלי קאתו ותחלתה הייתה
9 מקבלת טומאת משכב הוב והדעה נידולה
10 מסבכין בה - דלאו כלי הוא. וסדמא לסיכור.
11 **אי** היא מקבלת טומאה - קסבה: סמטא
12 לשכיבה וכלי היא. **אלא שאין** שם חלל מפח -
13 גובה במשך ארך רוחב שבעה ספחים כעור
14 סוכה. ואיך כך הנריש על הנריש על אותו
15 חלל, דעכשיש נעשה שם סכך מאליה. ולא היה
16 עליו שם סכך מהחילה. **אלא אם** יש שם בו -
17 חלל טפח - אהל הוא. ונמצא שם סכך על אותו
18 גרשו. ורשומטו בו מלמטה למעלה על סמכיה
19 את החלל לשיעור גובה עשרה - אין זו
20 עשייתה. שהיא אינו מתקן אלא הדפנות
21 ובפרט לא מארעין תעשה ולא מן המטה. ודרי
22 היא סוככה שפרחתה מעשרה. והקק בה
23 וחשלימה לעשרה. **איכא** ריפי לא מירטא -
24 לא תבני הואר דרב הונא בלשון אל שני
25 ולפרשי מתניתין. אלא רמי מתניתין מירטא
26 אביראתי. דרב הונא אשניא אמר. **משנה**
27 המשליש - כד למעלה למטה קרי לשלשול
28 מלמעלה למטה - שהתחיל לארוג מהחיה
29 אצל הסכך ואורג ונא כלפי מטה. שלש פסחים
30 **פוחלי** - הידינו בדי שיווק הגוי בבת ארז
31 דאמין פסולה. שלפח למעלה - שהתחיל
32 לארוג מלמטה סתור לקרקע. ומגביה ועלה.
33 כיון שהגביה עשרה - וקארה על פי שלש
34 הגיע לסכך. רבי יוסי אומר בשם שלפח
35 למעלה - ידי באריות עשרה. כד למעלה
36 למטה - ידי באריות עשרה ואפילו בגובה
37 דרבה בן ארדין כשהיה. וקסבה מדיצה תלויה
38 עשרה מתרה. **גמרא** בור שבין שתי החציות
39 - החצי חבצר זו וחציה חבצר זו. ומתחיל בין
40 החציות. והתבלת תלויה על פי הבור. ואינו
41 פתח ביניהם לרעב זו עם זו. אין סמלאין פסח
42 - לא זו ולא זו. לפי שמינו חצר זו מבוא אונגו -
43 בין מלפנה - כגון תלים. בין מתוך אונגו -
44 כלומר: בין למעלה ורוקע מן המים. ובלבד
45 שתחת בתוך אונג של הור. דמותרת מילוא
46 דרבשיל אונג המים נעשית. ומפרשין טמא
47 בעירובין. מהחוצה תלויה מתרת במים. דקל
48 הוא שהקילו חכמים במים. אבל מדיצה חוצצת את החציות ומחלת על פי הבור,
49 שלא נעשה בשביל המים אינה מתרה. דאין מדיצה תלויה מתרת במים אלא ונעשית
50 בשביל להחית מלח מים. כגון וחותרת ארבעה על חים. דתני בעירובין (פ"ב) דרעשן
51 לה מדיצה תלויה. ובגון זו שבתוך אונג הבור.

1 **מקמה** מןממאת חבילה ומתקרת חבילה, דברי רבי
2 **אליעזר**. והכמים אומרים: מןממאת אברים ומתקרת
3 אברים. מאי ניהו? אמר רבי הון אמר רבי: ארוכה
4 ושתי כרעים, קצרה ושהי כרעים. למאי חזיא -
5 למסבכתינו אנדרא ולמיטב עלייה, ומשאר אשלי.
6 **גופא**, אמר רבי אמי בר מבימי: ספקה בבלאי כלים
7 - פסולה. מאי בלאי כלים? אמר אביי: מןמליות שאין
8 בהם שלש על שלש, דלא חזוין לא לעגנים ולא
9 לעשרים. תניא מוותיה דרבי אמי בר מבימי: מחצלת
10 של שיפא ושל גמי, שרית, אף על פי שנתפרחו
11 ממשיעורה - אין מסבכין בהן. מחצלת הקנים, גדולה
12 מסבכין בה, קטנה - אין מסבכין בה. רבי אליעזר
13 אומר: אף היא מקבלת טומאה, ואין מסבכין בה.
14 "החוטם בגדיש". אמר רב הונא: לא שנו אלא שאין
15 שם חלל טפח במשך שבעה, אבל יש שם חלל טפח
16 במשך שבעה - הרי זה סוכה. תניא גמי הכי: החוטם
17 בגדיש לעשות לו סוכה - הרי זה סוכה. והאין תני:
18 אינה סוכה! אלא לאו שמעו מינה קדרב הונא, שמעו
19 מינה. איכא דרמי ליה מירמא; תני: החוטם בגדיש!
20 לעשות לו סוכה אינה סוכה, והא תני: ר' און סוכה!
21 אמר רב הונא: לא קשיא; באן - בשמש שם חלל טפח
22 במשך שבעה, באן - בשאין שם חלל טפח במשך
23 שבעה. **משנה** המשליש לפנות מלמעלה למטה, אם
24 גבוה מן הארץ שלשה ספחים - פסולה. מלמטה
25 למעלה, אם גבוה עשרה ספחים - קשרה. רבי יוסי
26 אומר: בשם שמלמטה למעלה עשרה ספחים, קד
27 מלמעלה למטה עשרה ספחים. **גמרא** במאי
28 קמפליגי? מר סבור: מדיצה תלויה מתרת, ומר סבור:
29 מדיצה תלויה אינה מתרת. תני: תתם: בור שבין שתי
30 חציות אין מלמלאין מןמנה בשבת אלא אם כן עשה
31 לה מדיצה עשרה ספחים, בין למעלה בין מלמטה,
32 בין בתוך אונגו. רבן שמעון בן גמליאל אומר,
33 בת

בית

1 **דלא** חזי לא לעגים ולא לעשרים - ואפילו חשב עליהן - כולה תהי. והא דמשמע בבחינם קרי 'זם תומא' (ר"א)
2 דמי, דחתם מחשבות ניכרת מתוך מעשיה. כרפרישתה פרק עשרים ושמונה וכלים. **אבל** אם יש שם חלל טפח - מציען למימר: דאין רוחא לטעמיה. דאמר ליעל (גבי בן סוכה לטובה
3 טת. ושטא מאן דאמר חתם ארבעה - באי מודה. דאין לשמואל דאמר חתם עשרה וכל אש. בין למטה בין מתוך אונגו - ויש ספרים שכתבו כן. בין למטה. מתוך אונגו.
4 ולא יתכן, דאם כן - למעלה הייתי חזי לבור, דאין בתוך הבור סתור לשפתו - היינו מתוך אונגו, ואם כן היינו כותל שבניתי, דקדמור י' יודרה מפרשקין בין שתי החציות ומחלת על
5 פי הבור. ועוד: דאם כן לא הוילעל דרבן קאטא כגון למעלה דרבן שמעון בן גמליאל. דפליגי אמוראי פרק 'כיצד מתפרשין' (עירובין פ"א) דרב הונא אמר: למטה - למטה מעלה
6 - למעלה משע, וזה הדין. ורבי יודרה אמר: למטה - למטה מן המים, ולמעלה - למעלה מן המים.

סוכה פרק ראשון – סוכה דף טז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

1 **בית** שמוא אמורים מלמעלה וביה הלל אמורים מלמטה – בכל הספרים גרסין איפכא
2 בפרק "כיצד משתופחין" (עירובין פ"א.)

3 **פירוס** סלקא דעתך מודיקן בלאו – והלא היה אסור להבטיח ולהוציא הוא "הכל
4 מודיק" אל גרסין, ומדמייה ביה – לא לאו הוא, ומדמייה כוז מותר לעשות
5 בשבת, כדאמרין בפרק כל בנות' (עירובין ד"א.)

6 אמר להו שמואל: גנדוי ל גלמא, כך פירש
7 בקונטרס. ובמו כן בפרק "כל הבליס" (שבת
8 קכ"ה.) גבי פקק תולין, דהאי תולן למעלה
9 בנג, אבל מן הדג – לא שייך איסור אהל.
10 והביא ראייה כמו מן מחזיקי ריב"ל הגנות' דאמר
11 להו שמואל: גנדוי ל גלמא, ואזהרונתו רב

12 לאפתה, ופריך לשמואל: למח ל למעבר הכי
13 הא אמר: זה מוטלטל עד עיקר המדמייה ומשני
14 שמואל: דעבר למעמטא בעלמא, ממדמייה דא
15 היה שמואל אוסר כרב – נידא ליה במאי דעבר
16 שמואל הכי, ולא תהא קשיא ליה מדי דהכי שרי

17 למעבר הכי. אבל: לא אחיב אהל בדפתת מן
18 הדג, דהא קפ"ר על עשיית המדמייה,
19 אלא משום דקשבר אסור לטלטל הסדיק לתובה.
20 וקשיא לפרוש הקונטרס: מאי הקשה היאך קשה?

21 הדימיה: דלמא דרוך מלבוש דאמורא עלו קשה.
22 לרשון תולן שרי בבוחל, ובג – אורבה, בדתן
23 (ביצה להב:.) ששילוי פירוח דרוך ארובה, ובמו
24 "ארבות בולת" דפרק בתרא אדמוס (ט"א.)

25 – דהיינו בארבות שבנג, כמו "ארבות השמים"
26 (בראשית ז') ועוד מובא פרק י"מי שהצואה'
27 (עירובין ד"א.) ושם דרשין מן הדג עשיית אהל,
28 גבי עשיית דופן, פריך: הוא אתמר עלה הכל

29 מודיק שם קשיא: אהל רשאי בתולין ביה טובו
30 ובפרק "כיצד משתופחין" (ע"פ ט"א.) גריס בקונטרס
31 כמו שכתוב בספרי: פירוס לכתלה מן שרי'
32 והאמר מה: הכל מודיק שאין עושק אהל ערמי
33 לכתלה בשבת, ונראה לרבותי: מה: דגן מדי

34 שרי עושק אהל, וכל חיוב דאמורא מודמייה
35 ומועלת להדתי – חשיב עשיית אהל בתחלה.
36 כי דך דפרסו סדיקין דהוי כדופן שליש על סוכה
37 דחשבנא אהל, בפרק י"מי שהצואה' (עירובין
38 מד"א.) אבל דופן רביעי – אינה אלא תוספת

39 אהל דכלא ויהי משתריא, ורב שהקפיד בפרק
40 "כל גנות" (עירובין ד"א.) אנשיית אהל,
41 הקפיד, ולדרידה בין דאסור לטלטל לא היה
42 לפרוש שם סדין בשבת, משום עשיית אהל, הוא

43 דרשילי ערמי: למח ל למעבר הכי אלא אמר:
44 חזקתו כדן אמר – ותימה: דהא נמי מילתא מודמייה
45 היה אסור לטלטל דהפי דרש קשיא לן דהכי שרי

46 למעבר הכי, אלא האמת מקשה. ומאן דשרי תוספת אהל – אפילו באהל שלמעלה מן הגג
47 נמי שרי, כדמוכח בפרק "זומצא מפליך" (שם) גבי הנדו ריב"ל דהווי בר בר הונא,
48 כימנא עו טולא, בליליא בעו אורא, ולקמן פ' דהשק" (ב"ב.) גבי עובדא דרבי אליעזר
49 שבת בסוכתו על ריב"ל דהווי) רבי אילעאי בקיסרי. **מהו** דהימנא דח' לבוד אמרין תרי
50 לבוד לא אמרין – ותימה: דהא נמי מילתא דרשילי לעיל (א"א.) קנה קנה

51 פחות משלשה, דדופן סוכה כדופן שבתו ושטא סלקא דעתך לחלק בין שתי לטרב, ואין
52 לחקשתי דהימנא שתיבליס שטובין לן דח' ומטפא ואגרננין לבוד, כדאשכחן פרק קמא
53 דעירובין (ט"ז.) דמופיק משלש פחותים, ודא כשנת פניו הא אמרין אהל ולא תחיוו אלא בשירא, **כי** תנא

54 תנא הוויא בסוכה גדולה – בבבא דרביא, שאין יכול לומר שני לבודין, הלכך
55 צריך לפרש דמשלש למעלה פחותים משלשה סמוך לקרקע, כן פירש בקונטרס. אבל בכל הספרים גרסין: מאי קא משמע לן דמשלש דפנות מלמעלה למטה כר יוסי. לפיכך
56 שיש לומר שני דרובה לגובה הפותח – שייך מן מחזקה. **מחזקה** מלשלה סמוך לדופן – מצאת סוכה בשתי דפנות. דשיח דכולו אמראי דלעיל בפיסקין (ג"מ.) ובמבנה
57 דאמר: שיש לחזקו, וזייני כמין גאמ, ואם האתח מן הדפנות פלימות ותנתה מורחה – מוקף לה לאתא שם ארבעה שטוחו יצלו דרום או לצד צפון פחות משלש לדופן מורחה.

58 ותנשכ כסתמו, ושן שאי דפנות פלימות. ותימה: למה לן אם ארבעה? יעשה שם עני פסחים, ועיגורו סמוך לדופן, ורדוקא שלשה טפוחים פחות משנה, ועיגורו שם אהל על שני פסחים
59 ומשדו

1 **בית שמוא אמורים:** מלמעלה, ובית הלל אמורים:
2 מלמעלה. אמר רבי יהודה: לא תהא מחיצה גדולה
3 מן התורה שביניהן? אמר רבה בר בר חנה אמר רבי

4 יוחנן: רבי יהודה בשיטת רבי יוסי אמרה דאמר:
5 מחיצה תלויה מתרת, ולא רבי יהודה סבר
6 לה פרבי יוסי, ולא רבי יוסי סבר לה פרבי יהודה. לא

7 רבי יהודה סבר לה פרבי יוסי – עד פאן לא קאמר רבי
8 יהודה תהם אלא בעירובי הצירות דרנן, אבל הקא
9 סוקת דאורייתא – לא. ולא רבי יוסי סבר לה פרבי

10 יהודה, עד פאן לא קאמר רבי יוסי הקא אלא בסופת,
11 במינות עשה. אבל שבת דאפסור סקילה – לא ואם
12 תאמר: מעשה מעשה בצפורי על פי מי ענשה? ו

13 לא על פי רבי יוסי אלא על פי רבי יעמיעאל דרבי
14 יוסי. ומאי מעשה? דכי אהא רב דיימי אמר: פעם

15 אחת שכחו ולא הביאו ספר תורה מערב שבת, למחר
16 פירסו סדינין על גבי העמודים והביאו ספר תורה,
17 וקראו בו. פירסו סקלא דעתך מודיקן תביאום בשבת?

18 איא: מצאו סדינין פרוסין על גבי הקמודים, והביאו
19 ספר תורה וקראו בו. אמר רב הקדא אמר אבימי:
20 מה ארבעה ומושהו מתרת בסופת משום דופן.

21 דוכי עבדי – תלי ליה באינעו, פחות משלשה למטה
22 ופחות משלשה למעלה, וכל פחות משלשה כלבוד

23 דמי. פשיטא! מהו דתימא: חד לבוד – אגרננין תרי
24 לבוד – לא אגרננין, קא משמע לן. מיתבי: מחצלת
25 שבעה ומושהו ומשהו מתרת בסופת משום דופן? כי תניא

26 הוויא בסוכה גדולה. ומאי קא משמע לן? דמשלשין
27 דפנות מלמעלה למטה פרבי יוסי. אמר רבי אמי:
28 פם ארבעה ומושהו מתרת בסופת משום דופן, ומזקים

29 ליה בפחות משלשה טפחים סמוך לדופן. וכל פחות
30 משלשה סמוך לדופן כלבוד דמי. מאי קא משמע לן?
31 הא קא משמע לן: שיעור מישך סוכת קטנה שבעה.

32 בסוכה גדולה – הגבירה הרבה, שאין יכול לומר שני לבודין, הלכך בני מחצלת
33 שבעה ומושהו. ומעמידה בפחות משלשה סמוך לדופן, והדייא לה מחצלה עשרה, ותנא
34 איכפת לן אם תלחה היא. וקא משמע לן דמשלשין מלמעלה למטה, כר יוסי. **פם**

35 ארבעה ומשהו סתוי בסוכה – אם גבוה עשרה ארבעה ומשהו. ומוקי לן באפחות
36 משלשה סמוך לדופן – השני במקצת, ולא אמרין לבוד – איכא דופן שבעה, וחז משך
37 סוכה קטנה, כדי ראשו ורובו.

סוכה פרק ראשון – סוכה דף טז עמוד ב – מתוך מהדורת "שטיינזלץ"

1 בית שמוא אמורים מלמעלה – דיו עשאה מלמעלה מתוך אונגו. מן הבחיל שבניהן
2 – אותה תבעשית לחוץ בין החצרות, ותלוייה על פני פי הבור, ואף על פי שלא נעשית
3 בשביל תמיים. דקא סבר: מחיצה תלויה מותרת בחצרות אפילו כל לטלטל. מותר רבי
4 יוסי – דמתניתין. לא רבי יוחהד סבר לא רבי יוסי – שנתא מודמייה תלויה בשבת

5 מבוכה, ורבי יוסי סבר לה כרבי יוחהד עבור
6 שנתא מותרת בשבת. דרנן – הוא דאסרין
7 להביא מימי חצר לו לול בלא עירוב – מדרבנן
8 חזאי, ומדאורייתא לא מותרת אלא מרשות
9 היחיד לרשות הרבים. אבל שבת דאפסור סקילה
10 הוא – במלאכות דאורייתא ומתמירין אפילו

11 במדי דרבנן דאית בהו זמא תאמר – בין דרבי
12 יוסי לא סבר לה כרבי יוחהד בשבת. מעשה
13 שעששה בצפורי – שחתירו בשבת על ידי
14 מחיצה תלויה, כדאמר רב דיימי לקמיה. על פי

15 מי נעשה – חללא רבי יוסי ראש על ישיבת
16 צפורי הוה, כדאמרין במתירין (ג"ב.) עוק'
17 ערך תרויח' – הלך אחר בית דין פיה, אחר רבי
18 יוסי לצפורי, לא על פי רבי יוסי נעשה – שבר

19 נפטר, אלא על פי רבי יעמיעאל בנז – ומאי
20 מעשה? דאחר רב דיימי אמר. פעם אחת
21 שבעה בצפורי ולא הביאו ספר תורה בעיר

22 שבת. ושדהו רוכן להציעו ספר תורה בבתיים
23 מצפי גבדימם, ואותו הבית נשדחו לתוכו והי'
24 בבית אחד ששכחו בית המצות, הבית הרבה
25 הוה פתוח לחצר ולא עירבו. או שהיו חצרות

26 הרבה פתוחות לאותו מבוי, ורבי הנבטא פתח
27 לה, ודחי פה הרותר חבצר שבענו בית הנבטא.
28 ולא נשתתפו במבוי, ואסור להוציא מן החצרות

29 למבוי. ופרסו סדינין על גבי עמודים שהיו
30 לרוחב המחיצה, ודחוקו את המבוי ולא פתוחים
31 מן המבוי, ולפיכך אלא בת הנבטא חזר

32 שבענו, והביאו ספר תורה. שריו שאר
33 החצרות נסתלקו, ואין איסור כאן. מודיקן
34 הביאים – והלא היה אסור להבטיח ולהוציא

35 והלא הכל מודיק בו – לא גרסין, ומדמייה
36 בלא גג לאו הוא, ומדמייה כוז מותר
37 לעשות. כדאמרין בפרק "כל גנות" (עירובין
38 ד"א.) אמר להם שמואל: גנדוי ל גלמא. פריעין

39 פריסין – והיו גבוהין מן הארץ, ודחה ליה
40 מחיצה תלויה. מחצלת שריתא אינעא ומשדו
41 – אורכה כאורך הדופן, מותרת בסוכה – אם

42 תלחה ותהא באויר בפחות משלשה סמוך, לסכך
43 ופחות משלשה לקרקע. ובגין שאין הסוכה
44 גבוהה אלא עשרה טפומצין, מחצלת שבעה

45 ומשדו – אלמנא: חד לבוד אמרין, ותו לא.
46 בסוכה גדולה – הגבירה הרבה, שאין יכול לומר שני לבודין, הלכך בני מחצלת
47 שבעה ומושהו. ומעמידה בפחות משלשה סמוך לדופן, והדייא לה מחצלה עשרה, ותנא

48 איכפת לן אם תלחה היא. וקא משמע לן דמשלשין מלמעלה למטה, כר יוסי. **פם**
49 ארבעה ומשהו סתוי בסוכה – אם גבוה עשרה ארבעה ומשהו. ומוקי לן באפחות
50 משלשה סמוך לדופן – השני במקצת, ולא אמרין לבוד – איכא דופן שבעה, וחז משך
51 סוכה קטנה, כדי ראשו ורובו.

משנה

1 הלכך
2 צריך לפרש דמשלש למעלה פחותים משלשה סמוך לקרקע, כן פירש בקונטרס. אבל בכל הספרים גרסין: מאי קא משמע לן דמשלש דפנות מלמעלה למטה כר יוסי. לפיכך
3 שיש לומר שני דרובה לגובה הפותח – שייך מן מחזקה. **מחזקה** מלשלה סמוך לדופן – מצאת סוכה בשתי דפנות. דשיח דכולו אמראי דלעיל בפיסקין (ג"מ.) ובמבנה
4 דאמר: שיש לחזקו, וזייני כמין גאמ, ואם האתח מן הדפנות פלימות ותנתה מורחה – מוקף לה לאתא שם ארבעה שטוחו יצלו דרום או לצד צפון פחות משלש לדופן מורחה.

5 ותנשכ כסתמו, ושן שאי דפנות פלימות. ותימה: למה לן אם ארבעה? יעשה שם עני פסחים, ועיגורו סמוך לדופן, ורדוקא שלשה טפוחים פחות משנה, ועיגורו שם אהל על שני פסחים
6 ומשדו

1 **משנה** הרויח הסיבך מן הדפנות – לאו נבכהו קאמר, אלא מבכשה. פסולת –
2 דאריי פוסל בשלשה אפילו מן הצד, ומכאן אני אומר ומפשיה הא דאמרנין שבסכך פסול
3 מן הצד אמרנין דופן עקומה לכתשיע עד ארבע אמות – היינו דחשיבין לסכך כאילו מן
4 הצדן, ונעקם ונעקם למעלה. ובאריה לביא למימר הכי, ואני מפרש רואין את הצדן
5 כאילו הוא נעקם ודולק תחת הסיבך פסול ומגוע

6 לסכך כשר, ומציא את הפסול מן הסוכה – 1
7 דאם כן גם בני אורי נמי גיטא יבבי בית שנפתח
8 וסיבך בו – וגם נפתח באמנעו דרוק מן
9 הדפנות לכל צד, וסיבך עד הפחת באמנעו,
10 ונמצא תורת הבית, שהיא פסולה משום
11 'תועה ולא מן העושה', מנספק סכך דפנות
12 לסכך כשר. אם יש מן הסיבך – הכשר ולכותל
13 ארבע אמות – פסול, דבארבע אמות לאו נאמר
14 למשה מסיני דופן עקומה אבל בפחות כשרה.
15 הלכה למשה מסיני, רואין תורת הבית כאילו
16 היא הדופן עקומה למעלה, ואין כאן פסול
17 לפסול הסוכה, ולא יישן תחתו, וכן הצי'
18 המוסקת באבסרה – כל חצר שבתלמוד לפני
19 הבתים, והבתים פתוחין לו. חצר זו מוסקת בתים
20 מתורה, ופתוחין לה סביב משלש רוחותיה,
21 ולפני הבתים עשו אבסדראה סביב לשלשה
22 רוחותיה, והאבסדרה פתוחה היא ואין לה דופן
23 לצד חצרה, ויש עליה תקרה. והיא סוכך עד גבה
24 כל אורה של כל חצר, שבאמנעו עקומה
25 אבסדראה, ואין דופן לסוכה זו אלא מדיצתה
26 הבתים המפסיקות בין בתים לאבסדרה, ונמצאת
27 תקרה האבסדרה מנספק סביב בין כל תרופות.
28 אם יש ברויח האבסדרה ארבע אמות –
29 פסולה, פחות מארבע אמות – כשרה, דאמרנין
30 דופן עקומה, ודוגמא לדבר 'קלוסטרא' בלשון
31 אשכנז של איה אמונה, הם הגלדים, שיש לה
32 ארץ שיש בה עשבים, ודוקא אבסדרה סביב לו.
33 שתיקויה – סיבבו סביב לה סמוך לדופן בדר'
34 והקבל דוגמאה, ובאמנעו נתן הכשר כשר, אם
35 יש – תחת הפסול סוכה ארבע אמות – פסולה
36 אף עקב כשר, לפי שאין לה מדיצתה, פחות
37 מסכך – כשרה דאמרנין דופן עקומה
38 **גמרא** כל הני להי לאי – לאשמעינן דופן
39 עקומה ברתל בני משבתין? ליתני חרא.
40 ולשמענין לכולהו. משום דהני מחוצות לבית
41 עבדי – לזיתן דופן לביתו, והרי הבית נעשה
42 סוכה – הלכך שרינן מדיצתו בתר סוכה על ידי
43 עיקום. אבל עשה המוסקת אבסדרה דחמיצת
44 לא לאבסדרה נעשו – אלא לבית, הלכך ליכא
45 למימרא תקרה אבסדרה עקומה דפנת הללו היא, ולא שרינו דרפנתו הבא לצד סוכה.

1 ומשה: וכוותיה פריך פרק קטא דעירובין (יג), דאמר רב יהודה: מביי שהוא רחב דמש
2 שערה אמה מרוחק שתי אמות, ועשה פס שלש אמות, ופריך: אבאמיא יעשה פס אמה
3 ומחצה, וירדק שתי אמות, ועשה פס אמה ומחצה, וליכא לשנייה הבא ברמיש דהמ: דמי
4 איריא דהאי גיטא ודדאי גיטא ומבטל ליה, דהכא כל הפחות משלשה כלבדו רמי, והוה
5 ליה אפילו יעשה כל דפנת הסוכה ענה

6 **משנה** הרויח את הסיבך מן הדפנות שלשה טפחים –
7 **פסולה**. בית שנפתח וסיבך על גביו, אם יש מן
8 הפותל לסיבך ארבע אמות – פסולה. וכן חצר שהיא
9 מוקפת אבסדרה, סוכה גדולה שהקיפוה בדרך שאין
10 מנספין בו, אם יש תחתיו ארבע אמות – פסולה.
11 **גמרא** כל הני למה לי? צריכא, דאי אשמעינן בית
12 שנפתח – משום דהני מחיצות לבית עבדי, אכל
13 חצר המוקפת אבסדרה, דמחיצות לאו לאבסדרה
14 עבדי – איכא לא, צריכא. ואי אשמעינן הני תרתי
15 משום דסקנן סכך כשר הוא, אכל סוכה גדולה
16 שהקיפוה בדרך שאין מנספין בו, דסקנה סכך פסול
17 הוא – איכא לא, צריכא. אמר רבה: אשפתיתיהו
18 לרבוך דכי רב דתיבין וקאמרי: אוי פוסל בשלשה, אוי
19 דפוסל בשלשה מנא לכו – דתנן: ורויח את הסיבך
20 מן הדפנות שלשה טפחים – פסולה, סכך פסול
21 נמי – לא ליפסיל אלא בארבע אמות, דתנן: בית
22 שנפתח וסיבך על גביו, אם יש בין הסיבך לפותל
23 ארבע אמות – פסולה. ואמרו לי: פר מונה דתתיה, א
24 ביה ושמאל אמרי תרתייהו: משום דופן עקומה נענו
25 דת, ואמינא להו אנא: מה אילו איכא סכך פסול
26 פחות משלשה, ואורי פחות משלשה, מאי – משרה.
27 מליה בשפדיון מאי – פסולה, ולא יהא אוי הפוסל
28 בשלשה סכך פסול הפוסל בארבעה?! ואמרו לי:
29 אי הכי, לירדך נמי דאמרן סכך פסול פוסל בארבע
30 אמות, מה אילו איכא סכך פסול פחות מארבע
31 אמות, ואורי פחות משלשה, מאי – משרה, מליה
32 בשפדיון מאי – פסולה, לא יהא אוי הפוסל בשלשה
33 סכך פסול הפוסל בארבע אמות?! ואמינא להו
34 **גמרא**: האי מאי? בישקא לירי, דאמינא ארבע אמות
35 משום

1 לפסול, כיון דלא שרייהו לדחדי, דאמרנין, ומיה, דהכא דאיכא ענין נספחים סכך
2 פסול ועשה של סכך פסול אויר מוסק ביעדים פחות משלשה – איכא לספוקי אפ' אם עני
3 הפסולין מצטרפין לארבעה לפסול את הפסול, דשמו בין דאריי מוסק ביעדים אל
4 מצטרפין, או שמו כיון דאין באויר שלשה – מצטרפין, ומיה, דהכא דליכא בפסולים
5 ארבעה, אויר פחות מג' מוסק ביעדים – אין דאריי משלשו לארבעה במה שחשבו
6 כסחום מתחת לבדו, ולא אמרנין לבדו להחמיש.

הבגד

1 **משנה** ארבעה פחות משלשה, מאי אמריתו ביה? כשרה – דליכא שיעור סכך פסול.
2 **מאריב** – אויר בעידו פחות משלשה, מאי אמריתו ביה? כשרה – דליכא שיעור סכך פסול.
3 ארבעה פסחים פסול, פסול – אמריתו ביה. פסולה – דאיכא חיצויה ארבעה, ומתחילה כשהיא אויר שזאת חמור – היתה כשרה, ועכש שנתפך לזית קל – פסולה. לא ידא
4 אויר – חמור, שפסול בשלשה פסולה לסוכה זו סכך פסול, שזאת קל, שאינו נפסל אלא בארבעה. אמרו לי אי הכי לירדך נמי – דאדמת שיעור סכך פסול ארבע אמות, לית לך
5 דעממא דמתניתין משום דופן עקומה, אלא דו שיעורא לפסול אפילו באמנעו – אף זו תשובתך, ומה אילו כו' ואורי פחות משלשה בערו, כשלא אמר דאריי ארבע אמות –
6 דקתני מתניתין פסולה, הא פחות – כשרה.

משום

1 **משנה** ארבעה פחות משלשה, מאי אמריתו ביה? כשרה – דליכא שיעור סכך פסול.
2 **מאריב** – אויר בעידו פחות משלשה, מאי אמריתו ביה? כשרה – דליכא שיעור סכך פסול.
3 ארבעה פסחים פסול, פסול – אמריתו ביה. פסולה – דאיכא חיצויה ארבעה, ומתחילה כשהיא אויר שזאת חמור – היתה כשרה, ועכש שנתפך לזית קל – פסולה. לא ידא
4 אויר – חמור, שפסול בשלשה פסולה לסוכה זו סכך פסול, שזאת קל, שאינו נפסל אלא בארבעה. אמרו לי אי הכי לירדך נמי – דאדמת שיעור סכך פסול ארבע אמות, לית לך
5 דעממא דמתניתין משום דופן עקומה, אלא דו שיעורא לפסול אפילו באמנעו – אף זו תשובתך, ומה אילו כו' ואורי פחות משלשה בערו, כשלא אמר דאריי ארבע אמות –
6 דקתני מתניתין פסולה, הא פחות – כשרה.

רבי ירמיה בעי: דבר שהוא משמש לשם חילין ולשם קרבן, מהו לוסר עצמו בו? והא תנינן, קונס! קונסה שמה, והא תנינן שבותה! שפותה שמה, והא תני בר קפרא: הרס! לא חספא הוא? אמר רבי זעירא, לשון גבוה הוא, (אויב ט) "האמר להרס ולא יזרח".

רבי שמעון בן לקיש אמר: לשון אומות הוא! כגון אילין ניוותאי דינון קריין לחספא – פספא. אמר רבי יוסי: נראין הדברים – במקומות אחרים. אכל במקום שקוראין לניור – נזיק, כן אני אומר, נזיר פסילים – לא יהא נזיר?

מיתני, שבותה, שקוקה, תני רבי תיה: שבוקה, שקועה, שקודה.

נדר דנדר במוהי – במומי דנדר משה (שמות ב) "ויאל משה".

רבי יונה בעי: ולמה לינן אמרין במומי דנדר שאול (שמואל א יד) "ויאל שאול".

ימינא – הרי זו שבועה! שאלא – הרי זו שבועה! אמר רבי מתנה: דכתיב (דניאל יב) "וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם".

[דף ד' ע"א]

הלכה ג' מתניתין: לא חילין לא אוכל לה. לא בשר. לא דכי. טהור וטמא. נותר ופגול – אסור.

כאימרא. פדיריים. בעצים. באשים. במוזבת. פהיכל. בירושלים. נדר באחד מכל משמשי המזבת, אף על פי שלא הזכיר קרבן – הרי זה נדר בקרבן. רבי יהודה אומר: האומר ירושלים – לא אסור בלום.

גמרא: הא מה דנא אכיל מן דידך, לא יהו חילין אלא קרבן. לא בשר לי, אלא למזבת. לא דכי לי, אלא למזבת. טהור למזבת ולא לי. טמא לי ולא למזבת. בשר ודכי מטהור וטמא. לא בשר לא דכי מליטהר וטמא.

פיגול: לא שנייה, היא פיגול של עולה, היא פיגול של שלמים! נותר: של עולה – לא היה לו שעת בשר. נותר של שלמים – היה לו שעת בשר.

אמר: הרי עלי כנותר של שלמים, מהו?

כאימרה: רבי יוחנן אמר: כאימר תמידא. תמן אמרין: כוולד הפאת. כן לקיש אומר: כאילו של אברהם אבינו. תני רבי תיה: מסייע לרבי שמעון כן לקיש, כאימרא – דלא ינכ מן יומיה.

על דעתין דרבנן דתמן, ניתני "כעורה"? אמר רבי אבין: על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש, ניתני "בקרבות המזבח"? אמר רבי יוסי בי רבי בון: על דעתיה דרבי יוחנן, ניתני "בדישון מזבח הפנימי והמנורה"?

בדיריים – בדירים של עצים,

[דף ד' ע"ב]

בדיריים של קרבנות. בעצים – בשני גזירי עצים. באישים – בשלהביות של אש. במזבח – בקרבנות המזבח. בהיכל – בקרבנות ההיכל. בירושלים – בקרבנות ירושלים.

נדר באחד מקל משמשי מזבח – בגזן כף ומתה ומזרק.

רבי יודה אומר: האומר בירושלים – לא אמר כלום, שלא נתפגז זה אלא לעצים ולאבנים שבה.

"פתורה" – הרי זה מותר, בקדושת תורה. "כפתוב בה" – הרי זה אסור, בקרבנות הכתובין שבה. אית תניי תני: פתורה וכפתוב בה – הרי זה מותר.

רבי אבין בר כהנא אומר: דרבי שמעון היא! אמר רבי יוחנן: דברי רבי שמעון, נמצא שאין בידו היטין ופטור על השאר.

אמר רבי יוסי: דברי הכל היא! פתורה – בקדושת תורה. כפתוב בה – בקדושת כתוביא.

הלכה ד' מהנתינין: האומר: קרבן. עולה ומנחה. חטאת. תודה ושלמים, שאיני אוכל לה – אסור. ורבי יהודה מתיר.

הקרבן. בקרבן. קרבן, שאוכל לה – אסור.

לא קרבן לא אוכל לה – רבי מאיר אומר.

האומר לחבירו: קונם פי מדבר עמו, וידי עושה עמו, ורגלי מהלכת לה – אסור.

גמרא: כל עמא מודיי: הקרבן – מותר. בקרבן – אסור. מה פליגי? קרבן. רבי יודה אומר: האומר

קרבן – באומר הקרבן, והוא מותר. ורבנן אמרי: קרבן – באומר בקרבן, והוא אסור.

אמר להן רבי יודת, אין אתם מודין לי באומר שבועה – באומר השבועה, והוא אסור! וכא, האומר קרבן – באומר הקרבן, והוא מותר!

ורבני, מטילין אותו להומריין. האומר שבועה – באומר השבועה, והוא אסור. וכא, האומר קרבן – באומר בקרבן, והוא אסור.

הליל. תהיל. תהיל. בין שאוכל לה בין שלא אוכל לה – מותר.

להולין שאוכל לה – אסור. הולין שאוכל לה – מותר.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: דברי רבי מאיר, ממשמע לאו את שומע הין, לא קרבן מזה (דל נא) דלא אכיל מן דילה, הא מה דאנא אכיל מן דידך – לית הוא הולין אלא הוא קרבן.

הילוכי עליו. דיבורי עליו – לא אומר בלום. למה? שמתפס את הנדר בדבר שאין בו ממש. "נדר" "נדר" מה נדר שנאמר להן – דבר שיש בו ממש

[דף ה' ע"א]

אף נדר שנאמר פאן – דבר שיש בו ממש.

עיני רואה לה. אזני שומעת לה – אסור. את אומר, ידי עושה עמו – אסור.

חרש עמו בקרקע. עד כמה הוא אסור עמו? בדי שקרו, או עד כדי הנזית קרקע? גדר עמו בתנור, עד כמה הוא אסור? עד כדי שקרו או עד כדי הנזית תנור?

הדרן עלה פל פינזיי נדרים

פרק ב'

הלכה א' מתניתין: אלו נדרים מותרין; הולין שאוכל לה. כבשר חזיר. בעבודה זרה. בעורות לבובין. פגבילות. פטריות, בשקצים, פרמשים, פחלת אהרן וכתרומתו – מותר.

האומר לאשתו: הרי את עלי באימא – הותרין לו פתח מקוום אחר, שלא יקל את ראשו לכה. קונם שאיני ישן, שאיני מדבר, שאיני מהלך. האומר לאשתו, קונם שאיני משמשך – הרי זה בלא יחל דברו.

שבועה שאיני יושן, שאיני מדבר, שאיני מהלך – אסור.

גמרא: (במדבר ל) "לה" אין אדם אוסר עליו דבר – אלא שהוא לה'. תני, דבית רב פליגי: מניין לנדרים שהן מותרין לה מן השמים ובני אדם נוהגין בהן באיסור – שלא תהא נודר ומכבול? תלמוד לומר (שם) "לא יחל דברו" – שלא יעשה דבריו הולין. הוון בעיי מימר בגון הקרבן בשבועה, הא בשאר כל הדברים, לא! אתא מימר לה, אפילו בשאר כל הדברים.

(שם) "לאסר אפר על נפשו" אית תני תני, אפילו על אחרים. הוון בעי מימר, מאן דמר על נפשו, לא על אחרים, שלא לוסר נכסיו על אחרים. ומאן דמר אפילו על אחרים, לוסר נכסיו על אחרים, הא

[דף ה' ע"ב]

ניכסי אחרים עליו – לא.

האומר לאשתו: הרי את עלי באימא, ביאתך עלי כביאת אימא, כבשר אימא – לא אסר פלום.

אמר: הכפר הזה עלי כביאת אימא, מהו? נישמעניה מן הדא, האומר לאשתו קונם איני משמשוך, רב אמר: אסור. ושמואל אמר: מותר. מה מקיים שמואל בלא יחל דברו? כאילו בל יחל דברו. רב כדעתיה, תני דבית רב פליגי. מניין לנדרים שהן מותרין לה מן השמים ובני אדם נוהגין בהן באיסור כדי שלא תהא נודר ומכבול? תלמוד לומר (במדבר ל) לא יחל דברו, שלא יעשו דבריו הולין.

שבועה שלא אישן ג' ימים – מלקין אותו, וישן מיד. שבועה שלא אוכל ג' ימים – ממתנים אותו עד שיאכל, ומלקין אותו.

הלכה ב' מתניתין: קרבן לא אוכל לה, וקרבן שאוכל לה, לא קרבן לא אוכל לה – מותר. שבועה לא אוכל לה, שבועה שאוכל לה, לא שבועה לא אוכל לה – אסור. זה חמר בשבועות מבנדרים.

וחומר בבנדרים מבשבועות, כיצד? אמר, קונם סופה שאיני עושה, לולב שאיני נוטל, תפילין שאני מניח; בבנדרים – אסור, ובשבועות – מותר, שאין נשבעין לעבור על המצות.

גמרא: ולמה לא תנינן "שבועה שלא אוכל לה" – מותר? אלא בגין דתנינן חומר בשבועות מבנדרים.

[דף ו' ע"א]

וסברנן מימר, שבועה לא אוכל לך, דברי חכמים – אסור, לפום כן, לא תנינן.

"הרי הוא קרבן", "הרי הוא לקרבן", "הרי הוא פקרבן" – מותר. "הרי הוא שבועה", "הרי הוא לשבועה", "הרי הוא פשבועה" – אסור.

זה חומר בשבועות מבגדרים. וחומר בגדרים מפשבועות ביצד? "או נפש כי תשבע לבטא בשפתים, להרע או להטיב" (ויקרא ח). מה הטבה – רשות, אף הרעה – רשות. יצא דבר של אסור, בגדר של מצוה.

הוון בעיי מימר: שוגג. הא המזיד – לא. אשפח תני, רבי ישמעאל אומר: "ככל היצא מפיו יעשה" (במדבר ל), לא היצא מפיו שמים.

ומר, אף בהקדש כן? רבי יוסה בשם רבי הילא: שבן אדם מקדיש סוכתו לשמים.

הלכה ג' מתניתין יש נדר בתוך נדר, ואין שבועה בתוך שבועה. ביצד? אומר: הריני נזיר אם אוכל, הריני נזיר אם אוכל, ואכל – חייב על כל אחת ואחת. שבועה שלא אוכל, שבועה שלא אוכל, ואכל – אינו חייב אלא אחת.

גמרא רבי יוסי בעי: שבועה שבועה שבועה שלא אוכל, ואכל? אומר רבי יוסי בי רבי בון: נישמעניה מן תדא, שבועה שלא אוכל כבר זה, שבועה שלא אוכל, שבועה שלא אוכל, ואכל – אינו חייב אלא אחת. מפני שאמר "זו", הא אם לא אמר "זו" – חייב על כל אחת ואחת.

אבימי אחוי דחיפה אומר: שמשית בגדרים, שמשית בשבועות! בעי חיפה מיבדקיניה; היו לפניו ה' כפרים ואמר: שבועה שלא אוכל כבר זו, והנור ואמר: שנים אלו, והנור ואמר: ד' אלו, והנור ואמר: חמשה אלו, ואכל את הראשון. מהו? אומר ליה: חייב על כל אחת ואחת. אומר ליה: אינו חייב אלא אחת, מפיו שהזכיר עליו שבועה – עשאו כנבילה, מיכן ואילך – כמיחל שבועות על האיפורין, ואין שבועות חלות על האיפורין.

[דף ו' ע"ב]

הנור ובדקיה; היו חמשה כפרים, ואמר: שבועה חמשה כפרים האלו, והנור ואמר: ד' אלו, והנור ואמר: ג' אלו, והנור ואמר: חמשה אלו, והנור ואמר: חמשה אלו, ואכל את כולן? אומר ליה: אינו חייב אלא אחת.

אמר ליה: תיב על כל אהת ואהת! אילו מי שאמר שבועה שלא אוכל המשה ואכל ארבעה, שפוא אינו פטור? אמר רבי יוסי: מסתברא באיחו דהיפא – באהריתה, ודהיפא – בקדמיתה.

הלכה ד' מתניתין סתם נדרים – להחמיר. ופירושו – להקל. ביצד? אמר: הרי עלי כבשר מליה, וכיין נסד; אם של שמים נדר – אסור. ואם של עבודה זרה – מותר. ואם סתם – אסור.

הרי עלי בהרם; אם בהרם של שמים נדר – אסור. ואם של פהנים – מותר. ואם סתם – אסור.

הרי עלי בפעושה; אם בפעושה בהמה נדר – אסור. ואם של דגן – מותר. ואם סתם – אסור.

הרי עלי בתרומה; אם בתרומת הלשכה נדר – הרי זה אסור. ואם של גורן – מותר. ואם סתם – אסור; דברי רבי מאיר. והקמים אומרים: סתם תרומה ביהודה – אסורה, ובגליל – מותרת; שאין אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה.

סתם תרמים ביהודה – מותרין. ובגליל – אסורין; שאין אנשי גליל מכירין תרמי הפהנים.

[דף ז' ע"א]

גמרא הוון בעיי מימר: מליח – לעולם. הא לשעה – לא. אמר רבי יודן: מן מה דתנינן, הרי עלי כבשר מלוח, וכיין נסד, הדיא אמרה: מליח לשעה – מלוח הוא.

אי זהו מלוח לשעה? כפי דתני (בבלי מנחות כא). ביצד הוא עושה? נותן את האיברים על גבי המלח, והופכן. אמר רבי אבא מרי: שנייא היא, שאם משקה הוא אותן שהן נמלחין! ויידא אמרה דא? דמר רבי חייה בר אבא: הנטל זיתים מן המעטן – מובל אחד אחד במלח ואוכל. הדיא אמרה: מלוח הוא לשעה – מלוח הוא.

הרי עלי בתרומה; אם בתרומת הלשכה נדר – אסור, הא בתרומת תודה – מותר. ואם של גורן – מותר, הא בתרומת תודה אסור. הדיא את אמר: אסור, והדיא את אמר: מותר! נישמענה מן הדיא: פחלת אהרן ובתרותו – מותר, הא בתרומת תודה – אסור.

והקמים אומרים: סתם תרומה ביהודה – אסורה, ובגליל – מותרת, שאין אנשי גליל מכירין תרומת הלשכה. אבל אם היו מכירין – סתם אסור. סתם תרמין ביהודה – מותרין, ובגליל – אסורין, שאין בני גליל מכירין תרמי פהנים. אבל אם היו מכירין – סתמן מותר! הדיא את אמר: מותר, וכא את אמר: אסור!

אמר רבי אלעזר: תריז תניין אינון.

אמר רבי ירמיה:

[דף ז' ע"ב]

חד תניי הוא. כמאן דמר: סתם תרמין – לבדק תפית. כרם כמאן דמר: סתם תרמין – לכהנים, אפילו בגליל יהא מותר.

רבי יוסי בשם רבי הילא: בגליל על ידי שרגילין בחרם עכו, את אמר, אסור. וביהודה על שאינן רגילין בחרם עכו, את אמר מותר.

הלכה ה' מתניתין נדר בחרם, ואמר: לא נדרתי אלא כחרמו של ים. נדר בקרבן ואמר: לא נדרתי אלא בקרבנות מלכים. הרי עצמי קרבן, ואמר: לא נדרתי אלא בעצם שהינחתי לי להיות נדר בו. קונם אשתי נהנית לי, ואמר: לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שגירשתי. על כולן – אין נשאלין עליהן. ואם נשאלו, עונשין ומחמירין עליהן, דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: פותחין להם פתח ממקום אחר, ומלמדים אותן, כדי שלא ינהגו קלות ראש בגדרים.

גמרא חד פר נש נדר באילין מיליאי, אתא לגבי רבי מאיר, ושלחיה גבי רבי יודה. אמר ליה: אודעיה, דאתית לגביי, ושלחתיה לגביה. אתא לגבי רבי יודה, ושלחיה לגביה רבי יוסי. אמר ליה: הודעיה דשלחך רבי מאיר לגביי ושלחתיה לגביה. אתא לגביה רבי יוסי, אמר ליה: אין לית קדמאח מישרי לך, לית חורן מישרי לך. דאית ליה: אם נשאלו – עונשין אותן ומחמירין עליהן.

חזר ואתא קופי רבי מאיר. אמר ליה: הויתיה ידע דהוא כן, לפה לא אמרת לי בדקמיתא? אמר ליה: תמיתך מיכל ותמירית עלך.

הדרן עלך אלו נדרים

פרק ג'

הלכה א' מתניתין ארבעה נדרים התיירו חכמים; נידרי זירוזין. ונידרי הבאי. נידרי שנגות. ונידרי אונסין.

גדריו זירוזיו; הנה מוכר הפין. אמר: קונם שאיני פוחת לך מן הפלע. והלה אומר: קונם שאיני מוסיף לך על השקל – שניהן רוצין בשלשה דינרין.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: אף הרוצה להדיר את חברו שיאכל אצלו, יאמר: כל נדר שאיני עתיד לידור – הוא בטל. ובלבד, שיהא זכור בשעת הנדר.

גמרא וכל הנדרים, לאו חכמים הן שהן מתירין? כתיב (במדבר ל) "וידבר משה אל ראשי המטות",

[דף ח' ע"א]

תלה הפרשה בראשי המטות, שיהא מתירין גדריו העם! רב יהודה בשם שמואל: "לא יחל דברו" (במדבר ל), הוא – אינו מיחל דברו, הא אחר – עושה דברו חולין. ואי זה זה? זה חכם שמתיר נדרו! הנני בן אחי רבי יהושע אומר: "נשבעתי ואקמה" (תהלים קיט), פעמים – שאינו מקיים. רבי יהושע אומר: "אשר נשבעתי באפי" (שם צח). באפי נשבעתי – חוזר אני בי.

וכל הנדרים, חכמים הם שהם מתירין? ותנינן ארבעה נדרים התירו חכמים! רבי לעזר בשם רבי הנה רובה: אלו – אינן צריכין היתר חכם! רב ושמואל תריהון אמרין: אלו – הן צריכין היתר חכם!

התיב איסי; והרי לא מצינו פתח לנדרים אלא מיפן, אמר ליה שמואל: חגר עליה מותנא. מתניתא פליגי על איסי, אף זה יכול להפר נדרו שלא על פי חכם! פתר לה: כל נדרים – צריכין פתח ממקום אחר, ואלו – פתחן בצידן.

אמר רבי זעירא, תדא דאת אמר – בשאינן מעמידים. אבל אם היו מעמידין – צריכין היתר חכם. הרי, זה מעמיד וזה אינו מעמיד? מאחר שבטל אצל זה, ובטל זה.

תלמידיו דרבי הנה בר לולייני אמר רבי יודן: שאילו היה אומר זה: בסלע, וזה אומר: ליתן לו בשלש, וזה אומר: בשקל – מעמיד. מאחר שביטל דינר זה על זה, ובטל עוד דינר אחר אצלו ויתנו לו בשנים.

אמר רבי אמי: מאן תני גדריו זירוזיו? רבי טרפון, דו פתר לה – במעמידין.

[דף ח' ע"ב]

אמר רבי בא: תיפתר, דברי הכל, שאין מעמידין. אין תימר במעמידו, ניתני רבי אליעזר בן יעקב ורבי טרפון שניהן אמרו דבר אחד.

אית תנני תנני: "הרוצה". אית תנני תנני: "אף הרוצה". מאן דמר "הרוצה" – מסייע לרבי אמי. מאן דמר "אף הרוצה" – מסייע לרבי בא.

רבי פדת בשם רבי יוחנן: מאן תנא נידרי זירוויזי, רבי מרפון.

פיני מתניתא, כל נדר שאני עתיד לידר הרי הוא כמל. ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר – בשלא התנה. אבל אם התנה, אף על פי שאינו זכור.

בנדרים, אבל בשבועות, תנני – בנדרים, ואין תנני – בשבועות. פהדא דתנני: שבועות הדיינין – פתניין שבלבינו, לא פתנווי שבלבכם. אמר רבי יודה: פתניין שבלביו הוא משביעו, ולמה הוא מתנה עמו? מפני ההדיוטות, שלא יאמרו יש תניין בשבועות.

תני רבי חנניה קומי רבי מנא: והא פתיב (דברים כט) "כי את אשר ישנו פה". מה את שמע מינה? אמר ליה: מה דורות הבאים אחרינו – אין בליבן תנני, אף אנו – אין בלבינו תנני.

הלכה ב' מתניתין: נדרי הבאי אמר: אם לא ראיתי בדרך הוא פעולי מצרים, אם לא ראיתי נחש בקורת בית הבד.

נדרי שגגות ביצד? אמר: אם אכלתי ואם שתיתי, ונזכר שאכל וששתה. שאני אוכל ושאיני שותה, ושכח, ואכל וששתה.

אמר: קונם אשתי נהנית לי,

[דף ט' ע"א]

שגגה את כיסי ושהיכת את בני, ונודע שלא הכתו, ונודע שלא גנבה.

ראה אותן אוכלין תאנים, ואמר להן: "הרי הן עליכם בקרבן", ונמצאו אביו או אחיו, והיו עמקן אחרים. בית שמאי אומרים: הן – מותרין, ומה שעמקן – אסורין. ובית הלל אומרים: אלו ואלו – מותרין.

גמרא: איפשר שלא עבר בה פעולי מצרים? אלא בן אנון קיימין, בראייה אחת. והא לוליינום מלכא, בד נחת לתמן, נחות עימיה מאה ועשרים ריבויין! אלא, בן אנון קיימין, בראייה אחת.

והא חזיה דשבור מלכא, בלע גמלין, בלע קרונין. בד בעי מיקטלוגייה, מלון פחליץ של גמלין תבון, ויחבון בון גומרון, ובלעיון, ומית!

אמר רבי יודה בר פוי: אגא חמית משף דחיוי, עבד אורי על (עומני) תמוניא מססטולא.

אמר רבי שמואל בר יעקב: אגא חמית משף דחיוי סליק (קרבין למלכותא) [קרונין דמלכותא].

שמואל אמר: במרובע. אין תימר במרובע, למא לי גדול, אפילו קטן!

אמר רבי מתניה: לית אורחין דהדין תנייה מתפס אלא מילא רובא! תדע לך שהוא בן, דתנינן: גמל פורח באויר. ניתני, עכבר פורח באויר.

תני, רבן שמעון בן גמליאל אמר: אין מרובע מששת ימי בראשית. התיב רבי ברכיה: והתנינן: גופה של בהרת – בגרים האיטלקי מרובע! אמר רבי ביסנא: כל גרמא דא, דלית הוא מרובע. ולמה תנינן מרובע? ורבענה הוא.

והא בנעה! מלי קיטרון. והא ארבוה דיעלא! עגיל הוא מלמטה.

אית דבעי מימר: לא אמר רבן גמליאל – אלא בכריות. ותני בן: מרובע באוכלין, אין מרובע בכריות.

”שוא ושקר” – שניהם נאמרו בדיבור אחד! מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאזון לשמוע.

”זכור ושומר” – שניהם בדבור אחד נאמרו! מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאזון לשמוע.

מחלקיה מות יומת (שמות לא), ושני ככשים בני שנה תמימים (במדבר כה) – נאמרו בדיבור אחד! מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאזון לשמוע.

ערות אשת אחיד לא תגלה (ויקרא יח), יבמה יבא עליה (דברים כה) – שניהם נאמרו בדיבור אחד!

ולא תפכ נחלה ממוטה למטה אחר (במדבר לו)

[דף ט' ע"ב]

וכל בת ירשת נחלה (במדבר לו) – שניהם נאמרו בדיבור אחד!

גדלים תעשה לך (דברים כב), לא תלבש שעמנו (שם) – שניהם בדיבור אחד נאמרו!

וכן הוא אומר (תהלים סב): אחת דבר אלהים, בדיבור. שמים זו שמעתי. וכתיב (ירמיה כג) הלא כה דברי באש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע.

אי זהו שוא ואי זהו שקר? שבועת שוא – בשנשבע לשנות את הידוע לאדם. שבועת שקר – בשנשבע ומחליף.

רבי יעקב בר אבהו בשם רבי יוחנן: ידוע לשנים – זהו שבועת שקר. לג' – זהו שבועת שוא.

רבי הילא בשם רבי אלעזר: אפילו ידוע לשנים, ואחד בסוף העולם מכירו – שבועת שוא היא.

מה נפק מן ביניהון? שינה בו בפני שנים, והשליכו לים, והתרו בו משום שבועת שוא; על דעתיה דרבי יוחנן – אינו לוקה. על דעתיה דרבי לעזר – לוקה. התרו בו משום שבועת שקר; על דעתיה דרבי יוחנן – לוקה. על דעתיה דרבי לעזר – אינו לוקה.

רבי בא בשם רב יהודה: אפילו ביעה ומרגליתא. והן "אפילו"? אלא, בגוין" ביעה ומרגליתא.

תני: בשם שנדרי הכאי מותרין, כך שבועות הכאי מותרות. והתני: שבועות הכאי אסורות! רבי ירמיה בשם רבי פדת: באן – במעמידין, ובאן – בשאינן מעמידין.

אמר רבי בא: אפילו תימא, באן ובאן – במעמידין, באן ובאן – בשאינן מעמידין. באן – במיחל שבועה על נכסיו, שבועת נכסי עלי; נכסיו (אפורין) ומותרין, הא ללקות – (אינו) לוקה.

בשם שנדרי זירוזין מותרין, כך שבועות זירוזין מותרות. עוד הוא במיחל שבועה על נכסיו, שבועה נכסי עלי; נכסיו (אפורין) ומותרין. הא ללקות – (אינו) לוקה.

חזקיה אמר: ההן דמישתבע על תרין, דינו תרין – לוקה משום שבועת שוא. רבי חגי בשם רבי שמעון בן לקיש: ההיא דחמא מיטרא נחית, ומר: בלי קורי בריקשון – לוקה משום שבועת שוא.

רבי הוניא רבי יעקב בר אבון בשם רבי שמואל בר נחמן: עשרים וארבע בוליות היו ביהודה, וכולן דרבו משום שבועת שוא שהיא של אמת. דכתיב (ירמיה ב ל) "לשוא הפיתי את בניכם".

תמן תנינן: שבועה שלא אוכל כפר זו; דבר, שאלו בשבועות אסור ובגדרין מותר. לא הדיא אמרת, אלא על הדיא: אחד דברים של עצמו ואחד דברים של אחרים.

אמר רבי בא בשם שמואל: שבועה שנתן פלוני לפלוני מנה, ונמצא שלא נתן,

[דף י' ע"א]

מאחר שאין בידו לבא – אין בידו לשעבר.

אשכח תני על תרתיהון, (זה הומר בשבועות מבגדרין, ששגגת שבועות – אסורה, ושגגת נדרין – מותרת) זה הומר לשעבר משלבא, שהאומר "לא אוכל לא אוכל" – אינו חייב אלא אחת. "לא אכלתי לא אכלתי" – חייב על כל אחת ואחת.

רבי שמעון בר לקיש בעא קומי רבי בא: רבי עקיבא להוסיף על דברי בית הלל, בני דתנינן תמן: עד שבא רבי עקיבא ולימוד, שנגדר שהותר מכללו הותר כולו. אמר ליה: מה אם תמן, נדר שהוא צריך תקירת חכם את אמר נדר שבטל מקצתו בטל כולו, כן שאינה צריך תקירת חכם.

רבי יוסי בשם רבי הילא: משם נדר מעות, שאילו הייתי יודע שאבא ואחי שם, לא הייתי נודר.

הלכה ג' מתניתין נידרי אונסין: הדירו חבירו שיאכל אצלו, חלה הוא או שחלה בנו, או שעיקבו נהר – הרי אלו נדרי אונסין

גמרא מפני שחלה, הא אם לא חלה לא! אמר רבי ירמיה: דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר: אסור עד שיתן.

אמר רבי יוסה: ולמה לית אנו פתרון לה דברי הכל, בני דמר רבי זעירא: בסתם חלוקין. מה אנו קיימין? אם בנה אומר מפני כבודי, וזה אומר מפני כבודי – דברי הכל אסור!

[דף י' ע"ב]

אם בנה אומר מפני כבודי, וזה אומר מפני כבודי אמת – דברי הכל מותר. אמר רבי הילא: בן אורחא דבר נשא מימור לחבריה: פורוסתי ביה.

הלכה ד' מתניתין נודרין להרגים ולהרמים ולמוכסין, שהיא תרומה, אף על פי שאינה תרומה. שהן של בית המקדש, אף על פי שאינן שלהן.

בית שמאי אומרים: כפל נודרין, הוין מבשבועה. ובית הלל אומרים: אף בשבועה.

בית שמאי אומרים: לא יפתח לו בנדר. ובית הלל אומר: אף יפתח לו.

מסכת תרומות פרק שישי

א. סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה חלין – הרי אלו מדמיעין. אין חיבין עליהן קרן וחמש, ואין משלמין מהן קרן וחמש ממקום אחר אלא לפי חשבון:

ב. סאה תרומה שנפלה למאה והגביהה, אם היה של טבל – עושים אותן תרומת מעשר על מקום אחר, או קורא שם לתרומת מעשר שבהן. אם היה של מעשר טבל – עושה אותן תרומת מעשר על מקום אחר. או קורא שם לתרומת מעשר שבהן, אם היה של מעשר שני – מחללן על המעוות בדמי תרומה חוץ מדמי תרומה שבהן. אם היה של חדש – ימתין עד שיבא הפסח ויתננו לכהן:

ג. סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה ונדמעה, אם היה של טבל – מפריש עליה תרומה ממקום אחר, או קורא שם לתרומת מעשר שבה. והיתה של מעשר טבל – עושה תרומה ומעשרות על מקום אחר, או קורא שם לתרומת מעשר שבה¹. ואם היה של מעשר שני – מחללן על המעוות בדמי תרומה חוץ מדמי תרומה שבהן. אם היה של חדש – ימתין עד שיבא הפסח ויתננו לכהן:

ד. סאה תרומה טמאה שנפלה למאה שביעית – הרי אלו יעלו. פחות מכן – ירקבו²:

ה. סאה תרומה טמאה שנפלה למאה סאה תרומה טהורה – בית שמאי אוסרין, ובית הלל מתירין. אמרו בית הלל לבית שמאי: טהורה – אסורה לזרים, וטמאה – אסורה לכהנים. מה טהורה – עולה, אף טמאה – תעלה. אמרו להם בית שמאי: לא, אם אמרת בטהורה – שהיא עולה מתוך החלין להאכיל לזרים, תאמרו בטמאה שאין עולה מתוך החלין לאכל לכהנים [אמרו להם בית

הלל: הרי טמאה שנפלה לתוך החלין תוכיח, שאין עולה מתוך החלין להאכיל לזרים, והרי היא עולה³, אמרו להם בית שמאי: אם אמרתם בחלין שהתרו התר מרבה, תאמרו בתרומה שהתרה התר מעט?! אמרו להם בית הלל: וכי במה החמירה תורה, באוכלי תרומה לזרים או באוכלי תרומה לכהנים? באוכלי תרומה לזרים. טהור שאכל את הטהור, וטהור שאכל את הטמא, וטמא שאכל את הטהור, וטמא שאכל את הטמא, וטמא שאכל את הטמא – כלם במיתה. ובאוכלי תרומה לכהנים, טהור שאכל את הטהור – במצותיו, טהור שאכל את הטמא – בעשה, וטמא שאכל את הטהור וטמא שאכל את הטמא – בלא תעשה. והלא דברים קל וחמר: ומה אם במקום שהחמירה תורה באוכלי תרומה לזרים – הרי הוא עולה מתוך החלין להאכל לזרים, מקום שהקלה תורה באוכלי תרומה לכהנים – אינו דין שתעלה מתוך החלין להאכיל לכהנים?! לאחר שהודו, רבי אליעזר אומר: תרום ותרקב. וחקמים אומרים: אבדה במעוטה:

ו. סאה תרומה שנפלה למאה, ולא הספיק להגביה עד שנפלה אחרת – הרי זו אסורה. אמר רבי שמעון: במה דברים אמורים? בזמן שלא ידע בה ואחר כך נפלה, אבל אם ידע בה ואחר כך נפלה אחרת – הרי זו מתרת שכבר היה לה להעלות:

ז. הקמחין והסלתות – מעלין זה את זה; דברי רבי נחמיה. וחקמים אומרים: אין מעלין זה את זה. לוג מים שנפל לתוך תשעים ותשעה יין, ואחר כך נפל לוג שמן

² בנ"ל.

³ הגר"א ל"ג.

¹ הגר"א מחק אבל בכתב יד נמצא עם הגהה

שהחכמה בפנים.

– מעלין זה את זה; דברי רבי נחמיה. וחכמים אומרים: אין מעלין זה את זה:

ח. סאה ערלה שנפלה למאתים, ידע בה, ואחר כך נפלה אחרת – הרי זו מתרת. עד שירבה אסור על המתר:

ט. סאה תרומה שנפלה למאה, ואחר כך נפלו לתוכה חלין כל שהן – הרי זו מתרת. סאה תרומה שנפלה למאה והגביה – אין מוציאין זונין שבה. לוג יין צלול שנפלו לתוך מאה לגין עכורין – אין מוציאין שמרים שבהן. לוג יין עכור שנפל לפחות ממאה לגין צלולין – אין מוציאין שמרים שבו:

י. שאור שבלל לו בשאור אחר והחמיץ בו את העסה, אם אין באסור גותן טעם – מתר. הקמחין והסלתות – מעלין זה את זה; דברי רבי נחמיה. וחכמים אומרים: אין מעלין זה את זה. לוג מים שנפל לתוך תשעים ותשעה יין, ואחר כך נפל לוג שמן – מעלין זה את זה; דברי רבי נחמיה. וחכמים אומרים: אין מעלין זה את זה. חטין בשעורים – יבור. טחנן – בנותן טעם. רבי יוסי אומר: גריס של פול וגריס של טפיח – הרי אלו מין אחד. וכן היתה רבי יוסי אומר: שתי קפות אחת של חלין ואחת של תרומה, ונפלה סאה של תרומה לתוך אחת מהן, ואין ידוע לאיזה מהן נפלה – שתיהן מתרות:

יא. שתי קפות בשתי עליות, שתי מגורות בעליה אחת – הרי אלו יעלו. ושתי מגורות בשתי עליות – לא יעלו. רבי שמעון אומר: אפלו הן בשתי עירות – מעלות זו את זו. בזו מאה, ובזו אין מאה – הריני אומר: לתוך מאה נפלה. אחת מדומעת ואחת שאינה מדומעת – הריני אומר: לתוך מדומעת נפלה:

יב. שתי קפות, בזו ארבעים סאה, ובזו אין ארבעים סאה, נפלה סאה לתוך אחת מהן וידוע לאיזה מהן נפלה, ואחר כך נפלה שניה ואין ידוע לאיזה מקום נפלה – הריני יכול לתלות ולומר: 'למקום שנפלה הראשונה – שם נפלה שניה'. נפלה סאה תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלה, ואחר כך נפלה שניה ואין ידוע לאיזה מהן נפלה – אינו יכול לתלות ולומר: 'למקום שנפלה שניה – שם נפלה ראשונה':

יג. שתי סאין, אחת של חלין ואחת של תרומה, אבדה אחת מהן ונפלה אחת מהן – הרי זו מתרת.

יד. שתי קפות, אחת של תרומה טמאה ואחת של תרומה טהורה, נפלה סאה תרומה טמאה לתוך אחת מהן, ואין ידוע לאיזה מהן נפלה – הריני אומר: לתוך תרומה טמאה נפלה. וחלין טהורין לא יאכלו בטהרה, עד שיתחשבו שאין בכל עסה ועסה כביצה. אחת של תרומה טהורה ואחת של חלין טהורין, נפלה סאה תרומה טמאה לתוך אחת מהן, ואין ידוע לאיזה מהן נפלה – שתיהן אסורות. אם יש בהם לעלות זו את זו – מעלות זו את זו, ולא יאכלום בטהרה, עד שיתחשבו שאין בכל עסה ועסה כביצה:

טו. היו לפניו שתי קפות אחת של תרומה ואחת של חלין, ולפניהן שתי סאין, אחת של תרומה ואחת של חלין, ונפלו משתיהן לתוך שתיהן, ואין ידוע אם מזו לתוך זו ואם מזו לתוך זו, הריני אומר: תרומה לתוך תרומה נפלה, חלין לתוך חלין נפלו. אם היה טבל מעשר ראשון ומעשר שני – הרי זה אסור, שלא התירו ספק מדמעת אלא שאין לו מתירין:

4 הגר"א לא גרס לה באן, והביאה לקפו, והכנסנהו במקום שאין.

טז. הפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני, ואין ידוע איזהו – הרי זה מודד את התרומה, את הראשונה ואת השנייה:

מסכת תרומות פ"ק שביעי

א. אחד האוכל, ואחד השותה, ואחד הסף. רבי שמעון אומר: הסף שמן של תרומה, שוגג – משלם את הקרן ואינו משלם את החמש. האוכל תרומה נקורה, והשותה יין מגלה – משלם קרן וחמש. נזיר ששתה יין של תרומה, שוגג – משלם קרן וחמש. אכל תרומה ביום הכפורים – משלם קרן וחמש. יין וחמץ – משלם קרן וחמש:

ב. האוכל תרומה טמאה במזיד – משלם דמי עצים לכהן. אבא שאול אומר: כל דבר שיש בו שוה פרוטה – חייב. אמרו לו: לא אמרו שוה פרוטה אלא בהקדש בלבד:

ג. אכל וחזר ואכל, אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס – מצטרפין, ואם לאו – אין מצטרפין. שטה, חזר ושטה, חזר ושטה, אם יש מתחלת שתייה ראשונה עד סוף שתייה אחרונה כדי אכילת פרס – מצטרפין, ואם לאו – אין מצטרפין. אכילה ושתייה – אין מצטרפין. כשם שאכילה בכזית – כך שתייה ברביעית. אכל כזית אפלו מחמשת המינין – הרי אלו מצטרפין. אכל כחצי זית, ונודע לו, וחזר ואכל כחצי זית אחר ממין אחר – הרי אלו אין מצטרפין:

ד. כשם שאין נותנין תרומה אלא לכהן חבר – כך אין משלמין קרן וחמש אלא לכהן חבר. האוכל תרומת עם הארץ – משלם קרן וחמש לכהן חבר, וחבר נוטל דמים ומפיס את עם הארץ:

ה. תרומת חבר ותרומת עם הארץ שנתערבו – כופין את עם הארץ למכור את חלקו:

ו. האוכל תרומה טמאה – משלם מן החלין הטהורים. שלם מן החלין הטמאין, סומכוס אומר: בשוגג – תשלומיו תשלומין. במזיד – אין תשלומיו תשלומין. וחכמים אומרים:

בין בשוגג בין במזיד – תשלומיו תשלומין, ויחזרו וישלם מן הטהורין:

ז. ישראל שנפלו לו תרומה מבית אבי אמו ואכלה, וכן בעל הבית שגבה בחובו, וכן לאשה בכתבתה – משלם קרן וחמש לכהן חבר, וחבר נותן להם דמים:

ח. הגונב תרומת הקדש ולא אכלה – משלם את הקרן ואין משלם את החמש, וכפל אין בה, שנאמר (שמות כב, ח): "ישלם שנים לרעהו" – ולא להקדש. אבל אכלה – משלם שני חומשים וקרן אחד, קרן וחמש מן החלין והן נעשין תרומה, קרן – לגזבר, וחמש – לבעלים. בקרן – מועלין בו, בחמש זה – אין מועלין. חמש שני – מדמי תרומה ונותן לגזבר. רבי מאיר מחייב בקפה שניה בחלה, רבי יוסי פוטר. וחכמים אומרים: מדמע – פטור מן החלה. ספק מדמע – נאכל משום מדמע וחיב בחלה:

ט. רבי אליעזר אומר: משלמין ממין על שאינו מינו, ובלבד שישלם מן היפה על הרע. כיצד? אכל שעורים ושלם חטים, גרוגרות ושלם תמרים – תבא לו ברכה. רבי עקיבה אומר: אין משלמים רק ממין על מינו. רבי אליעזר אומר: כשם שמשלמין מן החדש על הישן – כך משלמין ממין על שאינו מינו:

י. האוכל את הטבל – משלם מן הלקט ומן השכחה ומן הפאה, מן התבואה שלא הביאה שלישי; דברי רבי אליעזר. רבי עקיבא אומר: אין משלמין דבר שלא בא לעונת המעשרות. אמר רבי נתן: היה רבי אלעזר אומר: ימתין עד שיצא שבת, ויצא חוץ לחצר ויגמר:

יא. רבי יהושע אומר: דם שעל הככר – גורר את מקומו ואוכל את השאר. נמצא בין שניו – מפספס ואינו חושש:

יב. האוכל את הנמלה ואת הכנה שבתבואה – חייב. את הזיו שבעדשים, ואת היתושין שבכליסינ, ואת התולעים שבתמרים

יח. מעין, כל זמן שהוא מושך - אין בו משום גלוי. אמר רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה: מעשה שהלך רבי יוחנן בן ברוקה אצל רבי יוחנן בן נורי לבית שערים, ומצא גבי שאין בו שלשה לוגין, ושקה ושתה ממנו. יין, בין בכלים בין בקרקע - אסור. יין תוסס, כל זמן שהוא תוסס - אין בו משום גלוי. וכמה תוסס? שלשה ימים:

יט. מעשה ונמצא נחש מת בבור יין, ובאו ושאלו את רבי יהודה בן בכא, והתיר להם את הבור:

כ. לגין שהניחו בשדה תבה - הרי זה אסור. בדיקן והניחו - הרי זה מותר. לגין ותימן - הרי זה אסור. בדיק והניח - הרי זה מותר. נתנו בבור, אפלו עמוק מאה אמה - הרי זה אסור. נתנו במגדל אפלו גבוה מאה אמה - הרי זה אסור. בטרקלין אפלו מציר מסיד - הרי זה אסור. מכסין ולא פוקקין. ואם היה פקקי, אמץ - אסור, ואם לאו - מותר. כמה היא בנקב? כדי שתכנס בו אצבע קטנה של קטן. נקורי רטב, וקלח של כרוב, וכל דבר שיש בו לחה - אסור. רבי שמעון בן מנסיא אומר: יזרק את הנקור ואוכל את השאר. פטריות - אסורות מפני סכנת נפשות. נקר בתאנה ונעשית גרוגרת, בתמרה ונעשית יבשה - שתיהן מתרות. ראה צפור שנקרה בתאנה, ועכבר מנקר באבטיח - שניהן אסורין, שאני אומר: שמא נקורין היו, אבטיח שנקר ואכלו ממנו עשרה בני אדם, השאר - הרי זה אסור. וכן חבית שנתגלתה ושתו הימנה עשרה בני אדם, השאר - הרי זה אסור:

כא. אין מרבין תרומות טהורות תלויות זו בזו. אבל מרבין תרומה שנטמאת בולד הטמאה, עם תרומה שנטמאת באב הטמאה, אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתה. תלויה שאמר: 'טהורה היא'; 'טמאה היא' - הרי זה טמאה. אם אמר: 'הריני מניחה עד שאשאל עליה' - הרי זה טהורה. נולד לו ספק טמאה, ובין בידו ובין

ושבגורגרות - פטור. פרושו וחזרו - חיב. את התולעים שבעקרי אילנות, ואת הקפה שבירק - חיב. יבחושיין שביין ושבחמץ - הרי אלו מתרין. רבי יהודה אומר: המסנגים את היין ואת החמץ, המכרף על החמה - הרי זה דרך אחרת:

יג. הציר, והחמץ, והמוריס, והשמץ, והדבש - מתרין משום גלוי. ורבי שמעון אסור. אמר רבי שמעון: אני ראיתי ששתה נחש ציר בצידון. אמרו: נחש שוטה היה, ואין מביאין ראיה מן השוטים:

יד. משמרת - אסורה משום גלוי. רבי נחמיה אומר: אם היתה תחתונה מכסה, אף על פי שעליונה מגלה - הרי זו מתרת, מפני שארס של נחש דומה לספוג ועומד במקומו:

טו. עסה שלשה במים מגלין, אפלו היא של תרומה - תשרף, ואין צריך לומר של חלין. רבי נחמיה אומר: אפאה - הרי זו מתרת, מפני שארס של נחש כלה באור:

טז. מי כבושין, ומי שלקות, מי תורמוסין - אין בהם משום גלוי. מים ששרה בהן כבושין, שלקות ותורמוסין, אם יש בהם נותן טעם - מתרים, ואם לאו - אסורים. מים שהדיח בהן עובטין ודרמסקניות לחולה - אין בהם משום גלוי. מים שנתגלו וחממן - אסורין משום גלוי. מים חמין, כל זמן שמעלין הבל - אין בהם משום גלוי:

יז. מים מגלין - לא ישפכם ברושות הרבים, ולא יגבל בהן את הטיט, ולא ישקה מהן נכרי, ולא בהמת אחרים. אבל משקה הוא בהמת עצמו. מים מגלין - לא ירביץ בהן את הבית, ולא ירחץ בהן פניו ידיו ורגליו. אחרים אומרים: לא אמרו אלא בזמן שיש בו סריטה. וכמה הן בקרקעות? ארבעים סאה. אחרים אומרים: מאתים, בין מכנסין בין מפזרין. רבי נחמיה אומר: כדי שתהא חבית של שיטין מתמלא:

תוספתא

הש"ל

על גבי שלחן - נוטלה ומניחה במקום המצנע:

כב. חבית שנשברה בגת העליונה והתחתונה - טמאה. הכל מודים: שתהרד ותטמא, ואל יטמאנה ביד:

כג. סיעה של בני אדם, שאמרו להם נכרים: 'תנו לנו אחד מכם ונהרגהו, ואם לאו, הרי אנו הורגין את כלן' - י'הרגו כלן ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל. אבל אם יחדוהו להם כגון שיחדו לשבע בן בכרי - תתנהו להם ואל י'הרגו. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שהוא מבחין והן מבפנים, אבל בזמן שהוא מבפנים והם מבפנים, הואיל והוא נהרג והן נהרגין - תתנהו להן ואל י'הרגו כלן. וכן הוא אומר (שמואל ב כ, כב): 'ותבוא האשה אל כל העם בחקמתה' וגו', אמרה להם: הואיל והוא נהרג ואתם נהרגין, תנהו להם ואל תהרגו כלכם. רבי שמעון אומר: כך אמרה להם: כל המורד במלכות בית דוד - חבי מיתה:

מסכת תרומות פרק שמיני

א. הזורע חטים של תרומה, עד שלא הביא שלישי - יופך, משהביא שלישי - יקים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשוגג, עד שלא הביא - יופך, משהביא שלישי - יקים. במזיד, זה וזה - יקים:

ב. הזורע תוספת של תרומה, וסאה עולה מתוך מאה, גדוליהן - חלין. גדולי תרומה - אין חביבין עליהן קרן וחמש, ואין משלמין מהן. הקדש - חביבין עליהן קרן וחמש על מקום אחר אלא לפי חשבון, וחביבין בחלה. הידים והטבול יום - אין פוסלין בהן, ואין פוסלין בחלין. הדש, כיצד יעשה? מביא קפיפה ותולה בצואר בהמה, ונותן לתוכה חלין מאותו המין. רבי שמעון אומר: נותן לתוכה כרשינין והן יפות לה מהכל:

ג. מאה לגינין של תרומה ואחד של חלין - כלן מתרין. בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר

שאין זרעו כלה - לא יעלה. אפלו אחד של תרומה ומאה של חלין - לא יעלה, שאין קרקע עולה באחד ומאה. תלש - יעלה, ובלבד שלא יתכונן ויתלש. רבי שמעון אומר: אף יתכונן ויתלש ויעלה באחד ומאה:

ד. בצלים של ליטרא, מעשר ראשון שנטעה, והרי בה כעשר לטרין - חביבת בתרומה, במעשר ראשון, ובמעשר שני, ומפריש ממקום אחר תרומות ומעשרות, ובמעשר ראשון שבה - עושה אותה תרומה ומעשרות על מעשר ראשון שנטע. ליטרא מעשר שני שנטעה, והרי בה כעשר לטרין - חביבת בתרומה ובמעשר ראשון. ובמעשר שני - חוזר ופודה את מעשר שני שנטע:

ה. המנכש עם הגוי בחסית, אף על פי שפרותיו טבל - אוכל מהן עראי. עם הכותי - לא יאכל. רבי שמעון בן אלעזר אומר: במוצאי שביעית עם ישראל - מתר:

ו. רבי נתן בר יוסף אומר: שתילי בצלים, עד שלש שנים - אסורין, מכאן ואילך - מתרין:

ז. המפריש חבילי תלתן של מעשר - הרי זה פודה את העץ ואת הזרע. תלתן שנפלה בבור של מים - רבי מאיר אוסר, ורבי יהודה מתיר. אמר רבי שמעון: במה דברים אמורים? בזמן ששקעה, אבל לא שקעה - הרי זו מתרת:

ח. תפוח שרסקו ונתנו תוך העסה וחמצה - רבי יוסי אומר: אין חמוצו חמץ. אחד נותן טעם לשבח ואחד נותן טעם לפגם - זה וזה אסור; דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר: לשבח - אסור, לפגם - מתר, כגון החמץ שנפל לגריסין, וגריסין שנפלו לתוך הבור של מים. תמרים שנפלו על גביהן יין, גוגורות שנפלו על גביהן שמן - הרי זה אסור, ורבי שמעון מתיר:

ט. שאור שנפל לתוך עסה ואין בה כדי לחמץ, והגבייה, ואחר כך נפלה אחרת ואין בה כדי לחמץ, ונתחמץ - מתר. שאור של

נתן משתיקן ואינו יודע אם מזו לתוף זו, ואם זו לתוף זו - הריני אומר: תרומה לתוף תרומה נתן, וחלין לתוף חלין נתן. ואם היה טבל מעשר ראשון ומעשר שני - הרי זה אסור, שלא התירו ספק מדמע אלא בדבר שיש לו מתירין:

יד. חתיכה אסורה שנתערכה בחתיכות, אפלו הן אלף - כלן אסורות. הרטב - בנותן טעם. אם נמחה - הרי זה בנותן טעם. חתיכה של חטאת שנתערכה במאה חתיכות של חלין, וכן פרוסה של לחם הפנים שנתערכה במאה פרוסות של חלין - הרי אלו יעלו. חתיכה של חטאת טמאה שנתערכה במאה חתיכות של חטאת טהורה, וכן פרוסה של לחם הפנים טמאה שנתערכה במאה פרוסות של לחם הפנים טהור - הרי אלו יעלו. רבי יהודה אומר: לא יעלו. וכן בחלות תודה. טבל ויין נסך, מין במינו - כל שהוא, ושלא במינו - בנותן טעם. ושאר כל האסורין, בין במינן בין שלא במינן - בנותן טעם:

מסקנת תרומות פרק תשיעי

א. דג טמא שכבשו עם דג טהור, כל גרב שפחזיק סאתים שבו משקל עשרה וזו שביהודה, שהן עשר סלעים בגליל, דג טמא - צירו אסור. רבי יהודה אומר: רביעית בסאתים. רבי יוסי אומר: אחד מששה עשר בו. אמר רבי שמעון בן מנסיא: אין לה גרב שפחזיק סאתים, שבו משקל עשרה וזו ביהודה, שהן עשר סלעים בגליל, דג טמא, שאין בו רביעית ציר. אמר רבי יוסי בר יהודה: במה דברים אמורים? בזמן ששולה ומניח לפניו ומצא בו פשעור הזה, אבל אם היה נוטל וזרק ראשון, אף על פי שמצא בו יתר מכשעור הזה - מתר:

ב. דג טמא שכבשו עם דג טהור - מדיחו ומתרו. דג טמא מליח ודג טהור תפל - אסור. דג טהור מליח ודג טמא תפל - מתר. דג

תרומה ושל שביעית שנפל לתוף העסה, לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ, ונצטרפו וחמצו - אסור לזרים. רבי אלעזר ברבי שמעון מתיר לזרים. היה בזה כדי לחמץ ובזה כדי לחמץ, ונצטרפו וחמצו - אסור לכהנים. רבי אלעזר ברבי שמעון מתיר לכהנים:

י. יין של תרומה שנפל על גבי פרות. וכן שמן של תרומה שנפל על הפרות - ידיחן והן מתרין. שמן על גבי יין - יקפה אותו, והיין מתר. נפל על גבי ציר - יקפנו כדי שיבטל טעם שמן שבו:

יא. כלים שסכך בשמן טמא, וחזר וסכך בשמן טהור. או שסכך בשמן טהור, וחזר וסכך בשמן טמא - רבי אלעזר אומר: אחר הראשון אני בא. וחכמים אומרים: אחר האחרון. שרבי אלעזר אומר: לא יהא אדם סך את כליו שמן טמא, וחזר וסכך בשמן טהור. כשהן מוציאין - אין מוציאין אלא מן הראשון. וחכמים אומרים: לא יהא אדם סך את כליו שמן טהור, וחזר וסך שמן טמא. כשהן מוציאין - אין מוציאין אלא מן האחרון. כלים שסכך שמן טמא ונגבם - משתמש בהן בטהרה. חזרו ויצאו מהן משקין - טמאין:

יב. קדרה שבשל בה בשר - לא יבשל בה חלב. תרומה - לא יבשל בה חלין. ואם בשלן - הרי זה בנותן טעם:

יג. היו לפניו שתי קדרות אחת של תרומה ואחת של חלין, ולפניו מדוכה אחת של תרומה, נתן לתוף אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נתן. היו לפניו שתי מדוכות, אחת של חלין ואחת של תרומה, ולפניו קדרה אחת של חלין, נתן מאחת מהן ואין ידוע מאיזה מהן נתן - הריני אומר: מתוף של חלין נתן. היו לפניו שתי קדרות, אחת של חלין ואחת של תרומה, ולפניהן שתי מדוכות, אחת של חלין ואחת של תרומה,

טמא שבשלו עם דג טהור - רואין אותו כאלו הוא קפלוט, אם יש גותן טעם - אסור, ואם לאו - מתר:

ג. אלו הן מיני חסיות? הלוף והשום והבצלים והקפלוטות. רבי יהודה אומר: אין לה מיני חסיות - אלא קפלוט בלבד:

ד. רבי יוסי אומר: כובשין בצלין של תרומה בחמץ של חלין, ואין כובשין בצלין של תרומה בחמץ של תרומה, ואין צריך לומר בצלים של חלין בחמץ של תרומה. רבי עקיבה אומר: כל המתבשלין זה עם זה - אין מתרין אלא עם הבשר. בשר בבשר - אסור. וכל המתבשלין עם הבשר - הרי אלו אסורין. רבי אליעזר אומר: כבד - אוסרת ונאסרת. רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה אומר: שלוקה - אוסרת ואינה נאסרת. מבשלת - אוסרת ונאסרת:

ה. ביצים טהורות ששלקן עם ביצים טמאות, אם יש בהן גנותן טעם - אסורות, ואם לאו - מתרות. ביצים ששלקן ומצא באחת מהן אפרוח, אם יש בהן גנותן טעם - אסורות, ואם לאו - מתרות. געולי ביצים - מתרין באכילה. ביצים מוזרות - נפש יפה תאכל. מצא באחת מהן דם - זורק את הדם ואוכל את השאר:

ו. אוכל אדם דגים וחסידים, בין חיים ובין מתים, ואינו חושש. יין של תרומה שנפל לתוך המוריס - אסור לזרים. רבי אליעזר ברבי ישמעאל מתיר לזרים:

ז. גותן אדם דבלה וגרוגרות לתוך המוריס כדרך שנותרן את התבלין, אבל לא יסחטם להוציא מהן משקין. בתבלין - מתר מפני שהן מלאכתן. צורר את התבלין ונתנן לתוך התבשיל, אם בטל טעמן - מתרין, ואם לאו - אסורין:

ח. אין עושין את היין - אלוניתית, ואת השמן - ערב. סך את השמן ואין סך יין. השמן - דרכו לסיכה, יין - אין דרכו לסיכה:

ט. דבש תמרים - רבי אליעזר אומר: חיב במעשרות. אמר רבי נתן: מודה רבי אליעזר שפטור מן המעשרות. אבל אומר היה רבי אליעזר: שלא יאכל מן הדבש עד שיתקן התמרים. מודה רבי אליעזר: שאם תקן התמרים ודובשן באספמא - שמתר. דבש תמרים - מטמא משום משקה. אמר רבי נתן: מודה רבי אליעזר שאין זה מטמא משקה. על מה נחלקו? על שנתן לתוכו מים, שרבי אליעזר מטמא משום משקה, ונחמם אומרים: הולכין אחר הרב:

י. זיתים של תרומה טהורים - יעשו שמן. טמאים - לא יעשו שמן. ענבים בין טמאות בין טהורות - לא יעשו; דברי רבי מאיר. רבי יעקב אומר, מודה רבי אליעזר לרבי יהושע: בזיתים טהורין - שיעשו שמן. על מה נחלקו? על זיתים טמאים, שרבי אליעזר אומר: לא יעשו, ורבי יהושע אומר: יעשו. וענבים טהורות - יעשו, וטמאות - לא יעשו. אמר רבי יהודה: מודה רבי יהושע לרבי אליעזר בזיתים ובענבים טהורות - שיעשו. על מה נחלקו? על הטמאים, שרבי אליעזר אומר: לא יעשו. ורבי יהושע אומר: יעשו. אמר רבי: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על זיתים טהורין - שיעשו, ועל זיתים וענבים טמאים - שלא יעשו. על מה נחלקו? על זיתים טמאים ועל ענבים טהורות, שרבי אליעזר אומר: לא יעשו, ורבי יהושע אומר: יעשו:

יא. תרומה - נתנה לאכילה ולשתיה ולסיכה, לאכול דבר שדרכו לאכול, ולשתות דבר שדרכו לשתות, ולסוך דבר שדרכו לסוך. כיצד לאכול דבר שדרכו לאכול? אין מחיבין אותו לאכול קנובות של ירק, ולא פת שעפשה, ולא תבשיל שעברה צורתו. רבי חנינא סגן הכהנים אומר: תרומה שנפסלה מלאכל אדם, והכלב יכול לאכלה - מטמא טמאת אוכלין, ושורפין עם הטמאה. כיצד לשתות דבר שדרכו לשתות? אין מחיבין אותו להיות גומע אניגרון ואכסגרון, ולשתות יין

ד. תלתן של תרומה שחפה בה בת כהן ראשה - אין רשאה בת ישראל לחוף אחריה. אבל מענגת שצרה בשערה:

ה. קטניות של תרומה - אין עושין אותו טחינין. רבי שמעון מתיר בכרשינין:

ו. כמה י"הא בתרומת מעשר של דמאי ויוליכנה לכהן? אחד משמונה שבשמינית. כמה דברים אמורים? בשל דמאי, אבל בשל ודאי, אפלו כל שהוא - אסור. כמה דברים אמורים? בטמאה, אבל בטורה, אפלו כל שהוא. וכן אתה אומר בתרומות מעשר שבשאר כל הפרות, אם יש בה כשעור - הוא נותנה לכהן, ואם לאו - משליכה באור ושורפה:

ז. פרתו של ישראל שילדה בכור - מאכילה כרשינין של תרומה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: ולא עוד, אלא שזכו לה כרשינין. נותן אדם כרשיני תרומה לתוך שוככו ואינו חושש:

ח. עבד כהן שברח, ואשת כהן שמרדה - הרי אלו אוכלין בתרומה בחזקת שהן קמיין. וכן לא יצא הרוצח מחוץ לגבול עיר מקלטו, בחזקת שכהן גדול קים:

ט. בקרו של כהן שהיה עומד אצל בקרו של ישראל, וכן כליו של כהן שהיה נארג אצל כליו של ישראל - הרי זה מדליק עליהן שמן שרפה. ישראל שהיה יושב בחנותו של כהן - הרי זה ממלא לו את הנר. שמן שרפה עולה לעליה ויורד לדור, לעשות צרכיו של כהן, ולא לעשות צרכיו של ישראל. אם היה שותף עמו בחנות - הרי זה מתר. וכן כהן שהיה מיסב בתוך ביתו של ישראל - הרי זה מדליק לו את הנר. שמן שרפה, אף על פי שעמד כהן והלך לו - אין מחיבין אותו לכבותו עד שיתכפה מאליו. ישראל שנכנס לתוך ביתו של כהן להדליק לו את הנר, ומבקש לילך - טובל לו פתילה בשמן שרפה. וכן בת ישראל שנכנסה אצל בת כהן, ומבקשת לילך - טובלת לה פתילה בשמן שרפה. בת כהן שהיתה בידה נר מלא

בשמריו. החושש בשניו - לא יגמע בהן את החמץ ויהא פולט, אבל מגמע ובוולע ומטבל כדרכו ואינו חושש. החושש בגרונו - לא יערענו בשמן, אבל נותן שמן הרבה לתוך אניגרון ובוולע. כיצד לסוף דבר שדרכו לסוף? סף אדם שמן על גבי מכתו, ובלבד שלא יטול במוך ובמטלית ויתן על גבי מכתו. החושש בראשו וכל מי שעלו לו חטטין - סף את השמן ואינו סף יין וחמץ, שהשמן - דרכו לסיכה, יין וחמץ - אין דרכן לסיכה:

יב. יין של תרומה - אין עושין אותו אלונתית, ואין עושין אותו אנומלין, ולא יתן משירי הכוס בידי, והאשה לא תדיח בו את בנה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: יין של תרומה שנטמא או שנתגלה - שופך ושונה ואינו חושש:

מסכת תרומות פרק עשירי

א. גרעיני זיתים, גרעיני תמרים, וגרעיני חרובין, כלן אף על פי שאין מכנסין - אסורין. ושאר כל הגרעינין, מכנסין - אסורין, שאין מכנסין - מתרין:

ב. קליפי פולין ושומשמן, יש בהן אכל - אסורין, אין בהן אכל - מתרין. קליפי מלפפין, אף על פי שאין בהן אכל - אסורין. גרעיני אתרוג - מתרין. קליפי אתרוג אסורין מפני שהבריות אוכלין מהן. קליפי אבטיח ומעי אבטיח וקנובת ירק של תרומה - רבי דוסא מתיר לזרים, וחכמים אוסרין. רבי יעקב אומר משמו: הבפרות והספיות - אסורות, באמצע קיץ - מתרות:

ג. פשם שאסורות לאכל בתרומה - כן אסורות בטבל ובמעשר טבל, ובמעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שלא נפדו. המצולות והרקבונות של תרומה - אסורות, העלו אבק - מתרות. סבין של חדשות - אסורות, של ישנות - מתרות. עד מתי חדשות אסורות? כל זמן שבני אדם רגילין לחבט בין הגרנות. רבי אחא אומר: שלשים יום:

שמן שרפה בערב שבת עם חשכה - הרי זו נותנת לתוכו חלין כל שהוא ומדליקו:

י. סף כהן עצמו שמן של תרומה, ומביא בן בתו ישראל ומעגלו על גביו. סף כהן עצמו שמן של תרומה, ונכנס למרחץ, ואין הזר נמנע מלשמשו אף על פי שנסך הימנו. לא יתן כהן שמן של תרומה על גבי טבלא של שיש להתעגל עליהם, רבן שמעון בן גמליאל מתייר:

יא. שמן של מעשר שני - אין סכין אותו בידים טמאות. נפל על גבי בשר - משפשף אפלו בידים טמאות. שמן של תרומה - אין חוסמין בו תנור וכירים, ואין סכין בו מנעל וסנדל. לא יסוף את רגליו והוא בתוך המנעל, ולא יסוף את רגליו והוא בתוך הסנדל. אבל סף את רגלו ונתנה למנעל, סף את רגלו ונתנה לסנדל. סף הכהן עצמו שמן של תרומה, ומתעגל על גבי קטובליא חדשה ואינו חושש:

יב. שמרים של מעשר שני - אסור, ושני - מתר. רבי מאיר אומר: שני - בנותן טעם. ושל תרומה, ראשון ושני - אסור. שלישי - מתר. ורבי מאיר אומר: שלישי - בנותן טעם. ושל חדש, ראשון ושני ושלישי - אסור, ורביעי - מתר. רבי מאיר אומר: רביעי - בנותן טעם. שמרי נכרים שביבשו - אסורין בהנאה:

יג. חרסין של זב ושל זבה, ראשון ושני - טמא, שלישי - טהור. במה דברים אמורים? בזמן שנתן לתוכו מים, אבל לא נתן לתוכו מים, אפלו עד עשירי - טמא. רבי אליעזר בן יעקב אומר: שלישי אף על פי שלא נתן לתוכו מים - טהור:

יד. לוקחין ושואלין מימי רגלים מכל מקום, ואין חוששין שמא של נדות הן, שלא נחשדו בנות ישראל להיות מکنסות מימי רגליהם בשעה שהן נדות:

טו. אין מערבין תרומת תבואה וקטנית כאחד. אבל מערבין שמשמין באפילים, בעדשים, וכל דבר שדרכו ליכבד. משחרבה יהודה, מהרה תבנה - התחילו לערב תבואה בתבואה וקטניות בקטניות, אבל לא תבואה בקטניות ולא קטניות בתבואה:

טז. כהן שנתנו לו תרומה ומצא בו דברים אחרים - הרי אלו אסורין. ולא עוד: אלא שמשלימין לבית הדמע:

יז. אין מביאין תרומה מן הגרן לעיר, ומן המדבר לישוב. אבל במקום שחיה אוכלתה ובהמה אוכלתה - התקינו: שיהא מביא ונוטל שכרו מכהן, מפני בזיון תרומה:

יח. עשרה אין חולקין להם בין הגרנות. אלו הן: חרש שוטה וקטן, טומטום ואנדורגינוס, נשים ועבדים, וערל וטמא, והנושא אשה שאינה הוגנת לו. וכלן משלחין להם תרומה מתוך הבית, חוץ מן הטמא. והנושא אשה שאינה הוגנת לו:

מסקת מעשרות פרק ראשון

א. ⁶ [ג'רנן למעשרות - חייב עליו משום, טבל משתגמר מלאכתו ומלאכת מכןסתו]:

ב. כל שתחלתו אכל וסופו אכל, כגון ירק - חייב בתחלתו וחייב בסופו. כל שתחלתו אכל ואין סופו אכל, כגון המקיס זרע לירק - חייב בתחלתו ופטור בסופו. כל שאין תחלתו אכל וסופו אכל, כגון פרות אילן - פטור בתחלתו וחייב בסופו. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: אפלו לא הביא איש אלא גרגיר אחד באשכול - כל האשכול כלו הרי זה חייב:

ג. האלצרין, והאפרסקין, והאסטרובלין - משיעשו קלפה. האגוזין, השקדין - משיעשו מגורה. רבי יהודה אומר: משיעשו קלפה. באיזו קלפה אמרו? בקלפה תחתונה שעל גב אכל. והוראי בן שונאי אומר משום

⁶ הגר"א לא גרס לה תבואה, רק לחץ בהלכה ד'.

ז. המקדיש את הבור עד שלא שילה וקיפה, ופדאה - חיב. ומששילה וקיפה ופדאו - חיב. הקדישו עד שלא שילה וקיפה, ובא גזבר ושילה וקיפה, ואחר כך פדאו - פטור, הואיל ובשעת חובתו היתה פטורה. היין - משקיפה. אף על פי שקיפה - קולט מן הגת העליונה ומן הצנור ושותה:

ח. השמן - משירד לעוקל. אף על פי שירד - נוטל מן העוקל, ומן המלול, ומבין הפסין, ונותן לחמיטה ולתמחוי. אבל לא יקבל הכלי להיות משתמש ממנו והולך. היה אוכל והותר, וחשכה בליל שבת - מתר. אמר רבי שמעון בן אלעזר: במה דברים אמורים? בזמן שאכל והותר וחשכה בליל שבת. אבל לא יתבונן ויתן לתוך אנגרון הרבה בשביל שיתיר ויכניס לתוך ביתו:

ט. המקפה בערבה, והמקפה בכלי - נותן לחמיטה ולתמחוי. המערה ממיחם למיחם, ומאלפס לאלפס, ומקדרה לקדרה - מתר לתן לשני ואסור לתן לראשון:

י. הסוחט ענבים, לתוך ידו - הרי זה פטור. לתוך הכלי - הרי זה חיב:

יא. הבדדין המדליקין מבד לבד - אין חוששין משום גזלו של בעל הבית, שפך נהגו:

יב. היה דש בחבית ומעגל במגורה, נשברה החבית ונפתחה המגורה - אסור לאכל מהן עראי. רבי יוסי מתיר, מפני שהתחתונות צריכות לעליונות:

מסכת מעשרות פרק שני

א. החמרין ובעלי הבית שהיו עוברין ושבים ממקום למקום - אוכלין ופטורין, עד שמגיעין לאותו מקום. אם יחד להן בעל

רבי שמעון: תפוחין קטנים - פטורין. תפוחי גדולים - חיבין. תפוחי מילא - חיבין, בין גדולים בין קטנים. רבי ישמעאל ברבי יוסי אמר משם אביו: שקדים המרים - חיבין בין קטנים בין גדולים. שקדים מתוקין - משתפרש קלפתן החיצונה. רבי ישמעאל פטר את המלפפונות בקטנן עד שיקררו:

ד. הסיאה, והאזוב, והקרנית - משיניצו. וכל האובים אדמין - משיניצו. היתה שניה ונכנסה שלישית - הרי הן של שלישית. היתה ערב שביעית ונכנסה שביעית - הרי הן של שביעית. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הגמור - שהוא לשעבר, ועל שלא הנץ - שהוא לעתיד לבא. על מה נחלקו? על הנץ, שבית שמאי אומר: לשעבר. ובית הלל אומר: לעתיד לבא. גרנן למעשרות - חיב עליו משום טבל משתגמר מלאכתו ומלאכת מוכנסתו. היה מפקס ראשון ראשון, ומשליק ראשון ראשון - אינו חיב עד שיגמר כל צרכו:

ה. תורמין קשואין ודלועין, אף על פי שלא פיקס. אבטיחין ומלפפונות, אף על פי שלא שלק. מלפפונות שעתידין לעלותן מן היורה - אינו חיב עד שיעלם מן היורה. ירק שנאגדו בשדה ועתיד לאגד צינוק⁸ קטן לשוק, כיון שאגדו בשדה - הרי זה חיב:

ו. המלקט בשדה, כיון שלקט כל צרכו - הרי זה חיב. המלקט בשדה, ועתיד לקלע בשום ולאגד בכצל - אינו חיב עד שיקלע ויאגד. שבלין הפולטות מן הגרן, ומחפורות של כרי, וקצצין של קטניות, כיון שנתמרח הגרן - לא יאכל עד שיעשר. קטניות - משיכבר, אבל נוטל מתחת כברה ואוכל:

⁸ פרוש: אגודה. מלשון הכתוב (ירמיה כט, כו):

“ואל הצינוק”.

⁷ שיש על הקלפה כמין שערות, ונקררות בגמר

בשולן.

תּוֹסֶפֶתָא

הַשְּׁלֵם

הבית בית בפני עצמן, אם לנין שם - חִיבין לעשר, ואם לאו - פטורין מלעשר:

ב. מעשה שהלך רבי יהושע אצל רבי יוחנן בן זכאי לברר חיל, והיו בני עירות מביאין להם תאנים, אמר: מה אנו לעשר? אמר להם: אם לנין אנו כאן - אנו חִיבין לעשר, ואם לאו - פטורין מלעשר. הגיעו למקום לינה, אפלו שתי שעות - צריכין לעשר. רבי מאיר אומר: הגיעו למקום שביתה, אפלו ביום השני - צריכין לעשר:

ג. התורם גרוגרות ועתיד לדורסן, תמרים ועתיד לדושן, רבי אליעזר אומר: לא יאכל מהן עראי. וחכמים אומרים: אוכל מהן עראי. מודה רבי אליעזר לחכמים: בתורם שבלין ועתיד לעשותן גרן, ענבים ועתיד לעשותן יין - שיאכל מהן עראי. ומודים חכמים לרבי אליעזר: בכלכלה שתתם עד שלא נגמרה מלאכתה - שלא יאכל ממנה עראי. ורבי שמעון מתיר מקל וחמר. ומה אם בשעה שיש עליה זיקת שלשה מעשרות - אוכל הימנה ארעי, שעה שאין עליה אלא זיקת שני מעשרות - אינו דין הוא שיאכל הימנה עראי!

ד. הלוקח גרוגרות ועתיד לדורסן, תמרים ועתיד לדושן, רבי מאיר אומר: לא יאכל מהן עראי, ומעשרן דמאי. וחכמים אומרים: אוכל מהן עראי, ומעשרן ודאי. מודה רבי מאיר לחכמים: בלוקח שבלין ועתיד לעשותן גרן, ענבים ועתיד לעשותן יין, זיתים ועתיד לעשותן שמן - שאוכל מהן עראי. ומודים חכמים לרבי מאיר: בפרות שאין צריכין גמר מלאכה - שלא יאכל מהן עראי:

ה. הבוצר כרמו לשוק, שאם לא מצא להן שוק מחזירן לגת. זיתים לשוק, אם לא מצא להן שוק מחזירן לבד - אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי:

ו. אמר לו: 'צא ולקט לך תאנים מן התאנה' - אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי. 'צא ומלא לך כלכלה זו' - אוכל מהן עראי ומעשרן

דמאי. במה דברים אמורים? בעם הארץ. אבל בחבר - אוכל ואין צריך לעשר; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: במה דברים אמורים? בעם הארץ. אבל בחבר - לא יאכל עד שיעשר, שלא נחשדו חברין תורמין שלא מן המקף. אמר רבי: נראין דברי מדברי אבא, מטב יתרמו חברין שלא מן המקף, ואל יאכילו את עמי הארץ טבליים:

ז. אמר לו: 'צא ולקט לי תאנים מן התאנה' - אוכל ואינו חושש משום גזל. 'צא ומלא לי כלכלה זו' - הרי זה חושש משום גזל. בין כך ובין כך - מוציא עליה תרומה ומעשרות משל בעל הבית ואינו חושש:

ח. אמר לו: 'צא ולקט לך עשרים תאנים מתוך שלי, ואני אמלא כרסי מתוך שלך', המלקט במגן - חִיב. הממלא כרסו - פטור. רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: המצרף שלש תאנים בתוך פיו - פטור. ארבע - הרי זה חִיב. אמר לו: 'צא ולקט לך כלכלה גדולה' - אין פחותה מסאה. 'בינונית' - אין פחותה מתרקב. 'קטנה' - אין פחותה מקבים:

ט. המביא תאנים מן השדה לאכלן בחצר שפטורה מן המעשרות, שכח והכניסן לתוך ביתו - מוציאן לחצר ואוכל מהן עראי:

י. המביא תאנים מן השדה לאוכלן בראש גגו, שכח והכניסן לתוך ביתו - אוכל מהן עראי. המביא תאנים מן השדה, והעבירן בחצרו לאכלן בראש גגו - לא יאכל עד שיעשר; דברי רבי. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מעלן לראש הגג ואוכל:

יא. המוציא את פועליו לשדהו - אין רשאי להאכילן אלא אם כן עשרו, והן אינן רשאין לאכל אלא אם כן עשרו. ואם היה בעל הבית מוציא ונותן לפניהן בעין יפה - אוכלין ואין צריכין לעשר:

יב. האומר לחברו: 'הילך אסר זה ותן לי בו חמש תאנים' - אוכל אחת אחת ופטור. אם

תוספתא

השלם

צ.רפן – חיב. היה בעל הבית מוציא ונותן לו – לא יאכל עד שיעשר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בין כך ובין כך – אוכל אחת אחת ופטור. ואם צרף – חיב:

יג. הלוקח גרוגרות מן המקצה – לא יאכל עד שיעשר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: במה דברים אמורים? בלקט מתוך שלו. אבל בלקט מתוך של חברו – אוכל ואין צריך לעשר:

יד. פועלין שהיו מנכשין בשדה, ומעדרין בשדה – לא יאכלו מן הזית ומן התאנה, אלא אם כן נתן להן בעל הבית רשות. נתן להם בעל הבית רשות – אוכלין ומצטרפין ופטורין. במה דברים אמורים? בזמן שאין להם עליו מזונות. אבל אם יש להן עליו מזונות – אוכלין ופטורין. ואם צרפו – חיבין:

טו. פועלין שהיו עודרין בתאנים, וגודרין בתמרים, ומסקין בזיתים – אוכלין ופטורין, שהתורה נתנה להן רשות. לא יספות במלח ויאכל – אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות. ולא יאכל בהן פתו – אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות:

טז. השוכר את הפועל לנכש בבצלים – מקרטם עלה עלה ואוכל. לא יאחז קלח בידו, אלא מקרטמו במחבר לקרקע ואוכל:

יז. פועלין שהיו עוקרין בבצלים, ואוגדין בבצלים – אוכלין ופטורין, שהתורה נתנה להן רשות:

יח. מצא פריכות ברשות היחיד – אסורות משום גזל, וחיבות במעשרות. ברשות הרבים – מתרות משום גזל, ופטורות מן המעשרות. והקלומות, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים – אסורות משום גזל וחיבות במעשרות:

יט. מצא תבואה ממתחת העשויה כרי – אסורה משום גזל. מפנרת – מתרת משום גזל. בין כך ובין כך – חיבין במעשרות ופטורין מתרומה גדולה. ובעל הבית עושה אותה תרומה ומעשרות ואינו חושש. מצא כלכלה מחפה – אסורה משום גזל וחיבת במעשרות. עד היכן? עד כדי שיכול לתרם מן המקף. לאחר כך – עושה אותה דמים:

כ. מצא קציצות – לא יהא קוצץ והולך ואוכל בהן, לפי שנחשדו רב אדם עליהן. היתה לו ערמה של בצלים, ושל גרוגרות, ושל חרובים בראש גגו – בורר ואוכל, בורר ומניח על השלחן, בורר ומשליך לפני בהמתו בחצר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין בהמה אוכלת עראי בחצר. וכלן שהכניסן מן השדה לעיר – לא יאכל מהן עראי, לפי שאין סופו להחזיר את המותר. לעולם מאכילה פקיעי עמיר עד שיעשה חבילות:

כא. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא: כל שאחד פותח ואחד נועל – פטור. בשני שתפים בשני דירים. הגגות – פטורין, אף על פי שהן של חצר חיבת, מעלין לראש הגג ואוכל:

כב. בית הכנסת ובית התלמוד, אם יש בהן בית דירה – אין אוכל בהן עראי. ואם לאו – אוכל בהן עראי. האוריות, והאופרות שבשדה העשויות למכנס בהן – אוכל בהן עראי. לבית דירה – אין אוכל בהן עראי. רבי נחמיה אומר: חצר הנעדרת – הרי היא כגנה ואוכל בה עראי:

כג. סכת היוצרים, אחרים אומרים משום רבי נתן: הפנימית – חיבת, והחיצונה – פטורה. תאנה שבגנה ונוטה לחצר – אוכל כדרכו ופטור. אם לקט והניח על השלחן, אפלו אחת – חיב:

כד. אילן שמקצתו נטוע בארץ, ומקצתו
בחוצה לארץ, הואיל ומקצתו נטוע בארץ -
כאלו כלו נטוע בארץ; דברי רבי. רבן
שמעון בן גמליאל אומר: חציו הנטוע
בארץ ישראל - הרי הוא בארץ ישראל.
חציו הנטועה בחוצה לארץ - הרי הוא
בחוצה לארץ:

2 נייע גליינות

צוק פאמילע פון סובסקריבאנטס

\$11.96
א חודש
(4 וואכן)

\$3.96
א חודש
(4 וואכן)

אלו אויך קענט איר זיך איינשרייבן צו די אלע גליינות

רופט 3 / 718-387-2691

שיקט אן אימעיל צו subscribe@kerenhadfusa.org

קרן הדפסה לאדענט איין צו ווערן א ברסלב פריים מעמבער!

פרייליכע נייעס: פון קרן הדפסה ווערט געמאלדן א נייע מעמבערשיפ פראגראם, וואס וועט געבן פארשידענע נוצליכע עקסלוסיוו בענעפיטן פאר אירע מיטגלידער.

צום ערשט וועלן אלע פריים מעמבערס אויטאמאטיש באקומען אויף די פאסט יעדע וואך "אלע" וועכענטליכע גליונות און קונטרסים וואס ווערט ארויסגעגעבן, נישט באגרעניצט צי עס קומט ארויס יעדע וואך צי נישט, דאס הייסט איר וועט באקומען אלע אידישע גליונות, סיי וואס מען אפערט שוין ביז יעצט סובסקריבשאנס, און סיי וואס מען אפערט נישט קיין סובסקריבשאן, און אין דעם איז אריינגערעכענט אויך די וועכענטליכע גליונות און קונטרסים וואס וועלן ארויסקומען בעז"ה פון יעצט און ווייטער, וואס ער וועט באקומען צוגעשיקט אהיים יעדע וואך.

עקסטער באקומען די פריים מעמבערס א ספעשל באנוס: 10% דיסקאונט אויף "אלעס" פון די הונדערטער פראדוקטן אויף ברסלב סענטער געשעפט, אריינגערעכענט ספרים, קונטרסים אויף אידיש, ענגליש און לשון הקודש, סידים צו הערן אדער צו זען, און נאך פילע פראדוקטן, וואס וואקסט כסדר מיט יעדן טאג.

די וועכענטליכע גליונות און קונטרסים וואס די פריים מעמבערס באקומען שוין יעצט איז: עצתו אמונה, אשר היה אל יואל, בית נצחי, גליון היכל הקודש, גליון סיפורי מעשיות, קרית ברסלב בלעטל, אזוי אויך וועלן זיי באקומען בעז"ה יעדע וואך די אדערע פארשידענע וועכענטליכע גליונות וואס קומען ארויס אדער וועלן ארויסקומען אין די צוקונפט.

די פרייז צו ווערן א פריים מעמבער איז \$24.99 א וואך.

רופט שוין 718-387-2691 עקסטענשאן 3.

		תענית תשעה באב		Fast of Tisha B'Av	
18	ראשון Sunday	ט	9	5:41	עלות השחר
				9:21	סו"ז קר"ש - גר"א
				10:34	סו"ז תפלה - גר"א
				9:36	צה"כ לשיטת ר"ת
					8:23
					בבלי: סוכה יא • ירושלמי: - • תוספתא: תרומות ו
					נ"ך: משלי לא - איוב א • רמב"ם: מתנות עניים ט
19	שני Monday	י	10	5:42	עלות השחר
				9:21	סו"ז קר"ש - מג"א
				10:35	סו"ז תפלה - מג"א
				9:36	סו"ז תפלה - גר"א
					8:23
					שקיעה
					בבלי: סוכה יב • ירושלמי: נדרים ד • תוספתא: תרומות ז
					נ"ך: איוב ב-ג • רמב"ם: מתנות עניים י
20	שלישי Tuesday	יא	11	5:43	עלות השחר
				9:22	סו"ז קר"ש - מג"א
				10:35	סו"ז תפלה - מג"א
				9:35	סו"ז תפלה - גר"א
					8:22
					שקיעה
					בבלי: סוכה יג • ירושלמי: נדרים ה • תוספתא: תרומות ח
					נ"ך: איוב ד-ה • רמב"ם: תרומות א
21	רביעי Wednesday	יב	12	5:43	עלות השחר
				9:22	סו"ז קר"ש - מג"א
				10:35	סו"ז תפלה - מג"א
				9:34	סו"ז תפלה - גר"א
					8:21
					שקיעה
					בבלי: סוכה יד • ירושלמי: נדרים ו • תוספתא: תרומות ט
					נ"ך: איוב ו-ז • רמב"ם: תרומות ב
22	חמישי Thursday	יג	13	5:44	עלות השחר
				9:23	סו"ז קר"ש - מג"א
				10:36	סו"ז תפלה - מג"א
				9:33	סו"ז תפלה - גר"א
					8:20
					שקיעה
					בבלי: סוכה טו • ירושלמי: נדרים ז • תוספתא: תרומות י
					נ"ך: איוב ח-ט • רמב"ם: תרומות ג
23	ששי Friday	יד	14	5:45	עלות השחר
				9:23	סו"ז קר"ש - מג"א
				10:36	סו"ז תפלה - מג"א
				9:32	סו"ז תפלה - גר"א
					8:19
					שקיעה
					בבלי: סוכה טז • ירושלמי: נדרים ח • תוספתא: מעשרות א
					נ"ך: איוב יא-יג • רמב"ם: תרומות ד
24	שב"ק Shabbos	טו	15	Shabbos Nachamu	
				5:46	עלות השחר
				9:23	סו"ז קר"ש - מג"א
				10:36	סו"ז תפלה - מג"א
				9:31	סו"ז תפלה - גר"א
					8:18
					שקיעה
					בבלי: סוכה יז • ירושלמי: נדרים ט • תוספתא: מעשרות ב
					נ"ך: איוב יב-יג • רמב"ם: תרומות ה

הדלקת הנרות 8:02

זמן מוצש"ק 9:31

ווער עס וויינט ביינאכט ווערט זיין קול שטארק געהערט, און די שטערנס
און די מזלות וויינען מיט מיט אים.

(ספר המדות אות השוקה סימן י"ב)